

Årsberetning

Statkraft hadde en solid underliggende EBITDA på 14,5 milliarder kroner i 2017, en økning på 14 prosent fra 2016. Økningen var drevet av høyere nordiske kraftpriser og økt bidrag fra markedsaktiviteter. Kraftproduksjonen returnerte til et mer normalt nivå fra det rekordhøye nivået året før. 2017 ble positivt påvirket av betydelige gevinster fra transaksjoner. Resultatet før skatt endte på 15,8 milliarder kroner, mens resultatet etter skatt ble 11,8 milliarder kroner.

Hovedpunkter

- ▶ Høyere nordiske kraftpriser og økt bidrag fra markedsaktiviteter drev underliggende resultat
- ▶ Betydelige gevinster fra transaksjoner forbedret årsresultatet
- ▶ Nye utbytteforventninger og salg av havvindvirksomhet forbedrer investeringskapasiteten

Helse, miljø og sikkerhet

Å handle på en bærekraftig, etisk og sosialt ansvarlig måte er integrert i Statkrafts strategi, og selskapet arbeider kontinuerlig mot målet om null skader og å unngå miljøhendelser.

Statkraft jobber systematisk for å unngå skader i alle aktiviteter. Alle alvorlige hendelser er gjenstand for undersøkelser, og resultatene fra disse brukes til å legge til rette for samt overføre læring til hele organisasjonen. Det var ingen dødsulykker tilknyttet arbeid for Statkraft i 2017.

Konsernet hadde ingen alvorlige miljøhendelser i 2017.

Verdier

Verdiene skal styre Statkrafts handlinger som selskap og være retningslinjer for medarbeideres atferd:

- Kompetent. Bruke kunnskap og erfaring til å oppnå ambisiøse mål og vinne anerkjennelse som en ledende aktør.
- Ansvarlig. Skape verdier samtidig som vi viser omsorg for ansatte, kunder, miljøet og samfunnet generelt.
- Nyskapende. Tenke kreativt, identifisere muligheter og utvikle effektive løsninger.

Disse kjerneverdiene gjelder alle ansatte og andre som representerer Statkraft.

Strategi

Statkraft har hovedkontor i Oslo i Norge, og har vokst fra å være en leverandør av kraft til norsk industri og generelt forbruk til å bli Europas største produsent av fornybar energi med tilstedeværelse i flere internasjonale markeder. Statkraft eier og driver vannkraftverk i Europa, Sør-Amerika og India/Nepal, vindkraftverk i Norden, Storbritannia og Brasil samt gasskraftverk i Tyskland. Statkraft søker å utvide porteføljen til å inkludere mer vind- og solkraft, i tillegg til vannkraft. Selskapet har en sterk posisjon knyttet til markedsaktiviteter i Europa, samt handelsaktiviteter i Brasil og India. Statkraft er en viktig leverandør til norsk kraftkrevende industri og en betydelig aktør innen fjernvarme.

Basis for ny vekst

Fallende teknologikostnader og økende utbredelse av sol- og vindkraft har hatt stor innvirkning på mange energimarkeder. De fleste markeder er preget av økende konkurranse med nye aktører og nye forretningsmodeller. For å tilpasse seg nye markedsforhold og skape grunnlag for videre vekst, er hovedfokus for Statkraft å konsolidere virksomheten for å forbedre driften og konkurranseevnen. Et forbedringsprogram gjennomføres for å styrke konkurranseevnen. Et sentralt mål er å effektivisere driften og redusere kontrollerbare kostnader innen utgangen av 2018 med 15 prosent sammenlignet med kostnadsnivået i 2015. Det er allerede oppnådd betydelige kostnadsreduksjoner som gir trygghet for at målet på 800 millioner kroner vil bli nådd.

Statkraft er nær ved å fullføre salget av all virksomhet innen havvind. Havvindaktivitetene har vært lønnsomme, men videreutvikling av disse ville ha krevd en større finansiell kapasitet enn Statkraft for tiden har. Salget muliggjør et sterkere fokus på andre fornybare energikilder i fremtiden.

I løpet av de siste 15 årene har Statkraft og Norfund utviklet vannkraft i fremvoksende markeder gjennom det felleseide selskapet SN Power. SN Power fokuserer for tiden på utvalgte sørøst-asiatiske markeder, Afrika og Panama. I 2017 ble samarbeidet avsluttet gjennom et bytte av eiendeler hvor Statkraft kjøpte Norfunds minoritetsposisjon i Statkrafts virksomhet i Sør-Amerika og India/Nepal, mens Norfund kjøpte Statkrafts 50 prosent andel i SN Power. Transaksjonen gir Statkraft et sterkere geografisk fokus på utvalgte regioner og er en del av strategien for å bygge industriell skala i den internasjonale virksomheten.

Markeder i forandring

Globalt vokser etterspørselen etter elektrisitet, primært på grunn av økonomisk vekst i framvoksende økonomier. Tradisjonelt har elektrisitetssektoren vært dominert av fossile brenslers. Imidlertid vokser andelen fornybar energi, og mer enn halvparten av all ny produksjonskapasitet forventes å være basert på fornybar energi det neste tiåret. En hovedårsak til veksten i fornybar energi er reduserte kostnader for sol og vind, noe som gjør disse mer konkurransedyktige i forhold til konvensjonell kraftproduksjon.

I 2015 tok arbeidet for et globalt svar på klimaendringene et stort skritt fremover gjennom Parisavtalen, som introduserte frivillig reduksjon i klimagassutslipp for nesten alle land, inkludert framvoksende økonomier. Selv om dagens amerikanske administrasjon har kunngjort sin intensjon om å gå ut av avtalen, er engasjementet sterkt i alle andre deler av verden. EU planlegger å styrke det europeiske handelssystemet for utslippskvoter, og Kina tar gradvis en ledende rolle internasjonalt. Å oppfylle Parisforpliktelsene vil kreve økt bruk av fornybar energi. Fra en situasjon der noen få land dominerte fornybarscenen for noen år siden, er fornybare løsninger nå en stor del av investeringene og energipolitikken i alle markeder.

Konkurransen i kraftbransjen øker og auksjoner brukes hyppigere for å sikre ny kapasitet til lavest mulig kostnad.

Solkraftinstallasjoner er modulære og baner i økende grad vei for distribuert produksjon. Om lag 50 prosent av all ny solkapasitet de neste fem årene forventes å komme fra distribuerte anlegg. I tillegg bidrar teknologiutviklingen til en økt innovasjonstakt innen mer kundefokuserte forretningsmodeller. Nye og mer spesialiserte aktører som utnytter dette har allerede etablert seg innen distribuert kraftproduksjon. Dette utfordrer forretningsmodellen til tradisjonelle kraftselskaper, som må bli mer kostnadseffektive og tilpasse seg de nye markedsforholdene for å forbli konkurransedyktige.

Statkrafts konkurranseposisjon

Unike vannkraftverk

Statkrafts vannkraftverk har lave driftskostnader og lang levetid. Produksjonskostnadene for de europeiske vannkraftverkene ligger betydelig under kostnadene for konvensjonell teknologi. Kraftverkene har stor fleksibilitet og har en samlet vannmagasinkapasitet på 40 TWh, tilsvarende 23 prosent av samlet europeisk magasinkapasitet. Kombinasjonen av sterk markedsforståelse, en integrert forretningsmodell og vannkraftverkernes reguleringssevne gjør Statkraft i stand til å optimalisere produksjonen i forhold til både kortsiktige og langsiktige variasjoner i kraftmarkedet.

Statkraft er en ledende vannkraftaktør og har bred ekspertise innen tekniske nøkkeldisipliner, og særlig innen drift og vedlikehold. Som stor kjøper av elektromekanisk utstyr har Statkraft også betydelige skalafordeler. Statkraft gjennomfører for tiden omfattende oppgraderinger av vannkraftverkene og har bygd opp betydelig kompetanse på dette området.

Sterk posisjon innen vindkraft

Statkraft er Nordens største eier og operatør av vindkraftanlegg og har lang erfaring innen utvikling, bygging og drift av vindkraftparker. Statkraft har også vindkraftverk i Storbritannia og Brasil.

Integrert forretningsmodell og markedskompetanse

Statkraft har lang erfaring fra de deregulerte europeiske kraftmarkedene og besitter ledende ekspertise innen markedsanalyse, produksjonsoptimalisering og energihandel. Det er etablert et omfattende system for innsamling og bearbeiding av data knyttet til hydrologi og andre sentrale markedsområder knyttet til det europeiske markedet. Datainnsamling, modeller, systemer og prosesser for å utarbeide prisprognoser og utnytte markedsvariasjoner er viktige konkurransefortrinn. Statkraft har etablert en integrert forretningsmodell hvor prisprognoser er grunnlaget for vedlikeholdsplanlegging, energidisponering og markedsoperasjoner, både på kort og lang sikt. Formålet er å utnytte kompetanse og kraftverkernes fleksibilitet til å produsere når kraftprisene er høye.

Statkrafts tilstedeværelse på kontinentet og i Storbritannia gir verdifull markedsinformasjon. Dette øker også forståelsen av prisdannelsen i Norden ettersom markedene blir stadig mer forbundet med hverandre. Den internasjonale tilstedeværelsen er derfor viktig for å optimalisere norske og svenske vannkraftverk.

Statkraft har utviklet en markedsorientert organisasjon med bred ekspertise fra deregulerte markeder. Innen markedsoperasjoner har Statkraft vist seg å være tilpasningsdyktig til endrede markedsvilkår. Statkraft er nå en ledende tilbyder av tjenester knyttet til markedsadgang for produsenter av fornybar kraft i Tyskland, Storbritannia og Norden.

Attraktiv posisjon i vekstmarkeder

Statkraft har etablert posisjoner i flere vekstmarkeder hvor etterspørselen etter elektrisitet øker og fornybar energi er forventet å dekke en vesentlig del av denne veksten.

Strategiske fokusområder

Statkrafts ambisjon er å styrke posisjonen som en ledende internasjonal leverandør av ren energi. Strategien for hvert fokusområde omtales nedenfor.

Europeisk fleksibel kraftproduksjon

Europeisk fleksibel kraftproduksjon består av majoriteten av Statkrafts vannkraftverk i Norden, på kontinentet og i Storbritannia, samt gasskraftverk i Tyskland. Statkraft vil drifte, vedlikeholde og utvikle den eksisterende vannkraftporteføljen for å maksimere den langsiktige verdien av kraftverkene. En betydelig andel av de nordiske vannkraftverkene er gamle, og store investeringer planlegges for å opprettholde både kvaliteten og verdien av disse anleggene.

Markedsoperasjoner

De europeiske kraftmarkedene gjennomgår betydelige forandringer og nye spesialiserte aktører etablerer seg i alle deler av verdikjeden. Statkraft forventer å se endringer i verdikjeden, slik at det blir stadig mer krevende å forbli konkurransedyktig. Statkraft har ikke en stor sluttbrukervirksomhet, men i Storbritannia og Tyskland tester selskapet forretningsmodeller innen elhandel og distribuert energi. Statkraft har til hensikt å styrke selskapets handelsaktiviteter og utforske nye forretningsmuligheter i et europeisk marked i endring. Statkraft søker også å utvikle markedsoperasjoner i utvalgte internasjonale markeder hvor selskapet allerede eier kraftverk.

Internasjonal kraftproduksjon

Statkraft har restrukturert konsernets internasjonale aktiviteter og etablert en integrert forretningsmodell for aktivitetene i sørøst-Europa, Sør-Amerika og India/Nepal. Målet er å utnytte selskapets konkurransefortrinn innenfor drift, vedlikehold, energidisponering og energihandel. Statkraft vil fokusere på lønnsom vekst og å oppnå kritisk masse i utvalgte markeder som gjør det mulig å utnytte selskapets konkurransefortrinn. Investeringer i vann-, sol- og landbasert vindkraft vil bli vurdert.

Vindkraft

Statkraft har etablert en attraktiv posisjon innen landbasert vindkraft i Norden og Storbritannia. En hovedprioritet framover er å fullføre Fosen-utbyggingen, Europas største landbaserte vindkraftutbygging til nå, innenfor tids- og kostnadsrammene. Videre er fokus fremover å sikre effektiv drift og vedlikehold av vindkraftverkene.

Fjernvarme

Statkraft leverer mer enn 1 TWh fjernvarme i året, fra 13 lokasjoner i Norge og fire i Sverige. Statkraft vil fortsette å utvikle lønnsomheten i den eksisterende porteføljen og øke leveransene fra eksisterende anlegg i Norge og Sverige.

Ny forretningsutvikling i Norge

Statkraft utforsker kommersielle muligheter som oppstår fra behovet for å redusere de norske klimagassutslippene. Utslippene fra transportsektoren må reduseres betydelig, og to av Statkrafts initiativer vil kunne bidra til dette. Statkraft og Agder Energi er sammen majoritets-eier i hurtigladeselskapet Grønn Kontakt. I et partnerskap mellom Statkraft og Södra utvikler Silva Green Fuel et demonstrasjonanlegg for industriell produksjon av annengenerasjons biodrivstoff. Anlegget vil i utgangspunktet bruke råstoff fra skogsindustrien, men alt biologisk nedbrytbart

materiale vil kunne benyttes. Statkraft arbeider også med å legge til rette for store datasentre i Norge.

I tillegg til de seks fokusområdene beskrevet ovenfor er Statkraft også en aktiv eier i de regionale kraftselskapene i Norge og vil fortsette å støtte utvikling av miljøvennlig energi og verdiskapende restruktureringsprosesser.

Kraftmarkeder og kraftproduksjon

Majoriteten av Statkrafts kraftproduksjon skjer i Norden, og utgjorde 88 prosent av produksjonen i 2017. I tillegg har konsernet konsolidert produksjon¹ i Tyskland, Storbritannia, Tyrkia, Albania, Brasil, Peru, Chile og Nepal. I flere av disse landene er Statkraft også involvert gjennom tilknyttede selskaper og felleseid virksomhet.

Alle disse markedene påvirkes av globale trender som priser på brensel, klimatiltak og -politikk, lavere kostnader for sol- og vindkraft og økende utnyttelse av distribuert energi.

Kraftmarkedet i Europa

Kraftmarkedene i Europa er påvirket av både stagnasjon i etterspørselen og støtterejimer. Dette har ført til en betydelig vekst i fornybar kapasiteten i markeder der etterspørselen har stagnert.

Gjennomsnittlig systempris på Nord Pool var 29,4 EUR/MWh i 2017, 9 prosent høyere enn i 2016 og nær gjennomsnittlig pris for 2012-2016. Mens prisen på fossilt drivstoff og kontinentale kraftpriser løftet de **nordiske** prisene, ble effekten delvis motvirket av en styrket hydrobalanse, spesielt mot slutten av året. Tilsiget var om lag 7 prosent over normalen i 2017. Som følge av lave temperaturer i løpet av våren og forsinket snøsmelting var prisene relativt høye i deler av april og mai. En kombinasjon av mye tilsig og høy vindkraftproduksjon medførte at prisene falt mot andre halvdel av andre kvartal. I andre halvdel av tredje kvartal økte systemprisen betydelig på grunn av lav svensk kjernekraftproduksjon. På det laveste var bare om lag 50 prosent av den installerte kjernekraftkapasiteten tilgjengelig. Lav vindkraftproduksjon og lave temperaturer ga noen topper i fjerde kvartal, men den gjennomsnittlige prisen var likevel relativt lav på grunn av en sterk hydrologisk balanse.

Tyske kraftpriser steg i 2017, hovedsakelig drevet av høyere drivstoffpriser. I januar var kraftprisene spesielt høye da lite vind og kaldt vær sammenfalt med redusert kjernekraftproduksjon. For året som helhet økte kraftprisene mindre enn marginalkostnaden for kull- og gassanlegg. Dette skyldes hovedsakelig en betydelig økning i tysk vindkraftproduksjon i forhold til 2016. Gjennomsnittlig spotpris (grunnlast) for 2017 var 34,2 EUR/MWh, 18 prosent høyere enn i 2016 og nær det gjennomsnittlige nivået for 2012-2016.

Kraftprisene i **Storbritannia** steg i 2017 sammenlignet med 2016 som en følge av høyere drivstoffpriser. Kraftprisene økte mindre enn prisene på brensel. Dette skyldes hovedsakelig sterk vekst i fornybar kraftproduksjon i 2017. Gjennomsnittlig spotpris (grunnlast) for 2017 var 51,7 GBP/MWh, 5 prosent høyere enn i

2016, men 5 prosent lavere enn gjennomsnittet for 2012-2016. Bristike pund fortsatte å svekke seg mot euro og var i gjennomsnitt 7 prosent svakere sammenlignet med 2016.

Kraftforbruket i Norden er relativt høyt per innbygger sammenlignet med andre europeiske land. Dette skyldes en kombinasjon av kalde vintre, en høy andel elektrisk oppvarming og relativt stor kraftkrevende industri. Etterspørselen etter kraft var både i Norge og i Norden litt høyere i 2017 enn i 2016. Den samlede kraftproduksjonen i Norge var 148 TWh, på nivå med 2016. Den samlede produksjonen i Norden økte 2 prosent til 398 TWh. Norge hadde en nettoeksport av kraft tilsvarende omkring 10 prosent av produksjonen, mens Norden som helhet hadde en nettoeksport på rundt 3 prosent.

Øvrige kraftmarkeder

Kraftproduksjonen i **Tyrkia** er fortsatt dominert av gass- og kullkraft. Kraftprisen (grunnlast) var 164 TRY/MWh i 2017, en økning på 15 prosent sammenlignet med året før. Den tyrkiske liraen fortsatt å svekke seg mot euro, og kraftprisen målt i euro falt derfor fra 42 EUR/MWh i 2016 til 39,9 EUR/MWh i 2017.

Kraftproduksjonen i **Albania** er fortsatt utelukkende basert på vannkraft. Det hydrologiske året i landet og regionen var veldig tørt. Kraftbalansen var avhengig av import og i en periode ble mer enn 75 prosent av den lokale kraftetterspørselen dekket av import. Elektrisitet ble derfor omsatt med en betydelig premium sammenlignet med de øvrige markedene i Sentral-Europa. Dette resulterte i prisnivåer på 55-60 EUR/MWh. Regjeringen utsatte lanseringen av det albanske kraftmarkedet til utgangen av 2018.

I **Brasil** førte en tørr hydrologisk situasjon til betydelig høyere spotpriser i 2017. Gjennomsnittlig spotpris for 2017 var 323 BRL/MWh (101 USD/MWh), mer enn tre ganger gjennomsnittsprisen for 2016. Statkrafts kraftverk ble negativt påvirket av svak hydrologi og kraftproduksjonen var derfor lavere enn normalt. Dette medførte et behov for å kjøpe kraft i markedet for å møte kontraktsforpliktelser gjennom langsiktige kraftsalgsavtaler (PPA).

Spotprisene i **Peru** ligger fremdeles lavt som følge av overkapasitet og begrenset vekst i etterspørselen. Gjennomsnittsprisen i 2017 endte på historisk lave 9,7 USD/MWh. Det var mer enn 10 USD/MWh lavere enn i 2016. Produksjonen fra Statkrafts kraftverk ble imidlertid sikret til høyere priser. Det er fortsatt lave forventninger om økonomisk vekst og økt etterspørsel etter elektrisitet som følge av en nedgang i gruvesektoren.

Den hydrologiske situasjonen i **Chile** forbedret seg noe i 2017, men nivåene på vannmagasinene var fortsatt under normalen. Til tross for de tørre hydrologiske forholdene var det fortsatt press på spotprisene for Central Interconnected System som en følge av en økning i sol- og vindkraftproduksjonen. Gjennomsnittlig pris for 2017 var 59 USD/MWh, noe lavere enn i 2016 (61 USD/MWh), og betydelig lavere enn i 2015 (91 USD/MWh). Statkrafts kraftproduksjon ble delvis solgt gjennom langsiktige kontrakter til høyere priser.

Kraftprisene i **India** steg nesten 25 prosent til rundt 43 USD/MWh i 2017, fra 34 USD/MWh i 2016. I andre halvdel av året var det både økt etterspørsel og redusert tilbud som følge av

¹ Konsolidert produksjon: Produksjonen fra investeringer som Statkraft fullkonsoliderer i regnskapet.

begrensninger i kullforsyningen. Dette resulterte i høyere priser. Produksjonen fra Statkrafts kraftverk var hovedsakelig sikret for den våte sesongen, men noe gevinst ble realisert som følge av prisøkningen.

Statkrafts produksjon

Statkraft er den største kraftprodusenten i Norge og den nest største i Norden. Statkraft er også Europas største leverandør av fornybar energi.

Statkrafts produksjon bestemmes av kapasitet, etterspørsel, ressurstilgang (hydrologisk balanse og vind), marginen mellom kraft- og gasspris og energidisponering. Ved utgangen av 2017 var konsolidert installert effekt² 18 313 MW, fordelt på 14 099 MW vannkraft, 2390 MW gasskraft, 946 MW vindkraft, 43 MW biokraft og 835 MW fjernvarme. Statkraft har også eierandeler i tilknyttede selskaper og felleseide selskaper med produksjonskapasitet. Samlet har konsernet eierskap i kraftverk med en total installert effekt på 19 080 MW kraftproduksjon og 789 MW fjernvarme (Statkrafts pro-rata andel av direkte og indirekte eierandeler).

Etterspørselen etter kraft varierer både gjennom døgnet og gjennom året, og kraftmarkedene er avhengige av kraftverk som kan reguleres i forhold til etterspørselen. Statkraft har en stor andel fleksibel produksjonskapasitet. Kombinert med høy kompetanse innen analyse og produksjon bidrar dette til at konsernet gjennomgående klarer å forvalte vannressursene på en god måte. Konsernet har en avansert prosess for energidisponering og tar sikte på å ha produksjonskapasitet tilgjengelig i perioder med høy etterspørsel. Statkrafts store magasinkapasitet med både sesong- og flerårsmagasiner gjør konsernet i stand til å disponere vannressursene i et lengre tidsperspektiv enn ett år. Følgelig kan produksjonen holdes høy i perioder med høye priser og lavere i perioder med lave priser.

Tilslig over normalen førte til en styrking av den hydrologiske ressursituasjonen i Norden i 2017. Ved utgangen av året var den samlede magasinfyllingen i Norden på 103 prosent av normalt nivå. Dette tilsvarer 86 TWh, som er 71 prosent av en maksimal magasinkapasitet på 121 TWh. I 2017 hadde konsernet en kraftproduksjon på totalt 62,6 TWh (66,0 TWh), samt 1,1 TWh fjernvarme (1,1 TWh). Vannkraftproduksjonen utgjorde 57,4 TWh, som var 6 prosent lavere enn det rekordhøye nivået i 2016. Vindkraftproduksjonen økte med 15 prosent fra foregående år. Gass- og biokraftproduksjonen var uendret.

I 2017 solgte konsernet 37,6 TWh (40,3 TWh) i spotmarkedet, tilsvarende 60 prosent av total produksjon (61 prosent).

Statkraft er en betydelig leverandør til kraftkrevende industri. I 2017 utgjorde volumet levert på langsiktige kontrakter 21,7 TWh, tilsvarende 35 prosent av den totalt kraftproduksjonen. Det meste av dette ble levert til nordisk industri. Den høye kontraktsdekningen virker stabiliserende på Statkrafts inntekter. Størsteparten av kontraktsvolumet med nordisk industri løper frem til 2021.

I Norge er Statkraft pålagt å levere en andel av kraftproduksjonen til fylker og kommuner hvor kraften produseres, såkalt konsesjonskraft. Prisen for denne kraften tilsvarer, i korte trekk, den gjennomsnittlige produksjonskostnaden med en liten margin, slik at prisen blir betydelig lavere enn markedsprisen for kraft. Konsesjonskraftvolumet utgjorde 3,3 TWh (3,5 TWh), 7 prosent av konsernets norske vannkraftproduksjon i 2017.

Statkrafts virksomhet

Basert på den reviderte strategien byttet Internasjonal vannkraft navn til Internasjonal kraft fra starten av 2017.

Konsernets driftssegmenter samsvarer med hvordan konsernsjefen tar, følger opp og evaluerer sine beslutninger. Driftssegmentene er basert på den interne ledelsesinformasjonen som med jevne mellomrom blir gjennomgått og som brukes som grunnlag for ressursallokering og vurdering av måloppnåelse.

Områder som ikke vises som egne segmenter, presenteres under overskriften Annen virksomhet.

Europeisk fleksibel produksjon

Europeisk fleksibel produksjon er det absolutt største segmentet målt etter installert effekt og eiendeler, og også etter netto driftsinntekter og resultat. Anleggene har stor grad av fleksibilitet, og majoriteten av kapasiteten er relatert til vannkraft i Norge og Sverige. Segmentet omfatter i tillegg kraftverk i Tyskland og Storbritannia samt kraftkabelen Baltic Cable mellom Sverige og Tyskland.

Segmentets inntekter genereres hovedsakelig i spotmarkedet, samt fra langsiktige kontrakter som hovedsakelig er inngått med kraftkrevende industri i Norge. I tillegg leveres det konsesjonskraft. Flerårsmagasiner i Norge og fleksibiliteten i kraftverkene gjør det mulig å optimalisere kraftproduksjonen i forhold til den hydrologiske situasjonen og kraftprisene. Norsk vannkraft optimaliseres derfor over en lengre tidsperiode enn ett år. For å redusere risikoen i forbindelse med usikkerhet om fremtidige priser og produksjonsvolumer, sikrer Statkraft produksjonsinntektene gjennom fysiske bilaterale kontrakter og finansiell krafthandel. Den sikrede andelen av produksjonen varierer i takt med forventningene om markedsutviklingen og produksjonsvolumene.

Volumet som blir omsatt i spotmarkedet kan variere betydelig fra år til år, og er avhengig av den hydrologiske situasjonen, som blant annet tilslig og magasinfylling samt beslutninger om produksjonsoptimalisering. Disponeringen av flerårsmagasiner og fleksible kraftverk medfører at konsernet normalt oppnår en høyere gjennomsnittspris på produsert kraft enn øvrige kraftselskaper i Norge. Energidisponeringen måles ved måltallet «Realisert prismargin norsk vannkraft», som måler oppnådd volumvektet gjennomsnittspris for Statkraft sammenlignet med andre produsenter i Norge. Resultatene har over tid vist at energidisponeringen er om lag 5 prosent bedre enn konkurrentene over en rullerende femårsperiode.

Produksjonskostnadene knyttet til vannkraft er relativt lave sammenlignet med andre typer kraftproduksjonsanlegg. De lave produksjonskostnadene blir delvis motvirket av høyere

² Konsolidert installert effekt: Kapasitet som Statkraft fullkonsoliderer i regnskapet.

skattesatser for norsk vannkraftproduksjon med 34,3 prosent grunnrentebeskatning i 2017 og en relativt høy eiendomsskatt i Sverige. For å sikre at Statkraft er konkurransedyktig på lang sikt, følges kostnadene opp ved hjelp av sammenligninger og måltall som måler kostnad per kWh. I 2017 var driftskostnadene for alle eiendeler i segmentet/sjuårig gjennomsnittlig kraftproduksjon 12 øre/kWh.

Tilgjengelighet er en viktig faktor for å optimalisere inntektene fra vannkraft. Gjennom måltallet «Markedsjustert tilgjengelighet»³ måler Statkraft om selskapets kraftverk er tilgjengelige når det er mest lønnsomt å produsere. Den viktigste påvirkbare faktoren som har innvirkning på dette måltallet, er hvor effektivt det planlegges og gjennomføres vedlikehold og oppgradering av anlegg. Tilsig og markedspriser er viktige eksterne faktorer som påvirker resultatene. Markedsjustert tilgjengelighet på vannkraft i segmentet varierer generelt mellom 96 og 99 prosent.

Viktige hendelser i 2017

- Statkraft åpnet vannkraftverket Ringedalen i Norge. Verket har en installert kapasitet på 23 MW og vil generere om lag 60 GWh fornybar energi årlig.
- Statkraft inngikk en ny langsiktig kraftsalgskontrakt med Eramet i Norge. Kontrakten løper fra 2021 til 2030 med et totalt volum på 8 TWh.
- Økt behov for fleksibilitet i det tyske markedet og bedre utsikter for fremtidig gass-til-kraftmargin har ført til reversering av nedskrivninger på 914 millioner kroner i gasskraftverk.
- Det ble besluttet å rive gasskraftverket på Kårstø i Norge.
- I skattesaken om Sønnå Høy konkluderte Høyesterett med at AS Saudefaldene er skattepliktig eier av vannkraftverket. Høyesterettsdommen førte til reversering av tidligere kostnadsført betalbar inntektsskatt, grunnrenteskatt, eiendomsskatt og relaterte rentekostnader.

Økonomiske resultater

Segmentets underliggende EBITDA økte med 8 prosent sammenlignet med 2016, til 10 180 millioner kroner. Økningen skyldtes høyere nordiske kraftpriser, god energidisponering og tilgjengelighet samt lavere eiendomsskatt.

Til tross for 7 prosent lavere kraftproduksjon økte segmentets underliggende netto driftsinntekter med 322 millioner kroner sammenlignet med 2016. Økningen var primært drevet av høyere nordiske kraftpriser. I gjennomsnitt var den nordiske systemprisen 9 prosent høyere enn i 2016. Vannkraftproduksjon var rekordhøy i 2016, men endte tilbake på et mer normalt nivå i 2017. Lavere norsk vannkraftproduksjon ble delvis motvirket av høyere produksjon i Sverige.

Segmentets totalt kraftproduksjon var 50,4 TWh i 2017 (54,4 TWh), hvorav 47,6 TWh kom fra de nordiske vannkraftverkene (51,6 TWh). 29,5 TWh, 59 prosent av den totale kraftproduksjonen, ble solgt i spotmarkedet. En stor andel av kraftproduksjonen ble solgt på langsiktige kontrakter, og dette hadde en stabiliserende effekt på segmentets inntekter. I 2017 var kontraktsvolumet 18,1 TWh, på linje med 2016. Det tilsvarer 36 prosent av samlet produksjon. Det resterende volumet var konsesjonskraft.

Underliggende driftskostnader var 7 prosent lavere enn i 2016. Hovedårsaken til nedgangen var lavere eiendomsskatt i Norge og Sverige. Nedgangen i Norge skyldes at lavere kraftpriser reduserte skattegrunnlaget og nedgangen i Sverige skyldes lavere skattesats.

Segmentet viste et driftsresultat for året på 10 381 millioner kroner, en økning på 5461 millioner kroner fra 2016. Resultatet ble positivt påvirket av reversering av tidligere års nedskrivninger for gasskraftverk på 914 millioner kroner og positive urealiserte verdiendringer fra energiderivater som beløp seg til 1173 millioner kroner. En nedskrivning knyttet til et tysk pumpekraftverk og økt avsetning for fjerningsforpliktelser for gasskraftverket på Kårstø hadde en negativ effekt på totalt 216 millioner kroner. Driftsresultatet for 2016 var negativt påvirket av nedskrivninger på 2416 millioner kroner og negative urealiserte verdiendringer fra energiderivater på 370 millioner kroner.

Markedsoperasjoner

Markedsoperasjoner er Statkrafts grensesnitt mot markeder hvor det handles med energi og energirelaterte produkter. Segmentet er også ansvarlig for å utvikle nye kundeorienterte forretningsmodeller i Europa og andre utvalgte land hvor Statkraft har kraftverk. Markedsoperasjoner omfatter trading, origination og aktiviteter knyttet til markedsadgang, samt dynamisk forvaltningsportefølje som inneholder en varierende andel aktivisasikrede posisjoner for fortjeneste. I løpet av de siste årene har forretningsvirksomheten vokst og ført til en betydelig geografisk ekspansjon, slik at segmentet nå har virksomhet i mange europeiske land, samt Brasil, Peru, USA (California) og India.

Trading-aktivitetene omfatter handel av finansielle standardkontrakter og strukturerte produkter, mens origination-aktiviteten inkluderer skreddersydde avtaler for industri og næringsliv. Statkraft måler prestasjonene i trading og origination-aktiviteten gjennom måltallet «Trading og origination – avkastning på sysselsatt kapital (ROCE)». Avkastningen for 2017 var høyere enn både målsettingen og resultatet i 2016.

Den dynamiske forvaltningsporteføljen følges opp på konsernnivå og i 2017 genererte den en merverdi som var høyere enn både konsernets mål og resultatet i 2016.

Segmentet leverer markedsadgangstjenester både for Statkrafts egne anlegg i Europa og for eksterne produsenter av fornybar energi. Hensikten med denne tjenesten er å optimalisere produksjon og inntekter.

Statkrafts analyseaktiviteter spiller en viktig rolle for Markedsoperasjoner. Analyseaktivitetene er basert på innsamling og behandling av hydrologiske og meteorologiske data, samt markedsdata. Disse opplysningene brukes til å anslå fremtidige markedspriser.

Markedsoperasjoner har også ansvar for å utforske og utvikle nye forretningsmodeller innen kundeløsninger i markedet for distribuert energi.

Viktige hendelser i 2017

- Statkraft inngikk sin første kraftkjøpsavtale (PPA) under det nye franske støttereimet for fornybar energi.

³ Markedsjustert tilgjengelighet: $1 - (\sum \text{tapt produksjon}_i [\text{MWh}] / \sum \text{installert effekt} [\text{MWh}]) \times (1 / \text{rapporteringsperiode} [\text{h}])$

- Statkraft startet handelsvirksomhet på den polske kraftbørsen Towarowa Gielda Energii og inngikk tre kraftkjøpsavtaler (PPAer) fra polske vindkraftverk.

Økonomiske resultater

Segmentets underliggende EBITDA på 1070 millioner kroner var 914 millioner kroner høyere enn i 2016. Økningen skyldtes hovedsakelig høyere bidrag fra markedsadgangstjenester i Storbritannia, origination og lange kontrakter i Brasil. Oppgangen ble delvis motvirket av lavere bidrag fra trading i kontinental-Europa.

Segmentets driftskostnader økte med 10 prosent sammenlignet 2016, hovedsakelig på grunn av at en avsetning for en tapskontrakt som ble bokført i 2015 ble reversert i 2016.

Segmentet viste et driftsresultat for året på 1175 millioner kroner (-758 millioner kroner).

Internasjonal kraft

Internasjonal kraft har virksomhet i markeder med forventet høy vekst og et økende behov for energi. Statkraft satser i utvalgte markeder hvor selskapet kan skape verdier gjennom en tydelig industriell rolle. Statkraft søker å utvide porteføljen til å inkludere mer vind- og solkraft, i tillegg til vannkraft. Segmentet har eiendeler i i Sørøst-Europa, Sør-Amerika og Sør-Asia. Noen av segmentets investeringer foretas sammen med lokale partnere eller internasjonale investorer.

Viktige hendelser i 2017

- Statkraft og Norfund byttet aksjer i de felleseide virksomhetene. Statkraft kjøpte Norfunds 18,1 prosent eierandel i Statkraft IH Invest og solgte sin 50 prosent eierandel i SN Power til Norfund. Transaksjonen gav en gevinst på 2488 millioner kroner, inkludert en utsatt gevinst fra en tidligere restrukturering og valutaeffekter.
- Statkraft solgte aksjene i det tyrkiske prosjektselskapet Çetin Enerji med en gevinst på 76 millioner kroner. Prosjektet er tidligere nedskrevet.
- Statkrafts langsiktige prisforventninger for enkelte markeder har hatt en negativ utvikling som følge av fallende teknologikostnader. Dette førte til nedskrivninger for segmentet på 1188 millioner kroner i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden og 1392 millioner kroner i konsolidert virksomhet, hvorav kun sistnevnte er justert for i de underliggende tallene. Nedskrivningene var i hovedsak knyttet til eiendeler i Chile.

Økonomiske resultater

Underliggende EBITDA var 418 millioner kroner, en nedgang på 777 millioner kroner sammenlignet med 2016. Nedgangen var hovedsakelig relatert til selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden.

Segmentets netto driftsinntekter gikk ned 805 millioner kroner til 1411 millioner kroner som en følge av nedskrivningene i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden, produksjonsstopp for vannkraftverket Kargi i Tyrkia og negative markedseffekter på grunn av tørr hydrologi i Brasil. Nedgangen ble delvis motvirket av

høyere bidrag fra SN Power, helårseffekten av vannkraftverket Banja i Albania og forbedret hydrologi i Tyrkia, Nepal og Chile.

Kraftproduksjonen var 4,5 TWh i 2017, en økning på 5 prosent sammenlignet med 2016. Mer enn 80 prosent av produksjonen ble solgt på langsiktige kontrakter. Den store andelen på kontrakter har en stabiliserende effekt på segmentets inntekter.

De underliggende driftskostnadene var 4 prosent høyere enn i 2016, hovedsakelig som følge av høyere avskrivninger på grunn av helårseffekten av Banja vannkraftverket i Albania som kom i produksjon og reviderte estimater av levetid for eiendeler i Nepal og Peru. Økningen i avskrivninger ble delvis motvirket av en reduksjon i antall ansatte.

Segmentet hadde et driftsresultat for året på 833 millioner kroner (-792 millioner kroner). Resultatet i 2016 var negativt påvirket av nedskrivninger av eiendeler på 1377 millioner kroner.

Vindkraft

Vindkraft fokuserer på landbasert vindkraft, og har vindparker i drift i Norge, Sverige og Storbritannia. Inntektene kommer fra salg av kraft og fra støtteordninger.

Produksjonskostnadene forbundet med vindkraft følges opp gjennom måltallet «Variable kostnader per kWh»⁴. Kostnadene i 2017 lå innenfor målet.

Tilgjengeligheten følges opp gjennom måltallet «Markedsjustert tilgjengelighet»⁵. Tilgjengeligheten i 2017 var noe lavere enn målsatt.

Viktige hendelser i 2017

- Statkraft solgte eierandelen på 40 prosent i havvindparken Sheringham Shoal med en gevinst på 2634 millioner kroner.
- Statkraft solgte eierandelen på 50 prosent i havvindprosjektet Triton Knoll med en gevinst på 426 millioner kroner.
- Statkraft solgte eierandelen på 25 prosent i havvindprosjektet Dogger Bank med en gevinst på 256 millioner kroner.
- Statkraft inngikk en avtale om å selge eierandelen på 30 prosent i havvindparken Dudgeon for 555 millioner GBP. Transaksjonen forventes gjennomført i første kvartal i 2018 og Statkraft vil med dette fullføre salget av all havvindvirksomhet.

Økonomiske resultater

Segmentets underliggende EBITDA var på 447 millioner kroner i 2017, en økning på 271 millioner kroner sammenlignet med 2016. EBITDA ble påvirket av høyere produksjon og lavere driftskostnader.

Underliggende netto driftsinntekter var på 929 millioner kroner i 2017, en økning på 25 prosent sammenlignet med 2016. Den konsoliderte produksjonen økte med 18 prosent til 2,2 TWh. Økningen knyttet seg hovedsakelig til de nordiske vindparkene samt helårseffekten av vindparken Andershaw i Skottland. Resultatandeler i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden bidro til netto driftsinntekter med 213 millioner kroner. Økningen

⁴ Variabel kostnad per kWh: Alle variable produksjonskostnader/normalisert produksjonsvolum.

⁵ Markedsjustert tilgjengelighet beregnes som reduksjonen fra 100 prosent tilgjengelighet som den estimert tapte produksjonen representerer i forhold til maksimal teoretisk produksjon.

på 172 millioner kroner knyttet seg primært til havvindparken Dudgeon som kom i drift i 2017.

Driftskostnadene var 9 prosent lavere enn i 2016, hovedsakelig på grunn av redusert bemanning.

Segmentet hadde et driftsresultat på 3213 millioner kroner i 2017 (-781 millioner kroner). Driftsresultatet var positivt påvirket av gevinster knyttet til salget av eiendeler innen havvind.

Fjernvarme

Fjernvarme har virksomhet i Norge og Sverige og leverer varme og kjøling til 13 000 kunder. Inntektene er generelt sett påvirket av kraftpriser, avfallspriser, nettleie og avgifter. Avfall, biomasse, olje og gass er de viktigste innsatsfaktorene i produksjonen av fjernvarme.

På konsernnivå vurderes resultatene gjennom måltallet «EBITDA margin». I 2017 oppnådde Fjernvarme en margin som var noe lavere enn målet.

Viktige hendelser i 2017

- En ny kontrakt for håndtering av 40 000 tonn avfall ble inngått med Trondheim kommune.

Økonomiske resultater

Som i de foregående årene fortsatte veksten i segmentets underliggende EBITDA og endte på 326 millioner kroner i 2017, en vekst på 17 prosent sammenliknet med 2016. Oppgangen skyldtes en kombinasjon av bedre fjernvarmpriser, høyere inntekter fra avfallshåndtering, samt lavere driftskostnader.

Både produsert volum og mengden avfall håndtert var på nivå med 2016, men bedre oppnådde priser for begge faktorene bidro til en forbedring i netto driftsinntekter på 28 millioner kroner, som er en økning på 5 prosent.

Driftskostnadene var 5 prosent lavere enn i 2016, hovedsakelig som følge av forbedringer i eksisterende virksomhet.

Segmentet hadde et driftsresultat for året på 151 millioner kroner (89 millioner kroner).

Industrielt eierskap

Industrielt eierskap omfatter forvaltning og utvikling av Statkrafts norske eierinteresser, og inkluderer selskapene Skagerak Energi, Fjordkraft, BKK, Agder Energi og Istad. De to førstnevnte konsolideres i konsernregnskapet, mens de tre øvrige rapporteres som tilknyttede selskaper. Skagerak Energis virksomhet er konsentrert rundt produksjon av kraft, nettvirksomhet, fjernvarmevirksomhet, elektroentreprenørvirksomhet og distribusjon av naturgass. Fjordkrafts virksomhet er primært relatert til salg av strøm til privatpersoner og bedrifter.

Viktige hendelser i 2017

- Aksjonærene i Fjordkraft initierte en prosess for å børsnotere selskapet.
- Agder Energi besluttet å investere i Åseral Nord-prosjektet i Vest-Agder. Kraftproduksjonen er forventet å øke med 42 GWh per år.

- BKK solgte 300/420 kV kraftlinjene Mongstad-Kollsnes og Fana-Kollsnes til Statnett for 1430 millioner kroner med virkning fra januar 2018.
- Skagerak Energi solgte 51 prosent av Skagerak Naturgass.

Økonomiske resultater

Segmentets underliggende EBITDA på 2443 millioner kroner var 35 prosent høyere enn i 2016. Økningen skyldtes hovedsakelig høyere kraftpriser og høyere inntekter fra sluttbruker- og nettvirksomheten.

Segmentets konsoliderte kraftproduksjon var 5,4 TWh i 2017, noe lavere enn i 2016. Nedgangen ble mer enn motvirket av høyere kraftpriser og høyere inntekter fra nettvirksomheten i Skagerak Energi og sluttbrukervirksomheten i Fjordkraft. Netto driftsinntekter endte på 4101 millioner kroner, en økning på 22 prosent sammenliknet med 2016.

Driftskostnadene økte 6 prosent sammenliknet med 2016, hovedsakelig relatert til økt aktivitet i Fjordkraft.

Segmentets driftsresultat for året var på 1879 millioner kroner (1259 millioner kroner).

Økonomiske resultater⁶

En økning i nordiske kraftpriser, kombinert med høyere bidrag fra markedsaktiviteter, førte til en forbedring i konsernets underliggende EBITDA. Den positive effekten av dette ble delvis motvirket av lavere kraftproduksjon da norsk vannkraftproduksjon falt til et mer normalt nivå etter rekordhøy produksjon i 2016. Driftskostnadene var noe lavere som følge av redusert eiendomsskatt i Norge og Sverige.

Gvinster fra transaksjoner og positive urealiserte verdiendringer fra energiderivater påvirket resultatet for året. 2017 endte med et resultat før skatt på 15 794 millioner kroner og et resultat etter skatt på 11 832 millioner kroner. Ved utgangen av 2017 var konsernets egenkapital 88 898 millioner kroner, 8083 millioner kroner høyere enn ved utgangen av 2016.

I det etterfølgende legges hovedvekten på å presentere resultatet fra den underliggende driften for poster til og med driftsresultatet. Urealiserte verdiendringer fra energiderivater, gevinster/tap i forbindelse med oppkjøp/salg av forretningsvirksomhet og nedskrivninger og reversering av nedskrivninger og relaterte kostnader forklares i avsnittet "Poster holdt utenfor underliggende driftsresultat". Resultatelementer etter driftsresultat analyseres i henhold til regnskapsmessig resultat.

Avkastning på investeringer

Statkraft oppnådde en avkastning på sysselsatt kapital (ROACE)⁷ på 10,9 prosent i 2017. Dette var 2,3 prosentpoeng høyere enn i 2016. Forbedringen skyldtes primært bedre driftsresultat, hovedsakelig på grunn av høyere nordiske kraftpriser og høyere bidrag fra markedsaktiviteter. Sysselsatt kapital var på nivå med 2016.

⁶ Tall i parentes viser sammenlignbare tall for 2016

⁷ ROACE (prosent): (Driftsresultat justert for urealiserte verdiendringer fra energiderivater, gevinster/tap i forbindelse med oppkjøp/salg av forretningsvirksomhet og nedskrivninger og reversering av nedskrivninger og relaterte kostnader x 100) / Gjennomsnittlig sysselsatt kapital.

Underliggende driftsinntekter

Statkrafts inntekter kommer fra salg i spotmarkedet, salg på fastpriskontrakter til industrien, finansiell handel, nettvirksomhet samt fjernvarme og kraftsalg til sluttbruker. I tillegg leverer konsernet konsesjonskraft. Hovedgrunnlaget for Statkrafts inntekter er kraftpris, energioptimalisering og produksjon. Produksjonsinntektene optimaliseres gjennom finansiell handel med kraft og konsernet driver med trading og energihandel.

Netto driftsinntekter var 23 307 millioner kroner i 2017, 6 prosent høyere enn i 2016. Segmentet Markedsoperasjoner hadde en betydelig økning som følge av bedre resultater for tjenester knyttet til markedsadgang, origination og langsiktige kontrakter i Brasil. De to segmentene med nordisk vannkraftproduksjon, Europeisk fleksibel produksjon og Industrielt eierskap økte sine netto driftsinntekter som følge av høyere nordiske kraftpriser. Vindkraftsegmentet hadde en positiv utvikling som et resultat av ny vindkraftkapasitet i Storbritannia, mens inntektene i segmentet Fjernvarme økte som følge av bedre priser på både fjernvarme og avfallshåndtering. Netto driftsinntekter for segmentet Internasjonal kraft falt som følge av nedskrivninger for selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden i Chile i 2017.

Underliggende driftskostnader

Totalt falt konsernets driftskostnader med 2 prosent sammenlignet med 2016. Nedgangen var primært relatert til lavere eiendomsskatt i Norge og Sverige. Nedgangen i Norge var knyttet til lavere skattegrunnlag som følge av lavere kraftpriser, mens nedgangen i Sverige var relatert til lavere skattesats.

Underliggende EBITDA og underliggende driftsresultat

Underliggende EBITDA økte med 14 prosent fra 2016 og underliggende driftsresultat økte med 18 prosent til henholdsvis 14 471 millioner kroner og 10 843 millioner kroner. Konsernets EBITDA og driftsresultat stammer i stor grad fra segmentet Europeisk fleksibel produksjon, som bidro med henholdsvis 70 prosent (75 prosent) og 78 prosent (84 prosent) av totalen.

Poster holdt utenfor underliggende driftsresultat

Totalt hadde urealiserte verdiendringer fra energiderivater, gevinster/tap i forbindelse med oppkjøp/salg av forretningsvirksomhet og nedskrivninger og reversering av nedskrivninger og relaterte kostnader en positiv innvirkning på 6282 millioner kroner i 2017 (-5676 millioner kroner).

Urealiserte verdiendringer fra energiderivater som det er justert for i det underliggende driftsresultatet utgjorde 1289 millioner kroner (-1270 millioner kroner). Den positive resultateffekten var i hovedsak knyttet til innebygde derivater for bilaterale industrikontrakter. Disse hadde en positiv utvikling på 1173 millioner kroner i 2017 som følge av en svakere norsk krone i forhold til euro. Derivater med risikoreduserende formål hadde en positiv utvikling på 116 millioner kroner i 2017, hovedsakelig som følge av lavere britiske terminpriser i begynnelsen av året og realisering gjennom året.

Gevinster/tap i forbindelse med oppkjøp/salg av forretningsvirksomhet holdt utenfor underliggende resultat utgjorde 5878 millioner kroner i 2017 (16 millioner kroner). Gevinstene var overveiende knyttet til salg av havvindvirksomhet i

vindkraftsegmentet på totalt 3319 millioner kroner og salg i segmentet Internasjonal kraft på 2564 millioner kroner. I tillegg utgjorde salg i andre deler av konsernet en samlet negativ effekt på 5 millioner kroner.

Nettoeffekten av nedskrivninger og reversering av nedskrivninger og relaterte kostnader holdt utenfor underliggende resultat var -886 millioner kroner i 2017 (-4422 millioner kroner). Dette var hovedsakelig knyttet til nedskrivning av eiendeler i segmentet Internasjonal kraft på totalt -1392 millioner kroner. Det ble foretatt nedskrivning på -187 millioner kroner i vindkraftsegmentet. Nettoeffekten av nedskrivninger og delvis reversering av tidligere års nedskrivninger i segmentet Europeisk fleksibel produksjon hadde en positiv effekt på 698 millioner kroner. Fjernvarmesegmentet hadde en liten nedskrivning på 4 millioner kroner.

Finansposter

Økningen i finansinntektene skyldtes primært høyere renteinntekter fra lån til selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden og utbytte fra en finansiell investering i Brasil.

Finanskostnadene var høyere, hovedsakelig på grunn av reversering av en finansiell forpliktelse i 2016. Dette ble delvis motvirket av lavere rentekostnader.

Netto valutaeffekter var negative, i hovedsak som følge av en svakere norsk krone mot euro og britiske pund.

Andre finansielle poster inkluderer gevinster fra forpliktelser knyttet til egenkapitalinstrumenter og resirkulering av akkumulerte valutaeffekter på grunn av overføring av forretningsaktivitetene i Statkraft Treasury Center i Belgia til Statkraft AS i Norge.

Skatt

Skattekostnaden var 3962 millioner kroner (5433 millioner kroner). Reduksjonen i skattekostnaden skyldtes hovedsakelig lavere netto valutaeffekter samt endring i nedvurdering av utsatte skattefordeler. Størstedelen av skattekostnaden relaterer seg til Norge.

Resultat før skatt i 2017 var 15 794 millioner kroner, en økning på 10 169 millioner kroner sammenlignet med 2016. Økningen skyldes hovedsakelig følgende poster som ikke har hatt effekt på skattekostnaden:

- Gevinster fra salg av virksomhet
- Gevinster som følge av reklassifisering av omregningseffekter tidligere ført mot utvidet resultat
- Gevinster som følge av verdiendring av egenkapitalinstrumenter
- Reversering av nedskrivning i Tyskland

Betalbar resultatskatt utgjorde 1806 millioner kroner, en reduksjon på 956 millioner sammenlignet med 2016. Reduksjonen skyldtes hovedsakelig lavere netto valutaeffekter. Betalbar grunnrenteskatt utgjorde 2451 millioner kroner, en økning på 202 millioner kroner sammenlignet med 2016. Dette skyldes hovedsakelig høyere nordiske kraftpriser og høyere skattesats.

Den effektive skattesatsen var 25,1 prosent. Effekter fra skattefrie inntekter og endring i nedvurdering av utsatte skattefordeler ble

motvirket av grunnrenteskatt som illegges norsk vannkraftproduksjon.

Kontantstrøm

Konsernets operasjonelle virksomhet ga en kontantstrøm på 8419 millioner kroner i 2017 (8353 millioner kroner).

Netto kontantinntekt⁸ var 12 704 millioner kroner (10 383 millioner kroner), inklusiv endring i kortsiktige og langsiktige poster. Et positivt resultat før skatt ble delvis motvirket av negative endringer i arbeidskapital, kontantsikkerhet og betalt skatt.

Likviditetsendring fra investeringer utgjorde 4309 millioner kroner (-6817 millioner kroner). Dette var hovedsakelig relatert til investeringer i varige driftsmidler på til sammen -3610 millioner kroner (-5331 millioner kroner), lån utbetalt til selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden på -1616 millioner kroner (-1526 millioner kroner), tilbakebetaling av lån på 2248 millioner kroner (593 millioner kroner) og salg av aksjer på 7309 millioner kroner (25 millioner kroner).

Likviditetsendring fra finansiering utgjorde -5822 millioner kroner (-3205 millioner kroner). Dette relaterte seg til opptak av gjeld på 5250 millioner kroner (4642 millioner kroner), nedbetaling av gjeld på -7635 millioner kroner (-7632 millioner kroner), utbytte og kapitalnedsettelse utbetalt til ikke-kontrollerende interesser på -1037 millioner kroner (-226 millioner kroner) og utdelt utbytte til eier på -2400 millioner kroner.

Kapitalstruktur

Hovedmålsettingene for konsernets styring av kapitalstruktur er å ha en fornuftig balanse mellom soliditet og ekspansjonsevne, samt å opprettholde en sterk kreditt-rating. Det viktigste måltallet for konsernets styring av kapitalstruktur er langsiktig kreditt-rating.

Ved utgangen av 2017 utgjorde netto rentebærende gjeld⁹ 24 678 millioner kroner mot 32 101 millioner kroner ved inngangen til året.

Omløpsmidler, utenom kontanter og kontantekvivalenter, var 25 714 millioner kroner (20 041 millioner kroner) og kortsiktig rentefri gjeld var 9707 millioner kroner (11 970 millioner kroner) ved utgangen av 2017.

Ved utgangen av året hadde Statkraft en egenkapital på 88 898 millioner kroner mot 80 815 millioner kroner ved inngangen til året. Dette tilsvarer 53 prosent av totalkapitalen (49 prosent).

Investeringer

I samsvar med konsernets strategi er aktivitetsnivået for nye prosjekter skalert ned de siste par årene.

Statkraft investerte til sammen 3895 millioner kroner i 2017 (5657 millioner kroner). Om lag 60 prosent av investeringene ble foretatt i Norge. Omtrent halvparten av alle investeringene var i ny produksjonskapasitet. Vedlikeholdsinvesteringene var primært i forbindelse med vannkraft i Norden. De største investeringene i ny

kapasitet var knyttet til vindparker på Fosen i Norge og vannkraftprosjektet Devoll i Albania.

Risikostyring

Statkraft er eksponert for risiko gjennom hele verdikjeden. De viktigste risikoene er knyttet til priser, drift- og vedlikeholdsaktiviteter, prosjektgjennomføring, finansiell risiko og finansiering, regulatoriske rammebetingelser og teknologiutvikling.

Statkrafts prosess for risikostyring

Risikostyringen er en integrert del av Statkrafts styringsmodell gjennom en risikobasert tilnærming for å sette mål, prioriteringer og følge opp forretningsområdene og stabene. Den daglige risikostyringen er et linjeansvar. Konsernets samlede risikoer blir gjennomgått og fulgt opp av konsernledelsen og rapporteres til styret. Statkraft har en sentral investeringsenhet som utfører en uavhengig kvalitetssikring i forkant av investeringer, salg og oppkjøp.

Markedsrisiko i energimarkedene

Statkraft er eksponert for betydelig markedsrisiko i forbindelse med produksjon og handel med kraft:

- Både kraftpriser og produksjonsvolum påvirkes av vær og nedbørsmengde, og kraftprisene avhenger av produksjons-, forbruks- og overføringsforholdene i kraftmarkedene.
- Kraftprisene påvirkes også av gass-, kull- og oljepriser, priser på CO₂-kvoter, støtteregimer, etterspørselsvekst og innføring av ny teknologi.

Statkraft demper markedsrisiko i energimarkedene ved å handle fysiske og finansielle instrumenter i flere markeder, i tillegg til å inngå langsiktige, bilaterale avtaler. Økt integrering av energimarkedene har stor betydning for forretningsmodeller og håndtering av risiko. Statkraft legger derfor vekt på å identifisere samspillet mellom de ulike markedene. Konsernets sikringsstrategier er regulert av rammer for posisjonenes volum og verdi, og kriterier for å vurdere nye kontrakter mot forventede inntekter og nedsiderisiko. Porteføljen justeres kontinuerlig i henhold til vår gjeldende oppfatning av fremtidige priser og egen produksjonsevne.

Statkrafts virksomhet innen energihandel og -tjenester består av både handel med standardprodukter på energibørser og salg av tjenester eller produkter tilpasset den enkelte kunde. Risiko håndteres gjennom mandater som dekker råvarer, geografiske områder og varighet. En middle office-funksjon sikrer objektivitet i vurdering og håndtering av risiko.

Det er også markedsrisiko i fjernvarmevirksomheten som følge av variasjoner i brenselpriser (biobrensel, kraftpris, gass, olje og spillvarme fra industri) og pris til kunde. I Norge er fjernvarmeprisen påvirket av alternativprisen på kraft slik at nettoeksponering mot prisendringer er relativt begrenset. I Sverige har kundene et varmeprodukt hvor prisen justeres etter en indeks kombinert med bioindeks, oljeindeks og konsumprisindeks.

⁸) Nettoinntekt: Kontantstrøm fra driften, eksklusiv betalt skatt og utbytte fra tilknyttede selskaper

⁹) Netto rentebærende gjeld: Brutto rentebærende gjeld – bankinnskudd, kontanter og lignende eksklusiv bundne midler – kortsiktige finansielle plasseringer.

Finansiell risiko

Den sentrale finansfunksjonen samordner og ivaretar den finansielle risikoen knyttet til valuta, renter og likviditet, inkludert refinansiering og nye låneoptak. Konsernet er eksponert for valutarisiko gjennom:

- Integrasjonen mellom det nordiske og de kontinentale kraftmarkedene
- Konsernets krafthandel i ulike valutaer
- Finansiering
- Andre kontantstrømmer knyttet til utenlandske datterselskaper og tilknyttede selskaper

Valuta- og renterisikoen reguleres gjennom mandater. I styringen er terminkontrakter i valuta, rentebytteavtaler og terminavtaler for renter de viktigste instrumentene for å dempe effekten av disse risikoene. Likviditetsrisikoen i Statkraft knytter seg til avvik mellom løpetid på de finansielle forpliktelsene og kontantstrømmene som genereres av eiendelene. Likviditetsrisikoen håndteres hovedsakelig gjennom fordelaktige lånemuligheter, trekkfasiliteter og minimumskrav til konsernets likviditetsbeholdning.

Statkraft er eksponert for kreditt- og motpartsrisiko gjennom krafthandel, langsiktige kontrakter og plassering av overskuddslikviditet. Før avtaleinngåelse blir kredittverdigheten til alle motparter vurdert og eksponeringen mot enkeltmotpartene begrenses av mandater basert på kredittverdighet. Både markedsrisikoen i energimarkedene og den øvrige finansielle risikoen, samt eksponering i forhold til mandatene, følges opp av uavhengige middle office-funksjoner og rapporteres jevnlig til konsernledelsen og styret.

Operasjonell risiko

Alle prosesser i hele verdikjeden er eksponert for operasjonell risiko. Den operasjonelle risikoen er størst innenfor gjennomføringen av investeringsprosjekter og driftsaktiviteter. Dette kan medføre:

- Skader på konsernets ansatte, kontraktører eller tredjepart
- Skader på miljøet
- Brudd på etterlevelse av lover og regler og svekket omdømme
- Skader og tap på egne og tredjeparts produksjonsanlegg og øvrige eiendeler
- Økonomisk tap

Statkrafts førsteprioritet er å gjennomføre utbyggingsaktiviteter og drift på en ansvarlig måte. Statkraft tolererer ikke og jobber aktivt imot enhver form for økonomisk kriminalitet, og en rekke korrupsjons- og mislighetsforebyggende aktiviteter er iverksatt for å sikre etterlevelse av lover og regler og høy etisk standard. Implementering av risikostyring i en tidlig fase av utviklingen for et investeringsprosjekt er en viktig suksessfaktor.

Statkraft har etablert forsikringsordninger som omfatter alle vesentlige skadetyper, blant annet gjennom konsernets eget forsikringsselskap Statkraft Forsikring. Statkraft håndterer den operasjonelle risikoen gjennom detaljerte prosedyrer for aktiviteter i samtlige operative enheter og ulike typer beredskapsplaner. Videre har Statkraft et omfattende system for å registrere og rapportere risiko, farlige forhold, uønskede hendelser og skader. Slike saker analyseres fortløpende for å forebygge og begrense

eventuelle konsekvenser, samt for å sikre at årsakssammenhenger følges opp og nødvendige tiltak iverksettes.

Alle prosjekter i Statkraft gjennomfører systematiske risikovurderinger. Det skjer ved at det for hvert prosjekt:

- Allokeres en prosjektreserve for større investeringer
- Gjennomføres oppfølging og rapportering av forhold som har betydning for både utviklingen og gjennomføringen av prosjektet
- Vurderes og planlegges tiltak som skal håndtere risikoene i prosjektet

Det vies mye oppmerksomhet til utviklingen av gode systemer for læring, etablering av barrierer og sikring av etterlevelse. Dette for å unngå forsinkelser, kostnadsoverskridelser og uønskede hendelser under planleggingen og gjennomføringen av prosjektene.

Anslag på de mulige økonomiske konsekvensene av den totale operasjonelle risikoen, samt vesentlige enkeltrisikoe som er sentrale drivere til konsernets samlede risikobilde, inngår i rapporteringen av totalrisikoen på konsernivå.

Risiko knyttet til rammebetingelser, land og partnere

Statkrafts virksomhet i Norge påvirkes av rammebetingelser som skatter, avgifter, konsesjoner, nettreguleringer, endringer i pålagt minimums vannstand og andre krav fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). I tillegg er det generelle betingelser og krav for kraftbransjen som må følges. Disse rammebetingelsene kan påvirke Statkrafts energidisponering, kostnader og inntekter.

Rammebetingelsene i det enkelte land i Europa er et resultat av internasjonale prosesser som vil være viktig for norske og europeiske kraftverk. Statkraft er også med sitt internasjonale engasjement direkte eksponert for nasjonale rammebetingelser, skattenivå, konsesjonsbetingelser og offentlig regulering i de land man har virksomhet. Statkraft legger derfor usikkerheten knyttet til fremtidig utvikling i disse rammebetingelsene stor vekt ved investeringsbeslutninger. Mulige endringer i det politiske bildet evalueres løpende og en åpen dialog med beslutningstakere på relevante arenaer er høyt prioritert.

Statkraft er eksponert for betydelig landrisiko, særlig i fremvoksende økonomier samt risiko knyttet til partnere. Statkraft vurderer risiko for hvert land og gjør sammenligninger mellom land i en region. Partnerrisiko vurderes tidlig for å få bekreftet nødvendig integritet og styringsstruktur. Statkraft er opptatt av at alle deler av konsernet etterlever konsernets retningslinjer og prosedyrer, og alle ansatte er ansvarlig for etterlevelse. Standardene er nedfelt i styringssystemet «The Statkraft Way». Alle partnere og leverandører gjøres også kjent med de relevante standardene. Korrupsjon er en risiko i flere av landene hvor Statkraft har tilstedeværelse. Statkraft bestreber seg på å sikre at alle aktiviteter er i samsvar med standardene og har nulltoleranse for korrupsjon.

Endrede omgivelser

Klimaendringer, teknologisk utvikling og endret konsumentadferd har betydning for alle risikoene ovenfor og er viktige pådrivere for endringer i rammebetingelser og politiske beslutninger. De økte usikkerhetsmomentene i energimarkedene medfører både

trusler og muligheter. For å utnytte disse mulighetene går Statkraft inn for å tilpasse seg det endrende miljøet ved å:

- Utvikle dyktige ledere
- Sørge for tilstrekkelig fleksibilitet og tilpasningsevne i forretningsmodellene og beslutningsprosessene
- Holde et våkent øye med den teknologiske utviklingen og avdekke mulige forretningsmuligheter eller trusler

Internkontroll

Styringssystemet til Statkraft, «The Statkraft Way», sikrer et godt kontrollmiljø og bidrar til å oppfylle konsernets mål og intensjoner. Krav til internkontroll er innarbeidet i det relevante interkontrollområdet, som for eksempel Helse, Miljø og sikkerhet (HMS), etikk, IKT sikkerhet, samfunnsansvar og finansiell rapportering.

Internkontroll over finansiell rapportering

Statkraft har et system for å sikre pålitelig og rettidig finansiell informasjon i månedlige, kvartalsvise og årlige rapporter. Arbeidet med internkontroll over finansiell rapportering er basert på COSO 2013-rammeverket for internkontroll, utgitt av Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission.

Alle datterselskaper er pålagt å etterleve kravene i internkontrollsystemet slik det er beskrevet i «The Statkraft Way» og i finansmanualen. Tilsvarende gjelder for tilknyttede selskap, felleskontrollerte driftsordninger og felleskontrollerte virksomheter hvor Statkraft er ansvarlig for bokføringen og den finansielle rapporteringen. Dersom en tredjepart er ansvarlig for bokføringen og den finansielle rapporteringen av det deleide selskapet skal det ansvarlige segmentet foreta kompensierende kontroller.

Styret har det overordnede ansvaret for å ha et velfungerende internkontrollsystem i konsernet. Aktivitetene knyttet til internkontroll utføres i Statkraft's Governance, Risk and Compliance (GRC) system, BWise, som ble implementert i 2015. BWise gir mulighet til effektivt å overvåke kontrollutførelse i hele konsernet til en hver tid.

Hovedelementene i internkontrollsystemet er:

- Risikovurdering og evaluering av kontrolldesign
- Løpende kontrollutførelse og oppfølging
- Test av kontrollutførelse
- Rapportering av internkontroll til revisjonsutvalget bestående av Statkrafts styremedlemmer

I 2016 startet Statkraft implementeringen av et system for å forhindre og oppdage misligheter i prosessene for innkjøp, regnskap, skatt og finansforvaltning. Systemet har en risikobasert tilnærming og vil anvende metodikk som allerede finnes for ICFR-systemet.

Ny forretningsutvikling og FoU

Statkraft retter selskapets aktiviteter innen ny forretningsutvikling og FoU mot å utnytte og styrke selskapets konkurransefortrinn. Hovedaktiviteter er:

Driftsforbedringsprosjekter

Disse prosjektene adresserer daglige utfordringer og gir vanligvis raske resultater. Prosjektene gjennomføres av linjeledelsen og fokuserer på å øke lønnsomheten for eksisterende anlegg og utstyr.

Markedsinnovasjonsaktiviteter

Disse aktivitetene søker forretningsmuligheter som oppstår i et dynamisk energimarked, og har normalt et kort utviklingsperspektiv. Nye produkter og tjenester utvikles i eksisterende markeder eller eksisterende forretning utvider til nye geografier.

Ny forretningsutvikling

Disse aktivitetene utforsker områder hvor Statkraft kan ta en ny industriell rolle. Fokuset er på kjerneområder, særlig Norge. Hovedinitiativene er for tiden:

- Biodrivstoff; å modne teknologi for å produsere andre generasjons biodrivstoff basert på overflødig skogvirke, i samarbeid med Södra. Planen er å bygge et demonstrasjonsanlegg på Tofte, og deretter et kommersielt anlegg.
- Elbillading; å utvikle kommersielle forretningsmodeller basert på eierskapet i Norges nest største operatør, Grønn Kontakt.
- Datasentre; å utvikle tomter og selge videre til globale datasenteroperatører.
- Utforske andre områder som utnytter Norges komparative fortrinn med ren og rimelig kraft, som hydrogen og andre kraftkrevende prosesser

HydroFlex

Statkraft er en del av det NTNU-baserte prosjektet HydroFlex, som har mottatt midler fra EU-kommisjonens Horizon 2020. Det fireårige prosjektet ble tildelt i konkurranse med over 130 andre prosjekter. Målet med prosjektet er å finne en løsning hvor vannkraft kan starte produksjonen umiddelbart når solen ikke skinner og vinden ikke blåser, for å unngå fossile reservekraftverk. Statkraft skal lede oppdraget "Reference sites" hvor data fra vannkraftverk skal samles for å gi beregningsgrunnlag for utviklingen av turbin, elektrisk system og for å vurdere miljøpåvirkninger. Statkraft vil også delta i flere andre oppgaver, blant annet energiscenarier.

Statkraft Ventures

Statkraft Ventures søker etter lønnsomme investeringer i nye forretningsmodeller nedstrøms, og har en årlig investeringskapasitet på 10 millioner euro. Så langt har Statkraft investert i seks selskaper. I tillegg til å foreta investeringer knytter Statkraft Ventures nye innovative selskaper opp mot ulike forretningsenheter i Statkraft.

Forskning- og utviklingsprogrammer (FoU)

Statkrafts FoU-programmer er flerårig og gjennomføres på tvers av relevante forretningsområder. Det fokuserer på strategiske og operasjonelle tema innen vann- og vindkraft. FoU-budsjettet ble noe nedskalert i 2017 som del av forbedringsprogrammet.

Samfunnsansvar

Statkraft er forpliktet til å opptre på en bærekraftig, etisk og sosialt ansvarlig måte. Statkraft bidrar til en global overgang mot en klimatilpasset lavkarbonøkonomi ved å tilby fornybare og bærekraftige energiløsninger. Statkrafts mål er å opptre på en måte som ivaretar mennesker, lokalsamfunn, miljø og selskapets eiendeler.

For å oppfylle disse forpliktelsene støtter Statkraft seg på globalt anerkjente initiativer og standarder, herunder OECDs Guidelines for Multinational Enterprises og IFCs Performance Standards on Social & Environmental Sustainability. Statkraft er medlem av FNs Global Compact og følger opp initiativets ti prinsipper innen områdene menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, miljø og antikorrupsjon.

Statkraft har identifisert mål 7 "Ren energi for alle" og mål 13 "Stoppe klimaendringene" som de bærekraftsmålene (Sustainable Development Goals - SDGs) som Statkrafts virksomhet bidrar sterkest til. Statkraft bidrar også til flere av de andre målene.

Statkrafts eksterne rapportering om samfunnsansvar er basert på Global Reporting Initiative Standards.

Nedenfor følger en oppsummering av Statkrafts arbeid og resultater innen samfunnsansvar i 2017.

Håndtering av samfunnsansvar

Samfunnsansvar er en integrert del av Statkrafts strategi og beslutningsprosesser. En tydelig ledelse og en forpliktelse til å etablere en ansvarlig organisasjonskultur utgjør fundamentet for en god oppfølging av selskapets samfunnsansvar. Styret har vedtatt etiske retningslinjer (Statkrafts leveregler) som beskriver grunnleggende prinsipper for bærekraftig, etisk og sosialt ansvarlig adferd. Retningslinjene gjelder for alle selskaper i Statkraftkonsernet og for alle enkeltpersoner som arbeider for Statkraft, uansett hvor de befinner seg. Det forventes at Statkrafts forretningspartnere opptre i tråd med standarder for samfunnsansvar som er i samsvar med Statkrafts krav. Statkrafts krav til konsernets leverandører er beskrevet i Statkrafts leveregler for leverandører.

Samfunnsansvar skal i Statkraft ivaretas både av hvert enkelt individ, ledere og i linjen, og det er etablert systemer som gir ansatte og ledere nødvendig veiledning og råd for å opprettholde ønsket adferd. Prinsipper og krav knyttet til samfunnsansvar er en del av Statkrafts styringssystem. Systemet legger til rette for en strukturert og helhetlig håndtering av konsernets samfunnsansvar, og dette blir jevnlig revidert og oppdatert for å tilpasses nye forventninger og utfordringer. Temaer knyttet til samfunnsansvar måles og følges opp i målekort på ulike nivåer og i regelmessige resultatgjennomganger for hvert forretningsområde. Oppfølging av samfunnsansvar omfattes også av konsernrevisjonens arbeid.

Statkrafts medarbeidere oppfordres til å rapportere bekymringer eller regelbrudd i linjeorganisasjonen eller til konsernrevisjonen. Rapportering kan gjøres anonymt via varslingskanalen som håndteres av konsernrevisjonen. Varslingskanalen er også

tilgjengelig for eksterne via Statkrafts nettsider. I 2017 var det totalt 57 (46) varslinger, og disse gjaldt hovedsakelig forretningsetikk og personalsaker. De rapporterte sakene blir vurdert og fulgt opp i samsvar med konsernets regelverk. Noen blir avsluttet etter en innledende vurdering av linjeledelsen eller konsernrevisjonen, noen blir gjenstand for videre oppfølging og blir sendt tilbake til linjeorganisasjonen for iverksetting av nødvendige tiltak, mens enkelte saker krever en granskning for å klarlegge fakta. Det er konsernrevisjonen som har ansvaret for å utføre slike granskninger i Statkraft. Konsernrevisjonen initierte 5 (4) granskninger i 2017.

Helse og sikkerhet

Hensynet til helse og sikkerhet er grunnleggende i Statkrafts kultur, og vi arbeider kontinuerlig mot målet om null personskader. Tydelig ledelse, en proaktiv holdning til helse og sikkerhet, god planlegging av prosjekter og klare forventninger til sikkerhet er avgjørende for å nå dette målet.

I 2017 var det ingen arbeidsrelaterte dødsulykker i Statkraft. Det ble registrert 48 (40) alvorlige hendelser (hendelser med, eller med potensial for, alvorlige konsekvenser), inkludert 4 (5) alvorlige personskader. Alvorlige hendelser granskes i henhold til definerte prosedyrer for å sikre læring i hele organisasjonen. De fleste av de alvorlige ulykkene og nestenulykkene i 2017 var knyttet til bilkjøring, strømførende systemer og arbeid i høyden.

Statkrafts forbedringsprogram for HMS "Powered by Care" ble videreført i 2017 med fokus på følgende områder:

- ▶ Lederskap og forpliktelse gjennom konsernledelsens HMS-erklæring og linjeledelsens aktive rolle i HMS-programmet.
- ▶ Implementering av livreddende regler for å unngå dødsulykker og alvorlige personskader.
- ▶ Implementering og bruk av proaktive indikatorer for å øke engasjementet for helse og sikkerhet blant ledere og ansatte.
- ▶ Tildeling av konsernsjefens HMS-pris for andre gang for å anerkjenne aktiviteter som bidrar til å forbedre HMS-resultatene.
- ▶ Utarbeiding og implementering av forbedrede HMS-opplæringsprogrammer for driftsaktiviteter og prosjekter.
- ▶ Deling og læring gjennom HSSE-nettverket (helse, sikkerhet, sikring og miljø) og en ny intranettportal for å legge til rette for et mer effektivt HSSE-arbeid.

Indikatoren for fraværsskader (H1) var 2,8 (3,1) blant Statkrafts ansatte og kontraktører, mens indikatoren for alle typer personskader (H2) var 5,2 (4,9). Totalt ble det registrert 124 (128) skader, hvorav 67 (81) var fraværsskader, blant konsernets ansatte og kontraktører.

Sykefraværet i Statkraft ligger på et stabilt lavt nivå og var 3,5 prosent i 2017 (3,0 prosent), hvilket er et tilfredsstillende resultat.

Sikring (security)

Statkraft har en helhetlig tilnærming til sikring og følger internasjonal god praksis for håndtering av slike saker. I land der Statkraft er til stede følges sikkerhetsrisiko opp gjennom en risikobasert tilnærming.

Statkraft arbeider kontinuerlig med å styrke selskapets arbeid på sikringsområdet. Slike tiltak omfatter samordnet håndtering av sikringstiltak i konsernet og bedre rapportering av hendelser og

observasjoner knyttet til sikringstemaer. Statkraft har også fortsatt arbeidet med å bedre evnen til å oppdage og håndtere IT-sikkerhetshendelser.

I 2017 ble det rapportert totalt 198 hendelser knyttet til sikring. Dette inkluderer 156 IT-sikkerhetshendelser, herav ni hendelser med høyt potensiale som ble oppdaget og blokkert på et tidlig stadium.

Beredskap

Det ble iverksatt forbedrede prosesser for beredskap i 2017. Styrking av Statkrafts beredskap for nødsituasjoner har vært en prioritert aktivitet i 2017. Dette har særlig omfattet oppdatering av beredskapsplaner for nødsituasjoner, opplæring i disse og tydeligere retningslinjer for oppfølging av nærmeste pårørende.

Miljø og klima

Statkrafts elektrisitetsproduksjon er i hovedsak basert på vannkraft og vindkraft. Begge er teknologier med lavt utslipp av klimagasser, men de etterlater likevel et fotavtrykk i økosystemer og landskap som alle andre typer energiproduksjon. Økosystemer på land og i vann kan endres som følge av Statkrafts aktiviteter, og i noen tilfeller kan dette lede til negativ påvirkning av leveområder for ulike arter. Kollisjoner mellom fugl og vindmøller, påvirkning av leveområder som en følge av utbygging av vindmøllerparker og lavt vannivå i elver grunnet vannkraftrelaterte aktiviteter er eksempler på mulig negativ miljøpåvirkning.

I Norge blir de evigvarende konsesjonene revidert hvert 30. år (vilkårsrevisjoner), der målet er å forbedre miljøforholdene i de regulerte vassdragene. I dette revisjonsarbeidet etterstreber norske myndigheter en god balanse mellom miljøforbedringer på den ene siden og tap av driftsflexibilitet og flomkontroll på den andre. I 2017 har Statkraft arbeidet med 12 vilkårsrevisjoner. Ytterligere 12 revisjoner som berører Statkrafts portefølje kan bli igangsatt i perioden 2018-2021. Implementeringen av EUs rammedirektiv for vannforvaltning (Water Framework Directive, Vanddirektivet) i Norge gir viktige føringer for de pågående vilkårsrevisjonene.

I Sverige er implementeringen av Vanddirektivet knyttet til en pågående prosess der målet er å fornye miljølovgivningen for vannkraft. Denne fornyelsen legger opp til å fjerne hindringer i gjeldende lovverk for implementering av Vanddirektivet. Basert på et energiforlik inngått i 2016 med bred støtte i Riksdagen forventes det at vannkraftindustrien skal fullfinansiere tilpasningen av vannkraften til EUs Vanddirektiv. Sammen med åtte andre store vannkraftselskap deltar Statkraft i et prosjekt som skal bidra til denne tilpasningen ved å etablere et frivillig miljøfond for vannkraft (Vattenfonden). Over en 20-års periode vil eierne av fondet bidra med SEK 10 milliarder som skal brukes til å fremme implementeringen av Vanddirektivet. Det forventes at den nye lovgivningen trer i kraft og at Vattenfonden blir etablert i løpet av 2018.

Statkraft er involvert i en rekke miljøinitiativ knyttet til biomangfold i økosystemer både på land og i vann. Eksempler på dette er miljøtilpasset drift av kraftverkene, forbedring av gyteplasser og skjulesteder, utsetting av fisk, rognplanting, bygging av fisketrapper og utbedring av dammer.

Det var ingen alvorlige miljøhendelser i konsernet i 2017, men det ble registrert 187 (233) mindre alvorlige miljøhendelser. De fleste av disse gjaldt mindre brudd på utslippsgrenser til luft ved biokraftverk og mindre oljeutslipp til vann og grunn med liten eller ingen påvirkning på miljøet.

Statkraft bidrar i overgangen til en global lavkarbonøkonomi ved å tilby fornybare og bærekraftige energiløsninger. Statkrafts fremtidige vekst vil skje innen fornybar energi, og Statkraft er klimanøytral gjennom kvoteplikt under det Europeiske Utslippshandelssystem (EU ETS) og i tråd med FN-initiativet Climate Neutral Now (CNN). Statkraft bidrar positivt til realiseringen av FNs bærekraftsmål 13 om å stoppe klimaendringene. Dette målet er et viktig element for en bærekraftig utvikling, samt en forutsetning for å realisere mange av de andre bærekraftmålene. De negative konsekvensene som kan følge av aktiviteter relatert til å stoppe klimaendringene blir også håndtert av Statkraft på en ansvarlig måte.

Statkrafts kraftverk har en lang levetid og selskapets kjerneaktiviteter har et langsiktig perspektiv, der følgene av klimaendringer som kan ha en betydelig innvirkning på både drift og forretningsmuligheter er et viktig element. Mulige virkninger av klimaendringer på Statkrafts nordiske vannkraftverk har blitt grundig analysert. Halvparten av de klimaendringene som er forventet frem til 2035 har allerede oppstått, og disse er innarbeidet i selskapets modeller for hydrologi- og prisprognoser. Statkraft har tilpasset regionale klimamodeller for å anslå fremtidige endringer i nedbør, temperatur og avrenning som vil påvirke vannverdier og produksjonsmuligheter.

Virkninger av klimaendringer utenfor de nordiske landene analyseres gjennom hydrologiske studier om fremtidig vanntilgjengelighet for kraftproduksjon, forventede endringer i produksjonsprofil og påvirkning på økosystem og miljø. Klimavurderinger blir tatt hensyn til i alle drifts- og investeringsbeslutninger i alle regioner.

I 2017 var Statkrafts elektrisitetsforbruk 944 (918) GWh, mens utslippene av klimagasser utgjorde 818 000 (773 400) tonn CO₂-ekvivalenter. CO₂-utslippene som omfattes av det europeiske kvotehandelsystemet ETS (Emission Trading System) kompenseres med europeiske utslippstillatelser (European Emission Allowances, EUAs). Bærekraften i Statkrafts forbruk av elektrisitet sikres gjennom opprinnelsesgarantier (GoOs, Guarantee of origin), mens CERs (Certified Emission Reduction Units) blir brukt for å kompensere for CO₂-utslipp som ikke omfattes av kvotesystemet. Statkrafts kraftproduksjon hadde en karbonintensitet på 14 kg CO₂/MWh i 2017.

I 2017 genererte Statkrafts aktiviteter 15 400 (17 000) tonn farlig avfall som ble behandlet i samsvar med gjeldende forskrifter.

Menneskerettigheter og samfunnspåvirkning

Statkrafts forpliktelser med hensyn til menneskerettigheter er forankret i Statkrafts leveregler, og konsernets arbeid med menneskerettigheter er basert på FNs internasjonalt anerkjente veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter.

Statkrafts vesentligste forhold knyttet til menneskerettigheter omfatter aksept fra lokalsamfunn, urfolksrettigheter,

arbeidstakerrettigheter, helse og sikkerhet, samt sikringstiltak. I 2017 fortsatte Statkraft å prioritere disse områdene i sitt arbeid med menneskerettigheter. Statkraft arbeider kontinuerlig med å styrke integreringen av menneskerettigheter i styringsdokumenter og prosesser, for eksempel når det gjelder samfunnspåvirkning, innkjøp og sikringstiltak. Nye styringsdokumenter og verktøy ble utarbeidet i 2017 for urfolksrettigheter, arbeidstakerrettigheter i leverandørkjeden, grunnverv og arealbruk, samt for sikringstiltak.

I 2017 ble et opplæringsprogram utviklet for ledere på høyt nivå, samt for viktige funksjoner eller geografiske områder som er spesielt relevante for oppfølging av Statkrafts vesentligste forhold knyttet til menneskerettigheter.

Statkraft ble i 2017 medlem av Nordic Business Network for Human Rights, som er et fagnettverk for globale selskaper som arbeider med menneskerettighetsspørsmål i sine organisasjoner og leverandørkjeder.

På bakgrunn av gjennomførte konsultasjoner ble det inngått en rekke avtaler med ulike urfolksgrupper i 2016. I 2017 fortsatte konsultasjonene med urfolk i blant annet Norge, Sverige, Chile og Brasil.

I 2017 deltok Statkraft i en rekke konsultasjoner med rettighetshavere og andre interessenter i forbindelse med de planlagte prosjektene i elven Pilmaiquén i Chile (Osorno og Los Lagos). Statkraft arbeider med å få en bedre forståelse av de potensielle konsekvensene, og foretar derfor ytterligere analyser samtidig som interessentdialogen fortsetter.

Det er inngått en avtale med reindriftsgruppe Nord på Fosen i Norge om blant annet avbøtende tiltak og kompensasjon for merarbeid i anleggstiden for relevante vindparker. Det har vært dialog også med reindriftsgruppe Sør, men det har ikke vært mulig å oppnå noen avtale. Det er berammet skjønn i mai 2018 for fastsettelse av erstatning til begge reindriftsgrupper knyttet til driftsperioden for vindparkene, samt erstatning knyttet til byggefasen for reindriftsgruppe Sør. Sørgruppen bestrider gyldigheten av konsesjonen for Storheia vindpark. Saken er til behandling i rettssystemet.

Statkraft arbeider for å bedre direkte og indirekte fordeler og utviklingsmuligheter for interessenter. Tiltak iverksettes på bakgrunn av konsultasjoner med berørte parter i samsvar med god internasjonal praksis og standarder, basert på IFCs Performance Standards on Environmental and Social Sustainability.

I 2017 har dette arbeidet blant annet omfattet flytting av mennesker og kompenserende tiltak i tilknytning til Banja-prosjektet i Albania. Dette var spesielt relevant i forbindelse med oppfylling av vannmagasinet og driftsoppstart for vannkraftverket. Arbeidet med å reetablere gode levekår for de som berøres av Banja-prosjektet, og flytting av mennesker oppstrøms Moglicë-prosjektet langs elven Devoll har blitt videreført. Ved vannkraftverket Kargi i Tyrkia har et program for å bedre effektiviteten i vanningsystemene nedstrøms kraftverket blitt implementert.

Forretningsetikk og antikorrupsjonsarbeid

Statkraft arbeider aktivt og systematisk for å motvirke korrupsjon og uetisk oppførsel i all forretningsvirksomhet. Dette arbeidet, samt videreutvikling av Compliance-programmet, ble videreført i 2017. Programmet omfatter områdene korrupsjon, bedrageri, hvitvasking, sanksjoner og eksportkontroll, personvern og behandling av personopplysninger, samt konkurranselovgivning. I 2017 ble det utarbeidet nye styringsdokumenter og håndbøker med praktiske eksempler for alle disse områdene. Disse dokumentene er tilpasset selskapets risikoprofil og tar utgangspunkt i gjeldende lover og krav, samt relevante internasjonale standarder.

For alle områdene i Compliance-programmet blir det jevnlig gjennomført risikovurderinger, med hyppigere oppdateringer for de forretningsenhetene der risikoeksponeringen er størst. I 2017 ble det igangsatt et arbeid for å gjennomgå og forbedre metodikken for slike risikovurderinger. I tillegg ble det initiert spesifikke risikovurderinger knyttet til hvitvasking og konkurranserett.

Statkraft har implementert obligatorisk opplæring i forretningsetikk og antikorrupsjon i hele konsernet, med unntak av Skagerak Energi og Fjordkraft som har egne programmer. Styret har også gjennomført et tilsvarende opplæringsprogram. I 2017 ble et nytt opplæringsprogram utviklet. Dette bygger videre på lærdom fra tidligere opplæringsarbeid og resultater fra risikovurderinger.

Et nytt initiativ ble fremmet av Statkrafts ledelse i 2017, der formålet er å styrke ledernes involvering og den etiske kultur i selskapet. Nye nøkkelindikatorer har blitt innført og det gjennomføres regelmessige diskusjoner om Compliance-relaterte temaer i alle ledergrupper. I tillegg er det lagt opp til at erfarne ledere skal kommunisere oftere og tydeligere om forretningsetikk.

I 2017 ble et prosjekt om personvern igangsatt. Prosjektet skal fremme tilstrekkelig kompetanse og etablere et rammeverk for internkontroll for å sikre tilfredsstillende håndtering av personopplysninger.

Medarbeidere og organisasjon

Som en del av det pågående forbedringsprogrammet har Statkraft gjennomført en restrukturering av arbeidsstokken i 2017. Det har gitt en betydelig reduksjon i antall årsverk og en rekke endringer i organisasjonsstrukturen. Restruktureringen ble gjennomført i transparente prosesser, i nær dialog med de tillitsvalgte. Målet var å sikre riktig kompetanse for å levere på selskapets strategi og samtidig sikre rettferdig behandling av alle ansatte. Omtrent 200 ledere fikk opplæring i endringsledelse som en del av Statkrafts innsats for å sikre god støtte til de ansatte under gjennomføringen av de organisasjonsmessige endringene.

Statkrafts arbeidstakerundersøkelse ble gjennomført i september 2017 med en høy svarprosent på 92 prosent. Undersøkelsen viste høy og stabil motivasjon og tilfredshet blant de ansatte. Samlet resultat for engasjement var 72 prosent som er på nivå med de siste årenes undersøkelser og høyere enn Global Employee and Leadership Index Norway.

Statkraft har fortsatt å utvikle sin posisjon som en attraktiv arbeidsgiver både blant studenter og yrkesaktive. Statkraft har

flest ansatte i Norge, og her har Statkraft opprettholdt en sterk posisjon som den 6. og 7. mest attraktive arbeidsgiveren blant ingeniørstudenter og naturvitenskapelige studenter i henholdsvis Universum Survey og Karrierebarometeret.

I Statkrafts resultatoppfølgingsarbeid blir selskapets strategi og mål strukturert og innarbeidet i individuelle mål og utviklingsplaner for den enkelte medarbeider eller enhet.

Resultatoppfølgingsarbeidet er en integrert del av det daglige arbeidet i Statkraft, og 97 prosent gjennomførte en mål- og utviklingssamtale i 2017.

Statkraft tilbyr opplæring i sentrale aktiviteter som drift og vedlikehold, kraftdisponering og prosjektledelse, samt innenfor områder som forretningsetikk, sikkerhet og ledelse via Statkraft Academy.

Som et resultat av Statkrafts styrkede stilling i Sør-Amerika har det i løpet av 2017 blitt gjennomført en rekke integrasjonsaktiviteter i Chile og Brasil. Dette har spesielt bidratt til en styrket implementering av Statkrafts styringssystem, og det er lagt særlig vekt på Statkrafts leveregler, compliance og menneskerettigheter. Alle medarbeidere i Brasil og Chile har fått tilbud om en slik oppfølging, og dette arbeidet vil bli videreført i 2018.

Statkraft har et strukturert og nært samarbeid med lokale tillitsvalgte og fagforeninger. I tillegg til samarbeid på lokalt nivå, har Statkraft etablert et europeisk samarbeidsråd (Statkraft European Works Council, SEWC) med tillitsvalgte fra Norge, Sverige, Tyskland og Storbritannia.

Statkraft støtter og respekterer internasjonalt anerkjente arbeidstakerrettigheter overalt hvor selskapet driver virksomhet. Relevante ILO-konvensjoner og EU-direktiver er inkludert i SEWC-avtalen med EPSU (European Federation of Public Service Unions), paraplyorganisasjonen for europeiske fagforeninger innen energibransjen. I land som ikke er dekket av SEWC-avtalen respekterer Statkraft de ansattes organisasjonsrett og samarbeid med fagforeningsrepresentanter i overensstemmelse med tariffavtaler, juridiske krav, internasjonale standarder og gjeldende beste praksis for bransjen i hvert land.

Statkraft ønsker å styrke mangfoldet blant selskapets medarbeidere, der en optimal kombinasjon av bakgrunn og tenkemåte skal styrke selskapets evne til innovasjon og gode resultater. Likebehandling er et kjerneelement i Statkrafts rekrutterings- og personalpolitikk. Statkrafts prinsipper for rekruttering krever mangfold blant kandidatene til alle lederstillinger, og både menn og kvinner skal være representert ved de endelige vurderingene. Kvinner prioriteres for deltakelse i ledelses- og talentutviklingstiltak.

Statkraft vil fortsette arbeidet med å styrke mangfold og inkludering i 2018, der nye tiltak tilpasset utfordringene i energibransjen og selskapets geografiske områder vil bli utprøvd. Statkrafts mål er at det skal være en kvinneandel på 25 prosent i lederstillinger og 30 prosent blant ledere på høyt nivå innen 2020.

Ved utgangen av 2017 var 25 (25) prosent av konsernets ansatte kvinner, og andelen kvinner i lederstillinger var 22 (22) prosent. Kvinneandelen i Statkrafts styre er 44 (44) prosent.

Kvinneandelen blant nyansatte i 2017 var 22 (24) prosent, og 32 prosent av de ansatte som deltok i ledelsesutviklingsprogrammer var kvinner. Gjennomsnittslønnen for kvinner i forhold til menn i Statkraft var 0,93 (0,90), og tilsvarende tall for ledere var 0,92 (0,90).

Ved utgangen av 2017 hadde konsernet 3309 (3484) årsverk. Konsernet hadde ansatte i 16 (16) land, og 38 (40) prosent av de ansatte var ansatt utenfor Norge. Gjennomsnittlig ansiennitet var 12,0 (11,6) år og turnover i arbeidsstokken var 5,7 (6,6) prosent.

Foretaksstyring

God og transparent styring og kontroll med virksomheten skal legge grunnlaget for å skape langsiktig verdi for eier, ansatte, andre interessenter og samfunnet for øvrig, og bidra til en bærekraftig og varig verdiskaping. Rolledelingen mellom staten som eier, styret og ledelsen av selskapet skal bygge tillit hos interessentene gjennom forutsigbarhet og troverdighet. Åpen og tilgjengelig kommunikasjon fra selskapets side sikrer at konsernet har gode relasjoner til samfunnet i sin alminnelighet og spesielt til alle interessenter som berøres av virksomheten.

Statkraft følger statens prinsipper for god eierstyring som beskrevet i Meld. St. 27 (2013-2014) Et mangfoldig og verdiskapende eierskap («eierskapsmeldingen»), og er underlagt rapporteringskrav om foretaksstyring etter regnskapsloven § 3-3b. Statkraft benytter videre Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (NUES) innenfor rammene som selskapets organisasjonsform og eierskap setter.

Det henvises også til egen beskrivelse av eierstyring i årsrapporten for Statkraft AS.

Konsernrevisjon

Konsernrevisjonen er en viktig del av organisasjonen når det gjelder å vurdere og forbedre effektiviteten av organisasjonens styring, risikostyring og internkontroll. Lederen for konsernrevisjonen rapporterer funksjonelt til styret og administrativt til konsernsjefen. Konsernrevisjons ansvarsområder defineres av styret og målet med aktivitetene er å:

- Øke bevisstheten og drive kontinuerlig forbedringsarbeid knyttet til styring, risikostyring og internkontroll
- Forankre ansvar og eierskap på en slik måte at avtalte løsninger implementeres
- Dele erfaringer på tvers av organisasjonen
- Følge opp implementering av revisjonsanbefalinger

Konsernrevisjonen er autorisert full, fri og uinnskrenket tilgang til alle Statkraft arkiver, fysiske eiendeler og personell som er relevant for å foreta revisjoner. Alle ansatte anmodes om å assistere konsernrevisjonen i å oppfylle sine roller og ansvarsområder. Lederen for konsernrevisjonen har fri og uinnskrenket tilgang til styret og revisjonsutvalget.

Revisjonsutvalget og lederne for konsernrevisjonen skal ha minst ett møte per år uten at konsernets administrasjon er tilstede. Lederen for konsernrevisjonen er ansvarlig for Statkrafts varslingsystem, og er den første mottaker av alle

rapporterte bekymringer som kommer gjennom varslingskanalen. I tilfeller der det er nødvendig med en formell granskning, blir dette lederen for konsernrevisjonens ansvar.

Styrets arbeid

Ingelise Arntsen erstattet Helene Biström som styremedlem i juni 2017.

Styret i Statkraft SF avholdt tre styremøter i 2017. Styret har sterkt fokus på drift og pågående utviklingsprosjekter. En betydelig del av styrets arbeid i 2017 var diskusjoner og tilpasning av konsernets strategi.

Styret har et revisjonsutvalg som består av fire styremedlemmer. Revisjonsutvalget avholdt sju møter i 2017. Revisjonsutvalget fungerer som et forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for styrets administrative og tilsynsaktiviteter på følgende områder:

- Forberede styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen og eksternt regnskapsavleggelse
- Overvåke systemene for internkontroll og risikostyring i forbindelse med regnskapsavleggelse, inkludert konsekvenser av regnskapsavleggelse for de større risikoene i selskapet
- Overvåke at selskapet har tilstrekkelige prosedyrer til å forebygge og oppdage lovovertrедelser, forskrifter og interne krav innen områder som misligheter og korrupsjon og/eller andre områder som har konsekvenser for regnskapsavleggelsen

Styret har også et kompensasjonsutvalg bestående av styreleder og to av styrets medlemmer. Kompensasjonsutvalget avholdt tre møter i 2017. Utvalgets mandat er som følger:

- Forberede styrebehandling av lønn og vilkår for konsernsjef en gang per år
- Utarbeide styrets erklæring om lederlønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte
- Forberede styrebehandling av prinsipielle spørsmål knyttet til lønnsnivå, bonussystemer, pensjonsvilkår, ansettelsesavtaler og liknende for ledere i Statkraft
- Behandle særlige spørsmål knyttet til kompensasjon for ansatte i Statkraftkonsernet i den utstrekning utvalget finner at disse berører forhold av særlig betydning for konsernets eksterne profil og konkurranseevne, og dets attraktivitet som arbeidsgiver
- Konsernsjefen skal rådføre seg med styrets kompensasjonsutvalg vedrørende sin innstilling for lønnsregulering av konserndirektører og leder for konsernrevisjonen før endelig beslutning

Fortsatt drift

I samsvar med regnskapslovens krav bekrefter styret at årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift, og at denne forutsetningen er tilstede.

Resultatdisponering

Morselskapet Statkraft SF hadde et resultat etter skatt på 6203 millioner kroner i 2017 (4292 millioner kroner). Styret foreslår at det utbetales 6040 millioner kroner i utbytte fra Statkraft SF for 2017.

Resultatdisponering	
Mill. kroner	
Årsresultat i selskapsregnskapet til Statkraft SF	6 203
Disponering av årets resultat:	
Avsatt utbytte	6 040
Overføring til opptjent egenkapital	163

Fremtidsutsikter

Effektiv drift og utvikling av norsk og svensk vannkraft er fortsatt en nøkkelprioritering. Statkrafts fleksible vannkraftverk og store magasinkapasitet gjør det mulig for Statkraft å optimalisere kraftproduksjonen basert på hydrologiske forhold og kraftpriser.

Statkraft har en høy andel av langsiktige kontrakter, og dette har en stabiliserende effekt på inntekter og resultat. De fleste av disse kontraktene utløper i 2021, og Statkraft har derfor begynt å inngå nye langsiktige kontrakter.

En annen sentral prioritering er å bygge vindkraftprosjektene på Fosen innenfor tidsplan og budsjett.

Statkraft vil fortsette å utvikle nye forretningsmuligheter i Norge, som avansert biodrivstoff og store datasentre. Nye muligheter innen vann-, vind- og solenergi i Europa, Sør-Amerika og India vil også bli vurdert.

Eierens nye langsiktige utbytteforventning og Statkrafts salg av all havvindaktivitet har bidratt til å vesentlig forbedre investeringskapasiteten. Statkraft har dermed et solid grunnlag for videre vekst innen fornybar energi.

Styret i Statkraft SF
Oslo, 14. februar 2018

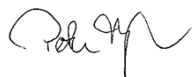
Thorhild Widvey
Styreleder

Halvor Stenstadvold
Nestleder

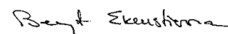
Hilde Drønen
Styremedlem

Peter Mellbye
Styremedlem

Ingelise Arntsen
Styremedlem

Bengt Ekenstierna
Styremedlem

Vilde Eriksen Bjerknes
Styremedlem

Thorbjørn Holås
Styremedlem

Asbjørn Sevejordet
Styremedlem

Christian Rynning-Tønnesen
Konsernsjef

Erklæring fra styret og daglig leder

Vi erklærer etter beste overbevisning at konsernregnskapet for 2017 er utarbeidet i samsvar med IFRS som fastsatt av EU, med krav til tilleggsopplysninger som følger av regnskapsloven, samt at årsregnskapet for morselskapet for 2017 er avlagt i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge, og at regnskapsopplysningene gir et rettviseende bilde av foretakets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet, samt at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer foretakene står overfor.

Styret i Statkraft SF
Oslo, 14. februar 2018

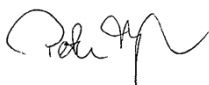
Thorhild Widvey
Styreleder

Halvor Stenstadvold
Nestleder

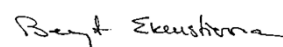
Hilde Drønen
Styremedlem

Peter Mellbye
Styremedlem

Ingelise Arntsen
Styremedlem

Bengt Ekenstierna
Styremedlem

Vilde Eriksen Bjerknes
Styremedlem

Thorbjørn Holås
Styremedlem

Asbjørn Sevlejordet
Styremedlem

Christian Rynning-Tønnesen
Konsernsjef

Det største kraftverket i Tyskland er et virtuelt kraftverk, som kobler sammen mer enn 1300 små-skala produsenter som produserer elektrisitet fra vind og sol.

Denne produksjonen styres fra vårt kontrollcenter i Düsseldorf. I dag forvalter Statkraft omtrent 15 000 MW for tredjeparter i til sammen seks land

Regnskap Konsern

Totalresultat

Statkraft SF konsern

Beløp i mill. kroner	Note	2017	2016
RESULTAT			
Salgsinntekter	4, 12, 20	62 550	49 448
Resultatandel i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden	4, 14, 24	-62	503
Andre driftsinntekter	13	6 888	1 064
Brutto driftsinntekter og andre driftsinntekter	4	69 376	51 015
Energikjøp	12, 20	-37 546	-29 093
Overføringskostnader		-1 326	-1 273
Netto driftsinntekter og andre inntekter	4	30 505	20 649
Lønnskostnader	15, 16	-3 707	-3 648
Avskrivninger	4, 22, 23	-3 629	-3 610
Nedskrivninger	14, 22, 23	-886	-4 229
Eiendomsskatt og konsesjonsavgifter	17	-1 312	-1 761
Andre driftskostnader	18	-3 847	-3 895
Driftskostnader		-13 380	-17 144
Driftsresultat (EBIT)	4	17 124	3 505
Finansinntekter	19	457	381
Finanskostnader	19	-1 433	-1 427
Netto valutaeffekter	19, 20	-2 079	2 845
Andre finansposter	19, 20	1 724	322
Netto finansposter		-1 331	2 121
Resultat før skatt		15 794	5 625
Skattekostnad	21	-3 962	-5 433
Resultat etter skatt		11 832	192
Herav ikke-kontrollerende interessers andel		-94	-62
Herav aksjonærer i morselskapets andel		11 926	254
UTVIDET RESULTAT			
Poster i utvidet resultat som vil reversere over resultat:			
Endring i verdi på finansielle instrumenter		-200	1 235
Skatteeffekten av endring i verdi på finansielle instrumenter		42	-320
Føringer mot utvidet resultat i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden		-170	445
Resirkulering av finansielle instrumenter relatert til kontantstrøm- og nettoinvesteringssikringer		1 470	-
Inntektsskatt fra resirkulering av finansielle instrumenter relatert til kontantstrøm- og nettoinvesteringssikringer		-355	-
Omregningseffekter knyttet til salg av utenlandsk virksomhet		-2 491	6
Omregningseffekter		584	-4 855
Poster i utvidet resultat som ikke vil reversere over resultat:			
Estimatavvik pensjoner		-96	-52
Skatteeffekt av estimatavik pensjon		49	-17
Sum utvidet resultat		-1 167	-3 558
Totalresultat		10 665	-3 368
Herav ikke-kontrollerende interessers andel		-465	217
Herav aksjonærer i morselskapets andel		11 130	-3 585

Balanse

Statkraft SF konsern

Beløp i mill. kroner	Note	31.12.2017	31.12.2016
EIENDELER			
Utsatt skatt	21	962	684
Immaterielle eiendeler	22	2 764	3 309
Varige driftsmidler	23	101 027	101 490
Investering i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden	4, 24	13 410	19 114
Øvrige finansielle anleggsmidler	25	4 368	8 961
Derivater	28	4 023	3 047
Anleggsmidler		126 553	136 605
Beholdninger	26	2 871	2 653
Fordringer	27	15 388	10 219
Kortsiktige finansielle plasseringer		918	532
Derivater	28	6 537	6 637
Bankinnskudd, kontanter og lignende (inkludert bundne midler)	29	14 226	7 356
Omløpsmidler		39 939	27 397
Eiendeler		166 493	164 001
EGENKAPITAL OG GJELD			
Innskutt egenkapital		48 250	48 250
Opptjent egenkapital		37 058	24 818
Ikke-kontrollerende interesser		3 591	7 747
Egenkapital		88 898	80 815
Utsatt skatt	21	10 008	9 583
Pensjonsforpliktelser	16	2 539	2 247
Avsetninger fordelt på sysselsatt kapital	30	2 799	3 513
Avsetning for forpliktelser	30	598	3 989
Rentebærende langsiktig gjeld	31	36 285	31 886
Derivater	28	1 101	1 805
Langsiktig gjeld		53 330	53 023
Rentebærende kortsiktig gjeld	31	3 536	8 103
Betalbar skatt	21	4 132	4 953
Rentefri gjeld fordelt på sysselsatt kapital	32	9 114	1 387
Annen rentefri gjeld		593	10 583
Derivater	28	6 888	5 137
Kortsiktig gjeld		24 264	30 163
Egenkapital og gjeld		166 493	164 001

Styret i Statkraft SF
Oslo, 14. februar 2018

Thorhild Widvey
Styreleder

Peter Mellbye
Styremedlem

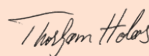
Vilde Eriksen Bjerknes
Styremedlem

Halvor Stenstadvold
Nestleder

Ingelise Arntsen
Styremedlem

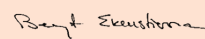
Thorbjørn Holås
Styremedlem

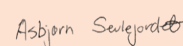
Christian Rynning-Tønnesen
Konsernsjef

Hilde Drønen
Styremedlem

Bengt Ekenstierna
Styremedlem

Asbjørn Sevejordet
Styremedlem

Kontantstrømoppstilling

Statkraft SF konsern

Beløp i mill. kroner	Note	2017	2016
LIKVIDITETSENDERING FRA DRIFTEN			
Resultat før skatt		15 794	5 625
Gevinst/tap ved salg av anleggsmidler		186	-15
Av- og nedskrivninger	14, 22, 23	4 514	7 840
Gevinst/tap knyttet til salg av virksomhet	5	-330	-
Gevinst/tap fra salg av selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden og andre aksjer	5	-5 548	-8
Resultatandel i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden	24	62	-503
Realisert valutaeffekt fra interne lån ¹⁾		-1 144	-1 215
Urealiserte verdiendringer	20	1 169	300
Endring i langsiktige poster		-148	-368
Endring i kortsiktige poster		-1 851	-1 273
Utbytte fra selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden	24	558	545
Betalt skatt	21	-4 843	-2 574
Likviditetsendring fra driften	A	8 419	8 353
LIKVIDITETSENDERING FRA INVESTERINGER			
Investeringer i varige driftsmidler og immaterielle eiendeler ²⁾	4	-3 610	-5 331
Innbetalinger fra salg av varige driftsmidler		88	31
Reklassifisering av felles virksomhet ³⁾	24	-	-404
Salg av virksomhet, netto likviditet tilført konsernet ⁴⁾	5	7 309	25
Overtakelse av virksomhet, netto likviditet ut av konsernet	5	-	-59
Utbetalinger av utlån		-1 616	-1 526
Innbetalinger av lån		2 248	593
Investeringer i andre foretak og andre investeringer		-110	-148
Likviditetsendring fra investeringer	B	4 309	-6 817
LIKVIDITETSENDERING FRA FINANSIERING			
Opptak av ny gjeld	31	5 250	4 642
Nedbetaling av gjeld	31	-7 635	-7 621
Betalt utbytte til eier		-2 400	-
Utbytte og kapitalnedsettelse fra datterselskap til ikke-kontrollerende interesser		-1 037	-226
Likviditetsendring fra finansiering	C	-5 822	-3 205
Netto endring i likvider gjennom året	A+B+C	6 906	-1 669
Valutakurseffekter på bankinnskudd, kontanter og lignende		-36	-85
Bankinnskudd, kontanter og lignende 01.01	29	7 356	9 109
Bankinnskudd, kontanter og lignende 31.12 ⁵⁾	29	14 226	7 356
Ubenyttede kommitterte kredittlinjer		10 083	11 016
Ubenyttet kassekreditt		2 241	2 215
Bundne midler	29	70	58

¹⁾ Beløpet i 2017 inkluderer reklassifisering av omregningsdifferanser på 2003 millioner kroner knyttet til overføring av låneportefølje fra Statkraft Treasury Centre SA til Statkraft AS. De vesentligste aktivitetene i datterselskapet ble avsluttet.

²⁾ Investeringer presentert i kontantstrømoppstillingen for 2017 er 175 millioner kroner lavere enn investeringer i anleggsmidler (eksklusiv investering i eierandeler) vist i segmentrapporteringen. Dette knytter seg til balanseførte lånerenter på 76 millioner kroner, balanseførte fjerningsforpliktelser på 33 millioner kroner og tidsforskjeller mellom balanseførings- og betalingstidspunkt på 66 millioner kroner.

³⁾ Netto kontanter fraregnet grunnet reklassifisering av Dudgeon Offshore Wind Ltd.

⁴⁾ Statkraft mottok både kontanter og eierandel på resterende 18,1 % i Statkraft IH Invest AS for salget av SN Power AS. Beløpet er presentert netto i kontantstrømoppstillingen. Se note 5 for mer informasjon.

⁵⁾ Bankinnskudd, kontanter og lignende inkluderer ved årsslutt 129 millioner kroner som knytter seg til selskaper rapportert som felles drift.

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet med basis i den indirekte metoden. Dette innebærer at man i oppstillingen tar utgangspunkt i konsernets resultat før skatt for å kunne presentere kontantstrømmer tilført fra årets virksomhet.

Kontantstrømoppstillingen er inndelt i netto likviditetsendring fra virksomheten, investeringer og finansiering. Utbytte betalt til eier og til ikke-kontrollerende interesser er presentert under finansieringsaktiviteter. Innbetaling og utbetaling av renter, samt utbytte fra selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden presenteres som likviditetsendring fra driften.

Oppstilling over endringer i egenkapital

Statkraft SF konsern

Beløp i mill. kroner	Innskutt kapital	Annen reserve ¹⁾	Annen egenkapital	Akkumulerte omregnings-effekter	Opptjent egenkapital	Sum majoritet	Ikke-kontrollerende interesser	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2016	48 250	-2 993	20 001	11 266	28 274	76 524	8 443	84 967
Resultat etter skatt	-	-	254	-	254	254	-62	192
Poster i utvidet resultat som reverserer over resultatet:								
Endring i verdi på finansielle instrumenter	-	1 198	-	-	1 198	1 198	37	1 235
Skatteeffekten av endring i verdi på finansielle instrumenter	-	-309	-	-	-309	-309	-11	-320
Føringer mot utvidet resultat i investeringer etter egenkapitalmetoden	-	445	-	-	445	445	-	445
Omregningseffekter knyttet til utenlandsk virksomhet avhendet i løpet av året	-	-	-	6	6	6	-	6
Omregningseffekter	-	-	-	-5 106	-5 106	-5 106	250	-4 855
Poster i utvidet resultat som ikke reverserer over resultatet:								
Estimatavvik pensjoner	-	-	-59	-	-59	-59	7	-52
Skatteeffekten av estimatavvik, pensjoner	-	-	-13	-	-13	-13	-4	-17
Totalresultat for perioden	-	1333	182	-5100	-3 585	-3 585	217	-3 366
Utbytte og konsernbidrag	-	-	-	-	-	-	-226	-226
Endring i opsjon innregnet i egenkapitalen	-	-	245	-	245	245	-	245
Transaksjoner med ikke-kontrollerende interesser	-	-	-138	-	-138	-138	138	-
Reklassifisering av lån til ikke-kontrollerende interesser ²⁾	-	-	-	-	-	-	-825	-825
Kapitalforhøyelser i felleskontrollert virksomhet fra andre aksjonærer	-	-	20	-	20	20	-	20
Egenkapital 31.12.2016	48 250	-1 659	20 311	6 166	24 818	73 069	7 747	80 816
Resultat etter skatt	-	-	11 926	-	11 926	11 926	-94	11 832
Poster i utvidet resultat som reverserer over resultatet:								
Endring i verdi på finansielle instrumenter	-	-201	-	-	-201	-201	1	-200
Skatteeffekten av endring i verdi på finansielle instrumenter	-	42	-	-	42	42	-	42
Føringer mot utvidet resultat i investeringer etter egenkapitalmetoden	-	-170	-	-	-170	-170	-	-170
Resirkulering av finansielle instrumenter knyttet til kontantstrøm- og nettoinvesteringssikringer	-	1 470	-	-	1 470	1 470	-	1 470
Skatteeffekten av resirkulering av finansielle instrumenter knyttet til kontantstrøm- og nettoinvesteringssikringer	-	-355	-	-	-355	-355	-	-355
Omregningseffekter knyttet til utenlandsk virksomhet avhendet i løpet av året	-	-	-	-2 491	-2 491	-2 491	-	-2 491
Omregningseffekter	-	-	-	980	980	980	-396	584
Poster i utvidet resultat som ikke reverserer over resultatet:								
Estimatavvik pensjoner	-	-	-133	-	-133	-133	37	-96
Skatteeffekten av estimatavvik, pensjoner	-	-	61	-	61	61	-12	49
Totalresultat for perioden	-	786	11 854	-1 511	11 130	11 130	-465	10 665
Utbytte	-	-	-2 400	-	-2 400	-2 400	-1 036	-3 436
Endring i opsjon innregnet i egenkapitalen	-	-	890	-	890	890	-	890
Virksomhetssammenslutninger/avhendelser	-	-	-	-	-	-	-36	-36
Transaksjoner med ikke-kontrollerende interesser	-	-	2 620	-	2 620	2 620	-2 620	-
Egenkapital 31.12.2017	48 250	-873	33 275	4 655	37 057	85 308	3 591	88 899

¹⁾ Annen reserve er i all hovedsak relatert til kontantstrøm- og nettoinvesteringssikringer.

²⁾ Statkraft revurderte sin avtale med en ikke-kontrollerende enhet og reklassifiserte en fordring mot denne på 825 millioner kroner fra eiendeler til en reduksjon av ikke-kontrollerende interesser i egenkapitalen.

GENERELL INFORMASJON

Statkrafts generalforsamling besluttet 27. juni 2017 å betale utbytte til eier på 2400 millioner kroner. For innværende år har styret foreslått å betale utbytte på 6040 millioner kroner.

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Foreslått utbytte ved avleggelsen av regnskapet er klassifisert som egenkapital. Utbytte reklassifiseres til kortsiktig gjeld når det blir vedtatt av generalforsamlingen.

Noter

Statkraft SF Konsern

Oversikt over noter til konsernregnskapet

	Side		Side
Generelt		Balanse	
Finansielle risiko og instrumenter		Note 22	Immaterielle eiendeler 57
Note 6	Styring av kapitalstruktur 37	Note 23	Varige driftsmidler 58
Note 7	Markedsrisiko i konsernet 38	Note 24	Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte ordninger 60
Note 8	Analyse av markedsrisiko 39	Note 25	Øvrige finansielle anleggsmidler 63
Note 9	Kreditrisiko og likviditetsrisiko 40	Note 26	Beholdninger 63
Note 10	Finansielle instrumenter 42	Note 27	Fordringer 64
Note 11	Regnskapsmessig sikring 46	Note 28	Derivater 65
Resultatregnskap		Note 29	Bankinnskudd, kontanter og lignende 66
Note 12	Salgsinntekter og energikjøp 47	Note 30	Avsetning for forpliktelser 67
Note 13	Andre driftsinntekter 47	Note 31	Rentebærende gjeld 68
Note 14	Nedskrivning 48	Note 32	Annen rentefri kortsiktig gjeld 68
Note 15	Lønnskostnader og antall årsverk 50	Andre opplysninger	
Note 16	Pensjoner 51	Note 33	Betingede utfall, tvistesaker m.m. 69
Note 17	Eiendomsskatt og konsesjonsavgifter 53	Note 34	Pantstillelser, garantiansvar og forpliktelser 70
Note 18	Andre driftskostnader 53	Note 35	Leieavtaler 71
Note 19	Finansposter 53	Note 36	Honorar til ekstern revisor 71
Note 20	Urealiserte effekter presentert i resultatet 54	Note 37	Ytelser til ledende ansatte og styret 72
Note 21	Resultatskatter 55	Note 38	Nærstående parter 75
		Note 39	Konsoliderte selskaper 76

Note 1 Generell informasjon og sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper

GENERELL INFORMASJON

Statkraft SF (Statkraft) består av Statkraft SF med datterselskaper. Statkraft SF er et norsk aksjeselskap, stiftet og hjemmehørende i Norge. Statkraft SF er eiet 100 % av den norske stat, ved Nærings- og fiskeridepartementet. Hovedkontoret ligger i Oslo og selskapet har gjeldsinstrumenter notert på Oslo Børs og London Stock Exchange.

Konsernregnskapet er utarbeidet i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS) og tolkninger utgitt av IFRS Interpretations Committee (IFRIC) som er godkjent av EU.

Alle beløpsmessige størrelser i totalresultatet, balansen, oppstillingen over endringer i egenkapital, kontantstrømpoppstillingen og noter er angitt med ett års sammenligningstall.

Konsernregnskapet er utarbeidet basert på historisk kost-prinsippet med unntak av noen finansielle instrumenter, derivater og enkelte elementer i netto pensjonsmidler som er vurdert til virkelig verdi på balansedagen.

Historisk kost er generelt basert på virkelig verdi av vederlaget som er gitt ved anskaffelsen av eiendeler og tjenester.

Virkelig verdi er definert som den prisen som ville blitt mottatt for å selge en eiendel eller betalt for å overføre en forpliktelse i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet. Målingen av virkelig verdi er betinget av hvorvidt det er tilgjengelige markedspriser eller om andre verdilvurderingsteknikker er lagt til grunn. Ved fastsettelsen av virkelig verdi skal ledelsen bruke antakelser som markedsaktører ville ha brukt i en tilsvarende vurdering. Måling og presentasjon av eiendeler og gjeld vurdert til virkelig verdi ved avleggelsen av konsernregnskapet er basert på disse prinsippene med unntak av måling av netto realisasjonsverdi etter IAS 2 Beholdninger og ved beregning av bruksverdi etter IAS 36 Verdifall på eiendeler.

Regnskapsprinsipper som er gjennomgående for hele konsernregnskapet er beskrevet i denne noten mens de resterende regnskapsprinsippene er beskrevet i de relaterte notene. Disse prinsippene er benyttet på samme måte i alle presenterte perioder, dersom ikke annet fremgår.

Beskrivelse av regnskapsprinsipper ellers i konsernregnskapet utgjør, sammen med beskrivelsen av prinsipper i denne noten, helheten av regnskapsprinsipper for konsernregnskapet:

- Oppstilling over endringer i egenkapital
 - Kontantstrømpoppstilling
 - Segmentinformasjon
 - Transaksjoner
 - Finansielle instrumenter
 - Regnskapsmessig sikring
 - Salgsinntekter
 - Offentlig tilskudd
 - Nedskrivninger
 - Kontantgenererende enheter
 - Pensjoner
 - Inntektsskatt
 - Immaterielle eiendeler
 - Varige driftsmidler
 - Beholdninger
 - Derivater
 - Bankinnskudd, kontanter og lignende
 - Avsetning for forpliktelser
 - Konesjonskraft
 - Leieavtaler
Note 4
Note 5
Note 10
Note 11
Note 12
Note 12
Note 14
Note 14
Note 16
Note 21
Note 22
Note 23
Note 26
Note 28
Note 29
Note 30
Note 30
Note 35

KONSOLIDERINGSPRINSIPP

Konsernregnskapet består av regnskapet til morselskapet Statkraft SF og dets datterselskaper. Et datterselskap er en investering hvor Statkraft som investor utøver kontroll. Kontroll oppnås ved at investor er eksponert for, eller har rett til, variabel avkastning som følge av eierskap i eller avtaler inngått med investering. Ved vurderingen om det foreligger kontroll, vurderer Statkraft hver enkelt investering med hensyn til eierandel, stemmeandel, eierstruktur og relative styrkeforhold, opsjoner kontrollert av Statkraft og av øvrige aksjonærer og aksjonær- og driftsavtaler. For å kvalifisere for kontroll må Statkraft som investor ha evne til å påvirke avkastningen gjennom sin

makt over selskapet.

Dersom det er nødvendig, justeres datterselskapenes regnskaper slik at de er i tråd med konsernets regnskapsprinsipper. Selskapenes interne omsetning og mellomværende, samt gevinster og tap som er oppstått ved transaksjoner mellom selskapene, er eliminert.

Datterselskaper konsolideres fra og med det tidspunkt konsernet oppnår kontroll og utelates fra konsolidering når kontroll opphører.

Felles drift er en ordning der deltakerne som har felles kontroll over en enhet har kontraktsmessige rettigheter til eiendelene og ansvar for forpliktelsene knyttet til enheten. Ved felles drift krever beslutninger knyttet til relevante aktiviteter enstemmig samtykke fra deltakerne som deler kontroll.

Statkrafts andel i felles drift er innregnet i konsernregnskapet i samsvar med eierandel i FDs eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. Den forholdsmessige andelen av realiserte og urealiserte gevinster og tap som oppstår fra konserninterne transaksjoner mellom fullt konsoliderte enheter og enheter i felles drift elimineres.

Felles virksomheter er selskaper eller enheter hvor Statkraft har felles kontroll med en eller flere andre investorer. Ved felles virksomhet krever beslutninger knyttet til relevante aktiviteter enstemmig samtykke fra deltakerne som deler kontroll. Statkraft klassifiserer sine investeringer basert på en analyse av graden av kontroll og de underliggende fakta. Dette inkluderer en vurdering av stemmeandel, eierstruktur og relativ styrkeforhold, kjøps- og salgsrettigheter kontrollert av Statkraft og andre aksjonærer. Vurderingen gjøres per investering. Ved endringer i underliggende fakta og omstendigheter må det vurderes om det fortsatt er en felles virksomhet. Konsernets andel av selskapets resultat etter skatt, korrigert for merverdiavskrivninger og eventuelle avvik i regnskapsprinsipper, vises på egen linje i konsernets resultatoppstilling. Felles virksomheter innregnes etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet og presenteres som anleggsmidler.

Tilknyttede selskaper er selskaper eller enheter hvor Statkraft har betydelig innflytelse. Andeler i tilknyttede selskaper innregnes i konsernregnskapet ved bruk av egenkapitalmetoden og presenteres på samme linje som andeler i felles virksomhet i resultatregnskapet og balansen.

SAMMENLIGNINGSTALL OG REKLASSIFISERINGER

Alle beløpsmessige størrelser i resultatet, balansen, oppstilling over endringer i egenkapital, kontantstrømpoppstilling og noter vises med fjorårets sammenligningstall.

UTENLANDSK VALUTA

Datterselskapene avlegger sine regnskaper i det enkelte selskapets funksjonelle valuta, normalt den lokale valuta i landet der selskapet driver sin virksomhet. Statkraft SF har norske kroner som sin funksjonelle valuta som også er den valuta konsernregnskapet er presentert i. Ved utarbeidelsen av konsernregnskapet omregnes utenlandske datterselskaper, tilknyttede selskaper og felles virksomheter til norske kroner etter dagskursmetoden. Det vil si at balanseposter er omregnet til kurs per 31. desember, og resultatregnskapet er omregnet ved bruk av månedlige gjennomsnittskurser gjennom året. Omregningseffekter som oppstår føres mot utvidet resultat og innregnes først i resultatet ved salg av eierandeler i utenlandske selskaper. Omregningseffektene som er resirkulert til resultatregnskapet presenteres som en del av gevinsten eller tapet ved salg / avhendelse. Den delen av omregningseffektene som er knyttet til minoritetsinteresser, blir ikke resirkulert til resultatregnskapet.

Løpende transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til den funksjonelle valutaen ved bruk av valutakursene på transaksjonstidspunktet. Valutaeffekter føres under finansposter. Valutagevinster og -tap som følge av oppgjør av slike transaksjoner og fra omregning til balansedagens valutakurser av monetære eiendeler og forpliktelser i utenlandsk valuta, regnskapsføres i resultatregnskapet.

KLASSIFISERING SOM KORTSIKTIG/LANGSIKTIG

En post i balansen klassifiseres som kortsiktig når den forventes realisert innen 12 måneder etter balansedagen. Andre poster klassifiseres som langsiktig med de unntak som er nevnt nedenfor. Enkelte derivater som er sikringsinstrumenter i et sikringsforhold presenteres sammen med

sikringsobjektet. Første års avdrag på langsiktig gjeld presenteres som kortsiktig gjeld.

INNØRING AV NYE OG ENDRUDE REGNSKAPSSTANDARDER

I 2017 har endringer i eksisterende standarder blitt innført. Dette inkluderer endring av følgende standarder:

- IAS 7 (endringer) – Noteopplysningsprosjekt
- IAS 12 (endringer) – Innregning av utsatt skattefordel for urealisert tap

Innføring av disse endringene har ikke hatt vesentlig innvirkning på konsernregnskapet.

STANDARDE OG ENDRINGER SOM ER VEDTATT MEN IKKE TRÅDT I KRAFT

IFRS 9 Finansielle instrumenter Publisert av IASB i 2014. IFRS 9 vedrører finansielle instrumenter og vil erstatte IAS 39 Finansielle instrumenter. Standarden trer i kraft 1. januar 2018.

Statkraft har gjennomført en analyse av effekter av den nye standarden og har konkludert med at den ikke vil ha vesentlige effekter på dets finansielle instrumenter. Det er ikke behov for å utarbeide sammenligningstall eller justere åpningsbalansen ved implementering av IFRS 9.

Kategoriene for finansielle eiendeler har endret seg. Kategoriene som er relevante for Statkraft er:

- Amortisert kost
- Virkelig verdi over resultatet
- Virkelig verdi mot utvidet resultat

De nye kategoriene har ingen innvirkning på måling av finansielle eiendeler. Dette har bare innvirkning på klassifiseringen av finansielle instrumenter i noteverket.

Aksjeposter som tidligere ble klassifisert som "tilgjengelig for salg" ble målt til virkelig verdi gjennom utvidet resultat i henhold til IAS 39. I IFRS 9 er det mulighet for å velge om endringer i virkelig verdi skal innregnes i resultatregnskapet eller mot utvidet resultat. Statkraft vil fortsette å måle eiendelen til virkelig verdi med verdiendringer mot utvidet resultat for eksisterende aksjer. For fremtidige investeringer vil dette bli vurdert aksjepost for aksjepost.

Den nye standarden åpner for flere muligheter til å anvende sikringsbokføring. Statkraft foretar imidlertid ingen endringer i så henseende som følge av implementering av IFRS 9.

Det vil bli en endring der man går fra en *inntruffet* tapsmodell til en *forventet* tapsmodell. Tap på fordringer vil bli innregnet på et tidligere tidspunkt i henhold til IFRS 9. Virkningen er imidlertid ikke vesentlig for Statkraft.

IFRS 15 Inntekter fra kontrakter med kunder ble publisert av IASB i 2014. IFRS 15 gjelder for kontrakter med kunder, og trer i kraft for regnskapsår som begynner 1. januar 2018. Det grunnleggende prinsippet i IFRS 15 er at inntekter innregnes med en verdi som reflekterer vederlaget for varer og tjenester som overføres til kunder. For å oppnå dette etablerer IFRS 15 en femstegsmodell for regnskapsføring av inntekter fra kontrakter med kunder. Den nye standarden for inntektsføring vil erstatte alle eksisterende standarder og tolkninger for inntektsføring i IFRS, inkludert IAS 18.

Statkrafts hovedaktivitet er produksjon av kraft, og den type virksomhet er innenfor virkeområdet til den nye standarden. Ved fastsettelse av salg av kraft på børs, f.eks. Nord Pool, har vi ikke identifisert effektene ved implementering av IFRS 15 med hensyn til innregning, måling og presentasjon.

Statkraft har identifisert kontrakter som er vesentlig påvirket av implementeringen av IFRS 15 med hensyn til:

- Presentasjon av brutto driftsinntekter fra salg til kunder (påvirker segmentene Markedsoperasjoner og Industrielt eierskap)
- Innregning av monetære bidrag fra kunder relatert til infrastruktur (påvirker segmentene Fjernvarme og Industrielt eierskap)

Presentasjon av enkelte kontrakter i Markedsoperasjoner og Industrielt eierskap:

IFRS 15 fokuserer på ytelsesforpliktelser og kontroll mens IAS 18 fokuserer på risiko og belønning. IFRS 15 gir også ny veiledning for å vurdere enhetens rolle som agent eller principal. Under vurderingen har vi

identifisert kontrakter som vil føre til betydelig reduksjon i brutto driftsinntekter fra kunder og reduksjon av energikjøp. Slike endringer har ingen innvirkning på netto driftsinntekter.

Markedsoperasjoner har inngått kontrakter med eksterne produsenter av fornybar energi. For noen av disse kontraktene betaler Statkraft produsentene kompensasjon basert på både spotpris og markedspremie. Markedsprinsippet er knyttet til en insentivordning for å øke produksjonen av fornybar energi i Tyskland. Statkraft samler deretter markedspremien fra nettvirksomhetene. I henhold til IAS 18 har Statkraft inngått markedspremiekomponenten som inntekter og energikjøp, dvs. brutto presentasjon. I henhold til IFRS 15 har vi fastslått at premiekomponentdelen av kontraktene ikke oppfyller kravene beskrevet i trinn 1 og 2 i femstegsmodellen, da vi ikke har identifisert en ytelsesforpliktelse. Markedspremien representerer derfor ikke brutto driftsinntekter for Statkraft. Markedspremien som er innregnet som en del av brutto driftsinntekter for 2017, utgjør 7 807 millioner kroner. Ved utarbeidelse av regnskapet for 2018, vil sammenligningstallene for 2017 bli omarbeidet.

Industrial Ownership har et datterselskap i Norge som har inngått avtaler for å ordne både kjøp av produksjon fra produsenter av fornybar energi og for levering av energi til produsentens egne sluttbrukerkunder. I henhold til IFRS 15 har vi fastslått at Statkraft er en agent og at disse kontraktene skal presenteres netto i resultatregnskapet. For 2017 utgjør brutto driftsinntekter knyttet til disse ordningene om lag 990 millioner kroner. Ved utarbeidelse av regnskapet for 2018 vil sammenligningstallene for 2017 bli omarbeidet.

Innregning av monetære bidrag fra kunder knyttet til infrastruktur
Konsernet mottar monetære bidrag fra kunder i ulik jurisdiksjon ved hjelp av bygging av infrastruktur som forbinder kunden med nettet for elektrisitet eller fjernvarme. Da IFRS 15 erstatter IAS 18 og IFRIC 18, har vi vurdert om slike kundebidrag skal regnskapsføres som en reduksjon av kostnaden for eiendelen, eller hvis bidraget skal regnskapsføres som omsetning, enten dagen det mottas eller over tid.

Vår foreløpige vurdering er at Statkraft eier infrastrukturen og at den totale kostnaden skal regnskapsføres som en eiendel i tråd med IAS 16. Videre er vår foreløpige vurdering at kundens bidrag ikke utgjør en særskilt ytelsesforpliktelse. Vi har snarere konkludert med at bidragene til infrastrukturforetak representerer betalinger som skal vurderes sammen med prising av fremtidige leveranser fra Statkraft til kunden og skal innregnes som omsetning over tid. Under denne forutsetningen antyder vårt foreløpige estimat, som er basert på en anerkjennelse over estimert levetid for forholdet til kunden, en nedgang i egenkapitalen på omlag 80 millioner kroner og økning i eiendeler på ca 10 millioner kroner. Estimater reflekterer kun konsoliderte datterselskaper, ettersom informasjon fra tilknyttede selskaper ikke er tilgjengelig ennå. Vær imidlertid oppmerksom på at flere problemer vedrørende regnskapsføring av bidrag fra kunder fortsatt diskuteres i industrien, inkludert vurdering av ytelsesforpliktelser og mønsteret for inntektsføring. Derfor er vår foreløpige konklusjon underlagt usikkerhet og må eventuelt endres avhengig av resultatet av disse diskusjonene.

Implementering av IFRS 15

Statkraft implementerer IFRS 15 i 2018 ved bruk av full retrospektiv metode. Dette medfører at årsregnskapet for 2017 vil bli omarbeidet for å kunne sammenlignes med regnskapet 2018.

IFRS 16 Leieavtaler IASB publiserte IFRS 16 i 2016. IFRS 16 erstatter IAS 17 og dens tolkninger, inkludert IFRIC 4. IFRS 16 angir prinsipper for innregning, måling, presentasjon og noteopplysninger for leieavtaler. IFRS 16 krever at leietakere balansefører alle leieavtaler i tråd med en modell tilsvarende den for finansielle leieavtaler under IAS 17. Statkraft vil fortsette å analysere virkningen av IFRS 16 i 2018.

I tillegg til disse standardene beskrevet ovenfor, har følgende nye og reviderte IFRS-standarder blitt vedtatt, men er ennå ikke trådt i kraft, og i noen tilfeller ikke vedtatt av EU:

- IFRIC 22 (fortolkning) – Transaksjoner i utenlandsk valuta og forskuddsbetalinger
- IFRS 10 og IAS 28 (endringer) – Salg eller overføring av eiendeler mellom investor og dens tilknyttede foretak eller felleskontrollerte virksomhet
- Årlige forbedringer av IFRS-standarder 2014-2016
- Årlige forbedringer av IFRS-standarder 2015-2017

Statkraft forventer ikke at implementeringen av disse endringene vil innebære vesentlige effekter i årsregnskap for fremtidige perioder.

Årsregnskapet ble vedtatt av styret 14. februar 2018.

Note 2 Skjønnsmessige vurderinger, estimater og forutsetninger

INTRODUKSJON

Bruk av rimelige estimater og utøvelse av skjønnsmessige vurderinger er et kritisk element ved utarbeidelsen av konsernregnskapet. På grunn av den iboende usikkerheten som kjennetegner energiselskaperes virksomhet påvirkes anvendelsen av regnskapsprinsipper, driftsresultat, kontantstrøm og balansestørrelser i årsregnskapene av ledelsens bruk av skjønn.

Ledelsen baserer sine estimater på historiske hendelser samt ulike andre forutsetninger som, omstendighetene tatt i betraktning, synes å være rimelige.

FORVENTET LANGSIKTIG KRAFTPRIS OG ANDRE OMRÅDER MED BETYDELIG SKJØNNMESSIG VURDERING

En av de viktigste forutsetningene som legges til grunn når ledelsen skal fatte forretningsmessige avgjørelser er forventning om den langsiktige kraftprisen samt forventningen til utviklingen i markedet. I tillegg er disse forutsetningene kritisk input for ledelsen relatert til prosesser knyttet til deler av årsregnskapet som for eksempel:

• Allokering av virkelig verdi ved oppkjøp	Note 5
• Verdsettelse av langsiktige energikontrakter	Note 10
• Verdsettelse av enkelte finansielle forpliktelser	Note 10
• Vurdering av nedskrivning av varige driftsmidler	Note 14, 23
• Vurdering av nedskrivning av immaterielle eiendeler	Note 14, 22
• Vurdering av nedskrivning av selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden	Note 14, 24

Statkraft oppdaterer årlig forventningen til utviklingen i langsiktige kraftpriser samt markedsutviklingen i de geografiske områdene hvor Statkraft har virksomhet. Oppdateringen gir grunnlag for både strategiske beslutninger i tillegg til forventninger til fremtidige priser og inntektsstrømmer som genereres i perioden etter 2025. Den årlige oppdateringen er et resultat av en kontinuerlig prosess som omfatter overvåkning, tolkning og analyse av globale og lokale trender, markedsfluktuasjoner og drivere som vil kunne påvirke fremtidige markeder og inntektsstrømmer.

En fundamental tilnærming legges til grunn for å analysere markedet. Slike analyser inkluderer blant annet:

- Kostnadsnivå til konkurrerende teknologier og brensel
- Fremtidig energibalanse
- Politiske reguleringer
- Teknologisk utvikling for å redusere utslipp av klimagasser

Prosessen er ledet og drevet av en gruppe eksperter på tvers av organisasjonen. Hovedresultatene blir sammenlignet med eksterne referanser og større avvik blir forklart. Prosessen søker å sikre konsistens og komme frem til et balansert syn både på markedet og fremtidig kraftpris.

Ledelsen danner sitt syn ved å være involvert i prosessen. Ledelsen inviteres i tillegg til både å bidra med input, men også å utfordre input og scenarier som legges til grunn i analysen som siden vil benyttes ved verddivurdering av eiendeler og i andre strategiske vurderinger. Basert på den årlige prosessen og ekspertmiljøenes anbefalinger godkjenner konsernledelsen de langsiktige prisforventningene og tilhørende syn på markedsutviklingen.

I tillegg til det som er nevnt over utøves det betydelig skjønn ved vurdering av regnskapsførte verdier på følgende områder:

• Pensjoner	Note 16
• Utsatt skattefordel	Note 21

ANVENDELSE AV REGNSKAPSPRINSIPPER

Statkrafts virksomhet kjennetegnes ved at det er behov for ledelsens utøvelse av skjønn ved vurderingen av hvilke regnskapsprinsipper som skal anvendes på betydelige regnskapsposter. Ledelsens bruk av skjønn er betydelig innflytelse på Statkrafts konsernregnskap. Aktuelle områder er:

• Klassifisering av energikontrakter	Note 10
• Klassifisering av energiinntekter	Note 12
• Klassifisering av investeringer i fellesskap med tredjepart	Note 24
• Klassifisering av kraftkjøpsavtaler	Note 35

Note 3 Hendelser etter balansedagen

Det er ingen betydelige hendelser etter balansedagen.

Note 4 Segmentinformasjon

Statkraft avlegger segmentrapportering etter IFRS 8. Konsernet rapporterer driftssegmenter i tråd med hvordan konsernledelsen fatter, følger opp og evaluerer sine beslutninger. De operative segmentene identifiseres på bakgrunn av den interne styringsinformasjonen som periodisk gjennomgås av ledelsen og er beslutningsgrunnlag for ressursallokering og måloppnåelse.

Internasjonal vannkraft har i 2017 endret navn til Internasjonal kraft.

For hvert av segmentene og konsernet vises underliggende resultater. Definisjonen av underliggende driftsresultat har blitt endret i 2017. Vi viser til Alternative resultatmål for ytterligere detaljer.

Sammenlignbare tall er omarbeidet.

«Øvrige eiendeler» for segmentene består av immaterielle eiendeler, varige driftsmidler og langsiktige fordringer. For Statkraft AS Konsern består «Øvrige eiendeler» av alle eiendeler unntatt investeringer etter egenkapitalmetoden.

Segmentene er:

Europeisk fleksibel kraftproduksjon består av det meste av konsernets vannkraft i Norge, Sverige, Tyskland og Storbritannia, i tillegg til gasskraft, den undersjøiske kabelen Baltic Cable og biobaserte kraftverk i Tyskland.

Markedsoperasjoner omfatter trading, origination, markedsadgang til mindre produsenter av fornybar energi, samt inntektsoptimalisering og risikoavlastning knyttet til både den kontinentale og den nordiske produksjonsvirksomheten.

Internasjonal kraft. En av Statkrafts strategiske mål er å være en ledende internasjonal produsent av fornybar energi i vekstmarkeder. Virksomhetsområdet Internasjonal kraft er satt opp for å nå dette målet. Forretningsidéen til Internasjonal kraft er å oppnå en konkurransedyktig avkastning gjennom utvikling, oppkjøp, eierskap og drift av fornybare kraftverk i utvalgte markeder med sterk fokus på sikkerhet og lønnsomhet gjennom hele verdikjeden.

Vindkraft omfatter utvikling og drift av landbasert vindkraft. I 2017 har segmentet vært i en prosess for å selge de havbaserte vindprosjektene i tråd med konsernets strategi. Segmentet har virksomhet i Norge, Sverige og Storbritannia.

Fjernvarme omfatter utvikling og drift av fjernvarmeanlegg i Norge og Sverige.

Industrielt eierskap omfatter forvaltning og utvikling av norske eierposisjoner innenfor konsernets kjernevirksomhet, samt sluttbrukervirksomheten til Fjordkraft. Aksjonærene i Fjordkraft har innledet en prosess for mulig børsnotering.

Annen virksomhet omfatter annen småskala virksomhet og konsernfunksjoner.

Konsernposteringer omfatter eliminerings og ikke-allokerte eiendeler.

Note 4 fortsettelse

Regnskapsspesifikasjon per segment

Segmenter	Statkraft SF Konsern	Europeisk fleksibel kraft- produksjon	Markeds- operasjoner	Inter- nasjonal kraft	Vindkraft	Fjernvarme	Industrielt eierskap	Annen virksomhet	Konsern- posteringer
Beløp i mill. kroner									
2017									
Driftsinntekter eksterne, underliggende	62 241	16 824	33 720	2 522	55	788	8 219	134	-21
Driftsinntekter interne, underliggende	-	260	5	108	706	1	53	853	-1 986
Resultatandel i investeringer etter egenkapitalmetoden	-62	-	2	-733	213	-	480	-23	-1
Brutto driftsinntekter, underliggende	62 179	17 084	33 727	1 897	974	789	8 752	964	-2 008
Netto driftsinntekter, underliggende	23 307	14 508	1 985	1 411	929	580	4 101	964	-1 171
Driftsresultat (EBIT), underliggende	10 842	8 510	1 059	-339	81	155	1 868	-466	-26
Urealiserte verdiendringer energikontrakter	1 289	1 173	116	-	-	-	-	-	-
Gevinst/tap fra kjøp/salg av virksomhet	5 878	-	-	2 564	3 319	-	11	-16	-
Nedskrivninger og relaterte kostnader	-886	698	-	-1 392	-187	-4	-	-	-1
Driftsresultat (EBIT)	17 124	10 381	1 175	833	3 213	151	1 879	-482	-26
Balanse 31.12.17									
Investeringer etter egenkapitalmetoden	13 410	-	86	1 821	1 771	-	9 715	14	3
Øvrige eiendeler	153 083	55 817	289	25 287	6 394	3 510	15 734	16 252	29 800
Totale eiendeler	166 493	55 817	375	27 108	8 165	3 510	25 449	16 266	29 803
Av- og nedskrivninger	-4 514	-972	-12	-2 160	-553	-175	-575	-66	-1
Vedlikeholdsinvesteringer og andre investeringer	1 820	1 053	5	173	12	7	566	4	-
Investering i økt kapasitet	1 964	117	103	794	500	130	320	-	-
Investering i eierandeler	111	-	91	-	-	-	-	19	1

Segmenter	Statkraft SF Konsern	Europeisk fleksibel kraft- produksjon	Markeds- operasjoner	Inter- nasjonal kraft	Vindkraft	Fjernvarme	Industrielt eierskap	Annen virksomhet	Konsern- posteringer
Beløp i mill. kroner									
2016									
Driftsinntekter eksterne, underliggende	51 767	15 520	25 953	2 429	92	765	6 877	165	-33
Driftsinntekter interne, underliggende	-	259	-108	114	653	2	58	824	-1 802
Resultatandel i investeringer etter egenkapitalmetoden	502	-	-2	44	41	-	432	-13	-
Brutto driftsinntekter, underliggende	52 269	15 779	25 843	2 587	786	767	7 367	976	-1 835
Netto driftsinntekter, underliggende	21 903	14 187	980	2 262	743	552	3 364	975	-1 160
Driftsresultat (EBIT), underliggende	9 181	7 706	142	585	-191	111	1 261	-381	-52
Urealiserte verdiendringer energikontrakter	-1 270	-370	-900	-	-	-	-	-	-
Gevinst/tap fra kjøp/salg av virksomhet	16	-	-	-	16	-	-	-	-
Nedskrivninger og relaterte kostnader	-4 422	-2 416	-	-1 377	-606	-22	-2	-	-
Driftsresultat (EBIT)	3 505	4 920	-758	-792	-781	89	1 259	-381	-52
Balanse 31.12.16									
Investeringer etter egenkapitalmetoden	19 114	-	55	5 536	3 522	-	9 979	18	4
Øvrige eiendeler	144 887	57 026	124	27 896	9 138	3 521	15 381	24 042	7 759
Totale eiendeler	164 001	57 026	179	33 432	12 660	3 521	25 360	24 060	7 763
Av- og nedskrivninger	-7 840	-4 134	-14	-1 910	-973	-190	-544	-74	-
Vedlikeholdsinvesteringer og andre investeringer	1 763	1 154	2	162	-	13	387	44	-
Investering i økt kapasitet	3 736	582	4	1 250	1 457	142	301	-	-
Investering i eierandeler	158	-	56	30	32	-	-	39	-

Note 4 fortsettelse

Spesifikasjon per inntektskategori

Det henvises til note 12.

Spesifikasjon per geografiske områder

Eksterne salgsinntekter fordeles basert på opprinnelseslandet til produksjonsapparatet eller virksomheten.

Anleggsmidler består av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler unntatt utsatt skatt og fordeles basert på opprinnelseslandet til produksjonsapparatet eller virksomheten.

Geografiske områder

Beløp i mill. kroner	Statkraft SF Konsern	Norge	Tyskland	Sverige	Storbritannia	Øvrige
2017						
Salgsinntekter eksterne	62 550	25 297	11 877	2 134	18 411	4 830
Kraftproduksjon	22 056	15 730	1 762	2 149	158	2 256
Salgs- og tradingvirksomhet	3 456	512	988	-	466	1 490
Kunder	34 747	7 872	8 296	(85)	17 778	886
Annet	2 291	1 183	831	70	9	198
Anleggsmidler per 31.12	106 506	57 269	2 703	22 504	1 277	22 753
2016						
Salgsinntekter eksterne	49 448	21 924	14 620	1 634	8 016	3 254
Kraftproduksjon	18 976	14 659	705	1 391	39	2 181
Salgs- og tradingvirksomhet	3 634	509	-116	-	-525	3 767
Kunder	24 913	5 768	13 591	1	8 502	-2 949
Annet	1 925	988	441	242	-	254
Anleggsmidler per 31.12	104 798	54 683	2 182	21 866	1 195	24 873

Informasjon om viktige kunder

Ingen eksterne kunder står for 10 % eller mer av konsernets driftsinntekter.

Utvalgt finansiell informasjon fra «Norsk vannkraft og relatert virksomhet»

I Prop. 40 S (2014-2015), som relaterer seg til revidert nasjonalbudsjett, ble det uttalt at Statkraft skal presentere tall fra norsk vannkraft.

Tabellen på neste side viser tall fra «Norsk vannkraft», som er hentet fra forskjellige operasjonelle segmenter.

«Norsk vannkraft» er definert som resultatene fra alle aktivitetene i vannkraftverk i datterselskapene Statkraft Energi AS og Skagerak Kraft konsern som er underlagt grunnrentebeskatning. Videre inkluderer tallene i Statkraft Energi resultater fra nordisk forvaltningsportefølje og porteføljer som skal redusere markedsrisiko.

«Relatert virksomhet» er alle aktiviteter i BKK AS, Agder Energi AS og Istad AS som er investeringer ført etter egenkapitalmetoden.

Kolonnen «sum norsk vannkraft eksklusive relatert virksomhet» viser konsoliderte tall for disse to selskapene hvor konserninterne transaksjoner er eliminert. Tallene for Statkraft Energi AS er en del av Europeisk fleksibel kraftproduksjon og Markedsoperasjoner og tallene for Skagerak Kraft konsern er presentert som en del av Industrielt eierskap. Linjen «Resultat etter skatt (majoritetens andel)» er beregnet basert på Statkrafts eierandel på 66,62 %.

Linjene netto finansposter og skattekostnad viser finansiell informasjon fra aktiviteter fra det som er definert som «norsk vannkraft».

Videre presenteres tall fra investeringer etter egenkapitalmetoden i selskapene BKK AS, Agder Energi AS og Istad AS som alle er en del av segmentet Industrielt eierskap. Se note 24.

Tilleggsopplysninger

"Norsk vannkraft"

NOK million	Statkraft SF konsern	"Norsk vannkraft" fra:		Sum "Norsk vannkraft, eksklusiv relatert virksomhet" ⁴⁾	Relatert virksomhet	Sum "Norsk vannkraft og relatert virksomhet"
		Statkraft Energi AS ⁴⁾	Skagerak Kraft konsern			
2017						
Resultatandel i investeringer etter egenkapitalmetoden	-62	-	-	-	477 ¹⁾	477
Brutto driftsinntekter	69 376	15 666	1 651	17 303	477	17 780
Netto driftsinntekter	30 505	12 943	1 571	14 514	477	14 991
Driftsresultat (EBIT)	17 124	8 979	955	9 934	477	10 411
Netto finansposter	-1 331	-136	-83	-218		-218
Skattekostnad	-3 962	-4 684	-522	-5 207		-5 207
Resultat etter skatt	11 832	4 159	350	4 509	477	4 986
Resultat etter skatt (majoritetens andel)	11 926	4 159	232	4 390	477	4 867
Avgitt utbytte eller konsernbidrag til Statkraft		3 758 ²⁾	76 ³⁾	3 834	528 ³⁾	4 362
Balanse 31.12.17						
Investeringer etter egenkapitalmetoden	13 410	-	1	1	9 559	9 561
Øvrige eiendeler	153 083	35 765	5 356	41 121		41 121
Totale eiendeler	166 493	35 765	5 358	41 123	9 559	50 682
EBITDA	21 639	10 095	1 146	11 241	477	11 717
Av- og nedskrivninger	-4 514	-1 116	-191	-1 307		-1 307
Vedlikeholdsinvesteringer og andre investeringer	1 820	950	95	1 046		1 046
Investeringer i økt kapasitet	1 964	22	4	26		26
Investeringer i eierandeler	111	-	-	-		-

¹⁾ Statkrafts andel av resultatet etter skatt

²⁾ Utbytte og konsernbidrag etter skatt betalt fra Statkraft Energi AS

³⁾ Utbytte betalt til Statkraft

⁴⁾ Med unntak av kolonnen Statkraft SF konsern er alle tallene presentert likt som for Statkraft AS konsern. Statkraft SF konsern kolonnen inneholder også eliminerings med tilhørende skatteeffekter som stammer fra tidligere års transaksjoner med Statkraft Energi AS. Dette gir følgende effekter når «Norsk Vannkraft» for Statkraft SF konsern sammenlignes med "Norsk Vannkraft" for Statkraft AS konsern:

Driftsresultat er NOK 324 millioner lavere, Skattekostnad er NOK 3 millioner lavere, Resultat etter skatt og Resultat etter skatt (majoriteten andel) NOK 321 millioner lavere for Statkraft SF konsern.

Øvrige og Totale eiendeler er NOK 2165 millioner lavere og av- og nedskrivninger er NOK 353 millioner høyere for Statkraft SF konsern.

Note 4 fortsettelse

Tilleggsopplysninger

"Norsk vannkraft"

NOK million	Statkraft SF konsern	"Norsk vannkraft" fra:		Sum "Norsk vannkraft, eksklusiv relatert virksomhet" ⁴⁾	Relatert virksomhet	Sum "Norsk vannkraft og relatert virksomhet"
		Statkraft Energi AS ⁴⁾	Skagerak Kraft konsern			
2016						
Resultatandel i investeringer etter egenkapitalmetoden	503	-	1	1	434 ¹⁾	435
Brutto driftsinntekter	51 015	14 186	1 239	15 411	434	15 846
Netto driftsinntekter	20 649	11 774	1 146	12 924	434	13 358
Driftsresultat (EBIT)	3 505	6 985	527	7 513	434	7 947
Netto finansposter	322	-239	-88	-327		-327
Skattekostnad	-5 433	-4 177	-355	-4 531		-4 531
Resultat etter skatt	192	2 570	85	2 655	434	3 090
Resultat etter skatt (majoritetens andel)	254	2 570	57	2 627	434	3 062
Avgitt utbytte eller konsernbidrag til Statkraft		5 038 ²⁾	59 ³⁾	5 097	525 ³⁾	5 622
Balanse 31.12.16						
Investeringer etter egenkapitalmetoden	19 114	-	23	23	9 890	9 913
Øvrige eiendeler	144 887	38 000	5 431	43 431		43 431
Totale eiendeler	164 001	38 000	5 454	43 454	9 890	53 344
EBITDA	11 344	8 529	716	9 245	434	9 679
Av- og nedskrivninger	-7 840	-1 544	-188	-1 732		-1 732
Vedlikeholdsinvesteringer og andre investeringer	1 763	1 070	103	1 173		1 173
Investeringer i økt kapasitet	3 736	452	1	453		453
Investeringer i eierandeler	158	-	-	-		-

¹⁾ Statkrafts andel av resultatet etter skatt

²⁾ Utbytte og konsernbidrag etter skatt betalt fra Statkraft Energi AS

³⁾ Utbytte betalt til Statkraft

⁴⁾ Med unntak av kolonnen Statkraft SF konsern er alle tallene presentert likt som for Statkraft AS konsern. Statkraft SF konsern kolonnen inneholder også eliminerings med tilhørende skatteeffekter som stammer fra tidligere års transaksjoner med Statkraft Energi AS. Dette gir følgende effekter når «Norsk Vannkraft» for Statkraft SF konsern sammenlignes med "Norsk Vannkraft" for Statkraft AS konsern:

Driftsresultat er NOK 391 millioner høyere, Skattekostnad er NOK 28 millioner høyere, Resultat etter skatt og Resultat etter skatt (majoriteten andel) NOK 363 millioner høyere for Statkraft SF konsern.

Øvrige og Totale eiendeler er NOK 2 305 millioner lavere og av- og nedskrivninger er NOK 420 millioner lavere for Statkraft SF konsern.

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Oppkjøpsmetoden anvendes ved virksomhetssammenslutninger. Vederlaget måles til virkelig verdi på transaksjonstidspunktet som også er tidspunktet for måling av virkelig verdi av identifiserbare eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser som overtas ved transaksjonen. Dersom regnskapsføringen for en virksomhetssammenslutning ikke er fullstendig ved slutten av rapporteringsperioden der transaksjonen er gjennomført, rapporteres foreløpige verdier for de aktuelle eiendelene og gjelden. Midlertidige verdier justeres løpende i måleperioden på maksimum 12 måneder for å reflektere ny informasjon som er innhentet om forhold som eksisterte på oppkjøpsdatoen og som ville ha påvirket verdieringen om de var kjent. Dersom forholdene tilsier det kan nye eiendeler og gjeld bli regnskapsført. Transaksjonstidspunktet er når risiko og kontroll er overdratt og sammenfaller normalt med gjennomføringstidspunktet.

Ikke-kontrollerende interesser vurderes enten til virkelig verdi eller til forholdsmessig andel av identifiserte netto eiendeler og gjeld. Vurderingen gjøres for hver transaksjon. En eventuell forskjell mellom kostpris på aksjer og identifiserbare netto eiendeler og virkelig verdi på overtatte eiendeler, forpliktelser og betingede forpliktelser føres som goodwill eller inntektsføres dersom kostpris er lavest. Det avsettes ikke for utsatt skatt på goodwill. Transaksjonskostnader resultatføres når de påløper.

Dersom sammenslutningene skjer stegvis må det også beregnes virkelig verdi av nåværende eierandel når faktisk kontroll overføres til Statkraft. Endring i virkelig verdi innregnes i resultatregnskapet.

Prinsippene for virksomhetssammenslutning gjelder i hovedsak tilsvarende for anskaffelse av tilknyttede selskaper og felles virksomhet.

ESTIMATER OG FORUTSETNINGER

Kjøpesum for oppkjøpte selskaper må allokere til overtatte eiendeler og forpliktelser basert på deres estimerte virkelige verdi. For større oppkjøp, benytter Statkraft uavhengige eksterne rådgivere for å bistå med fastsettelse av virkelig verdi for overtatte eiendeler og forpliktelser. Denne type verdsettelse krever at ledelsen foretar vurderinger for å fastsette verdsettelsesmetode, estimater og forutsetninger. Ledelsens estimater av virkelig verdi og levetid er basert på forutsetninger som er underbygget av konsernets kompetansemiljø, men som det er iboende usikkerhet knyttet til. Som beskrevet i note 2 så er Statkrafts langsiktige prisbaner for kraft en kritisk forutsetning som er lagt til grunn for å estimere virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser.

VIRKSOMHETSSAMMENSLUTNINGER I 2017

Det har ikke forekommet virksomhetssammenslutninger av vesentlig betydning i 2017.

SALG OG RESTRUKTURERING AV VIRKSOMHET I 2017

SN Power Den 25. september inngikk Statkraft en avtale med Norfund hvor Statkraft kjøpte de resterende 18,1 % av aksjene i Statkraft IH Invest AS og solgte sin 50 % eierandel i SN Power AS. I tillegg mottok Statkraft en betaling på 1717 millioner kroner. 2488 millioner kroner, som inkluderer omregningsdifferanser og en utsatt gevinst fra tidligere restrukturering, ble regnskapsført som gevinst under andre driftsinntekter. Se note 24.

Gevinsten i Statkraft SF konsern avviker fra gevinsten som er bokført i Statkraft AS konsern. Dette skyldes en utsatt gevinst fra en tidligere restrukturering hvor Statkraft SF hadde eierandeler i et kraftverk som senere ble solgt til SN Power.

Scira Den 14. desember inngikk Statkraft en avtale med Equitix hvor Statkraft solgte sin 40 % eierandel i den felleskontrollerte virksomheten Scira Offshore Energy Ltd, som inkluderer den havbaserte vindparken Sheringham Shoal. I tillegg realiserte Statkraft sitt utlån til Scira på 1403 millioner kroner. Den totale innbetalingen var på 6192 millioner kroner. Transaksjonen resulterte i en gevinst fra salg av aksjene på 2634 millioner kroner regnskapsført som andre driftsinntekter og en gevinst fra realisasjon av utlånet på 43 millioner kroner regnskapsført som finansinntekt.

Triton Knoll Den 10. oktober inngikk Statkraft en avtale med innogy Renewables UK Ltd hvor Statkraft solgte sin 50 % eierandel i den felleskontrollerte virksomheten Triton Knoll Offshore Wind Farm Ltd. I tillegg realiserte Statkraft sitt utlån til virksomheten på 331 millioner kroner. Den totale innbetalingen var på 765 millioner kroner. Transaksjonen resulterte i en gevinst på 426 millioner kroner regnskapsført som andre driftsinntekter.

Forewind Ltd Den 23. mars solgte Statkraft sine aksjer i den felleskontrollerte virksomheten Forewind Ltd, hvilket inkluderer havvindprosjektet Dogger Bank utenfor Storbritannia. 256 millioner kroner ble regnskapsført som gevinst under andre driftsinntekter.

Cetin Enerji Den 11. juli solgte Statkraft alle sine aksjer i vannkraftprosjektet Cetin i Tyrkia. 76 millioner kroner, hovedsakelig knyttet til omregningsdifferanser, ble regnskapsført som gevinst under andre driftsinntekter. Som en del av avtalen foreligger det et betinget vederlag («earn-out»). Det betingede vederlaget inntektsføres først når det mottas.

Skagerak Naturgass Skagerak Naturgass AS var tidligere 100 % eid av Skagerak Energi og ble konsolidert som datterselskap. 51 % av aksjene ble solgt og selskapet konsolideres etter egenkapitalmetoden etter transaksjonen. Nedsalget hadde ingen vesentlig innvirkning på regnskapet.

Steinsvik Datterselskapet Steinsvik AS hadde sin virksomhet innen småskala vannkraft og ble solgt. Salget hadde ingen vesentlig innvirkning på regnskapet.

Vindpark Em AB Datterselskapet Vindpark Em AB og vindparken Tollarpbjär ble solgt. Salget hadde ingen vesentlig innvirkning på regnskapet.

Dudgeon Statkraft har inngått en avtale om å selge sin 30 % eierandel i havvindparken Dudgeon Offshore Wind Ltd. til China Resources Company Limited. Transaksjonsprisen for aksjene er 555 millioner britiske pund. Transaksjonen forventes å bli fullført i første kvartal 2018.

TRANSAKSJONER I 2016

Det har ikke forekommet transaksjoner av vesentlig betydning i 2016.

Note 6 Styring av kapitalstruktur

Hovedmålsettingene ved konsernets styring av kapitalstruktur er å ha en fornuftig balanse mellom soliditet og ekspansjonskraft, samt å opprettholde en sterk kredittrating.

Virkemidler ved styring av kapitalstruktur på lang sikt er i hovedsak opptak og nedbetaling av langsiktig gjeld, samt inn- og utbetalinger av innskutt kapital fra/til eier. Konsernet søker å hente fremmedkapital fra ulike lånemarkeder. Konsernet er ikke pålagt eksterne krav med hensyn til styring av kapitalstruktur annet enn det som følger av markedets forventninger og eiers krav om utbytte.

Oversikt over kapital som inngår i styring av kapitalstruktur

Beløp i mill. kroner	Note	2017	2016
Rentebærende langsiktig gjeld	31	36 285	31 886
Rentebærende kortsiktig gjeld	31	3 536	8 103
Kortsiktige finansielle plasseringer		-918	-532
Bankinnskudd eksklusiv bundne midler	29	-14 156	-7 298
Netto rentebærende gjeld		24 748	32 159

Det har ikke skjedd endringer i målsettinger og retningslinjer innenfor styring av kapitalstruktur i konsernet gjennom 2017.

Det viktigste måltallet for konsernets styring av kapitalstruktur er langsiktig kredittrating. Statkraft AS har en langsiktig kredittrating på A- (stable outlook) fra Standard & Poor's og Baa1 (stable outlook) fra Moody's. Statkrafts mål er å opprettholde dagens rating.

GENERELT OM RISIKO OG RISIKOSTYRING FINANSIELLE INSTRUMENTER

Statkraft driver virksomhet som innebærer risiko på mange områder, og har en helhetlig tilnærming til konsernets markedsrisikoer. Formålet med risikostyring er å ta riktig risiko ut fra konsernets risikovilje og -evne, kompetanse, soliditet og utviklingsplaner. Risikostyringen skal identifisere trusler og muligheter for konsernet, og styre risiko mot et akseptabelt nivå slik at det gis rimelig sikkerhet for at konsernets målsettinger oppnås.

I Statkraft vil markedsrisikoen i hovedsak være knyttet til priser på energi og råvarer, samt renter og valuta. I det følgende vil det redegjøres nærmere for ulike typer av markedsrisiko og hvordan disse styres.

BESKRIVELSE AV MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL PRISER PÅ ENERGI OG RÅVARER

Statkraft er eksponert mot markedsrisiko knyttet til kraftproduksjon og krafthandel. Inntekter fra kraftproduksjon er eksponert mot volum- og prisisiko. Konsernet har en avansert prosess for energidisponering som tar sikte på å ha tilgjengelig produksjonskapasitet når etterspørselen i markedet er høy. Statkraft håndterer markedsrisikoen i energimarkedet ved å handle både fysiske kontrakter og finansielle instrumenter i flere markeder. Kraftinntektene er optimalisert gjennom handel av finansielle instrumenter. Konsernet er også involvert i andre handelsaktiviteter.

Risikostyringen innen energihandel i Statkraft gjennomføres på hele porteføljer og ikke enkeltvise kontrakter. Det er for alle porteføljer etablert interne retningslinjer for grad av eksponering i markedet. Ansvar for den kontinuerlige oppfølgingen av tildelte fullmakter og rammer er lagt til organisatorisk uavhengige enheter. Rammene for handel med både finansielle og fysiske kontrakter overvåkes kontinuerlig. Konsernet har handelsaktiviteter i Oslo, Trondheim, Stockholm, London, Amsterdam, Düsseldorf, Istanbul, Tirana, Rio de Janeiro, San Francisco, New Dehli og Lima.

Beskrivelse av energiporteføljene i Statkraft følger under.

Bilaterale kontrakter Statkraft har inngått fysiske kraftsalgsavtaler med industrikunder i Norden. Disse kontraktene bidrar til å stabilisere Statkrafts inntekter. De bilaterale industrielle kontraktene har ulik varighet. For enkelte av de fysiske salgsoverføringene er prisen indeksert mot valuta og råvarer som for eksempel metaller. Kontraktene kan inkludere et innebygget derivat, for eksempel ved en valuta- eller råvarepriseeksponering. Slike innebygde derivater i fysiske salgskontrakter vurderes til virkelig verdi. Øvrige salgskontrakter inngått til eget bruk kvalifiserer ikke for balanseføring og resultatføres som del av normalt kjøp og salg.

Nordisk og kontinental forvaltningsportefølje Statkraft har en nordisk og en kontinental forvaltningsportefølje som forvaltes henholdsvis i Oslo og i Düsseldorf. Porteføljeforvaltning er en markedsaktivitet hvor målsetningen er å optimere salgsinntektene og samtidig redusere risikoen for Statkraft som helhet. Statkraft foretar finansielle handler for å skape verdier i futures- og forwardmarkedet i tillegg til fysisk produksjon og handel.

Fullmakter til å inngå finansielle kontrakter er basert på volumgrenser i forhold til tilgjengelig produksjon. Risikoen kvantifiseres ved å foreta simuleringer av ulike scenarier for relevante risikofaktorer. Forvaltningsporteføljene består hovedsakelig av finansielle kontrakter for kraft, CO₂, kull, gass og oljeprodukter. Kontraktene handles over kraftbørser og i form av bilaterale kontrakter. I all hovedsak har de løpetider som ligger innenfor fem år. Kontraktene vurderes til virkelig verdi.

Tradingporteføljer Tradingaktivitetene innebærer kjøp og salg av standardiserte og likvide produkter. Det handles med CO₂- og kraftprodukter i tillegg til grønne sertifikater, gass og oljeprodukter. Kontraktene i tradingporteføljene har løpetider fra null til fire år. Målet er å

oppnå gevinster fra endringer i markedsverdier for energi- og energirelaterte produkter. Markedsrisikoen i disse kontraktene er hovedsakelig knyttet til fremtidige priser for kraft, kull, gass og oljeprodukter. Kontrakter i tradingporteføljene måles til virkelig verdi.

Originationporteføljer Originationaktivitetene inkluderer kjøp og salg både av standardiserte og strukturerte produkter. Strukturerte produkter kan være kraftkontrakter med en spesiell timeprofil, langsiktige kontrakter eller kraftkontrakter i forskjellige valutaer. Handler med transportkapasitet over grenser og virtuelle kraftverkskontrakter inngår også i aktivitetene. Som hovedregel brukes noterte likvide kontrakter på systempris, områdepriser og valuta til å redusere risikoen som handel med strukturerte produkter og kontrakter medfører. Majoriteten av kontraktene i porteføljen har løpetider opptil fem år, men enkelte kontrakter har løpetid til og med 2031. Kontraktene vurderes til virkelig verdi.

Statkraft har ulike porteføljer for både trading og origination som forvaltes uavhengig av konsernets forventede kraftproduksjon. Statkraft har allokert risikokapital for disse aktivitetene. Det er etablert klare retningslinjer for hvilke produkter det kan handles med. Fullmaktene følges ved fastsatte grenser for Value-at-Risk og Profit-at-Risk. Begge metodene beregner det maksimale tap en portefølje vil kunne bli påført med en gitt sannsynlighet over en gitt periode. Kreditrisiko og operasjonell risiko er også kvantifisert mot den allokerte risikokapitalen.

BESKRIVELSE AV VALUTA- OG RENTERISIKO

Innenfor finansaktivitetene i konsernet eksponeres Statkraft for to hovedtyper av markedsrisiko; valutarisiko og renterisiko. Statkraft benytter valuta- og rentederivater som ledd i risikostyringen.

Rentebytteavtaler, valuta- og rentebytteavtaler og valutaterminkontrakter brukes for å oppnå ønsket valuta og rentestruktur på selskapets låneportefølje. Valutaterminkontrakter og gjeld i utenlandsk valuta anvendes også for å sikre kontantstrømmer i utenlandsk valuta.

I det følgende beskrives hvordan Statkraft håndterer hver av disse risikoene.

Valutarisiko Statkraft har valutarisiko i form av transaksjonsrisiko som i hovedsak er knyttet til kraftsalgsinntekter, investeringer og utbytte fra datterselskaper og tilknyttede selskaper i utenlandsk valuta. Balanserisiko knytter seg til eierandeler i utenlandske datterselskaper. Det er også balanserisiko i eierandeler ved enkelte tilknyttede selskaper.

Statkrafts oppgjørsv valuta på den nordiske kraftbørsen Nord Pool er euro, og alle kraftkontrakter som handles på den nordiske kraftbørsen Nasdaq er nominert i euro. I tillegg er de fleste av Statkrafts bilaterale kraftkjøpsavtaler i Norge, og all kraftkjøp og salg i utlandet, nominert i utenlandsk valuta. Formålet med Statkrafts sikring er å sikre verdier i norske kroner av fremtidige kontantstrømmer utsatt for endringer i valutakurser. Valutaeksponeringen i Statkraft behandles i samsvar med selskapets finansstrategi. Økonomisk sikring oppnås ved å benytte finansielle derivater og lån i valuta som sikringsinstrumenter. Det er få av sikringsrelasjonene som oppfyller kravene til regnskapsmessig sikring.

Renterisiko Statkrafts renterisikoeksponering er knyttet til gjeldsporteføljen. Styring av renterisiko er basert på en balanse mellom å holde rentekostnadene lave over tid og bidra til å stabilisere konsernets kontantstrømmer med hensyn til renteendringer. Renterisikoen blir overvåket ved bruk av durasjonsmål. Statkraft skal til enhver tid holde den gjennomsnittlige durasjonen på gjeldsporteføljen innenfor området to til fem år.

Etterlevelse av rammen for valuta- og renterisiko følges opp løpende av middle office-funksjonen. Ansvar for henholdsvis inngåelse og oppfølging av posisjoner er underlagt arbeidsdeling og tilordnet adskilte organisatoriske enheter.

Note 8 Analyse av markedsrisiko

Statkraft følger opp markedsrisiko innenfor energidisponeringen, porteføljer for Trading og Origination, valuta- og renteposisjoner, nettinntekter og sluttbrukervirksomhet og fjernvarme.

Konsernet kvantifiserer risiko som avvik fra forventet resultat etter skatt med et gitt konfidensnivå (Value-at-Risk). Markedsrisiko inngår i disse beregningene, og beregningene benyttes både i oppfølgingen av virksomhetsområdene/porteføljene og på konsernnivå som del av rapporteringen til konsernledelsen og styret. Risikomålet for markedsrisiko skal med 95 % sannsynlighet dekke alle potensielle tap, det vil si avvik fra forventning, knyttet til markedsrisiko på balansedagens posisjoner i løpet av et år. Statistiske metoder er lagt til grunn for beregningene av usikkerheten i de underliggende instrumentene/prisene og sammenhengen mellom disse.

Tidshorizonten for beregningene er ett år. For kontrakter med eksponering utover ett år, er det bare usikkerheten i dette året som gjenspeiles i beregningene.

Eksponeringen kan være faktisk eksponering eller en forventet maksimal utnyttelse av rammer. Analysen tar videre hensyn til samvariasjon, både innen de enkelte områdene og mellom områdene.

Total markedsrisiko er beregnet til 3221 millioner kroner pr 31. desember 2017 og er en nedgang fra 2016.

Diversifiseringseffekten fremkommer som forskjellen mellom sum markedsrisiko innen de spesifiserte områdene og total markedsrisiko der man tar hensyn til samvariasjonen mellom for eksempel kraftpriser, renter og valutakurser.

Spesifikasjon av markedsrisiko

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Markedsrisiko i energidisponeringen (volumrisiko, prisisiko spot og sikring)	2 336	2 714
Markedsrisiko i porteføljer for Trading og Origination	1 185	1 226
Markedsrisiko innen valuta- og renteposisjoner	29	39
Markedsrisiko i nettinntekter	30	30
Markedsrisiko i sluttbrukervirksomhet og fjernvarme	50	50
Sum markedsrisiko før diversifiseringseffekter	3 631	4 059
Diversifiseringseffekter	-410	-442
Total markedsrisiko	3 221	3 617
Diversifiseringseffekt i prosent	11%	11%

Spesifikasjon av valutafordeling for lån ^{1) 2)}

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Lån i norske kroner	13 284	12 058
Lån i svenske kroner	-	9
Lån i euro	19 716	18 216
Lån i amerikanske dollar	763	904
Lån i britiske pund	2 662	5 308
Lån i brasilianske real	968	1 275
Lån i chilenske pesos/unidad de fomentos	501	483
Sum	37 894	38 253

¹⁾ Inkluderer rentebærende langsiktig gjeld, første års avdrag på rentebærende langsiktig gjeld, sertifikatgjeld, valutaeffekter av allokerte valutaterminkontrakter og valutaeffekter av rente- og valutabyteavtaler. Spesifikasjonen av valutafordeling på lån inkluderer effektene av at Statkraft inngår valutaterminkontrakter og rente- og valutabyteavtaler for å styre valutastruktur på låneporteføljen.

²⁾ Styring av valuta- og renterisiko beskrives nærmere i note 7.

Spesifikasjon av renter per valuta ^{1) 2)}

	2017	2016
Nominell gjennomsnittlig rente, norske kroner	4,00%	4,40%
Nominell gjennomsnittlig rente, euro	2,60%	2,60%
Nominell gjennomsnittlig rente, amerikanske dollar	5,90%	5,90%
Nominell gjennomsnittlig rente, britiske pund	0,50%	0,70%
Nominell gjennomsnittlig rente, brasilianske real	8,10%	8,40%
Nominell gjennomsnittlig rente, chilenske pesos/unidad de fomentos	6,00%	6,40%

¹⁾ Inkluderer rentebærende langsiktig gjeld, første års avdrag på rentebærende langsiktig gjeld, sertifikatgjeld, rentebyteavtaler, allokerte valutaterminkontrakter og rente- og valutabyteavtaler.

²⁾ Styring av valuta- og renterisiko beskrives nærmere i note 7.

Rentebinding låneportefølje ^{1) 2)}

Beløp i mill. kroner	Fremtidige rentereguleringer				Sum
	0-1 år	1-3 år	3-5 år	5 år og senere	
Lån i norske kroner	3 651	2 783	600	6 250	13 284
Lån i euro	9 377	3 055	10	7 274	19 716
Lån i amerikanske dollar	97	166	144	357	763
Lån i britiske pund	2 662	-	-	-	2 662
Lån i brasilianske real	428	72	94	374	968
Lån i chilenske pesos/unidad de fomentos	189	-	-	312	501
Sum 2017	16 403	6 076	849	14 566	37 894
Sum 2016	23 142	2 775	1 417	10 918	38 253

¹⁾ Inkluderer rentebærende langsiktig gjeld, første års avdrag på rentebærende langsiktig gjeld, sertifikatgjeld, valutaeffekter av allokerte valutaterminkontrakter og valutaeffekter av rente- og valutabyteavtaler. Splitten mellom år hensyntar forfallstidspunktet for allokerte valutaterminkontrakter, rentereguleringen i rentebyteavtaler og rente- og valutabyteavtaler.

²⁾ Styring av valuta- og renterisiko beskrives nærmere i note 7.

Note 9 Kreditt risiko og likviditetsrisiko

GENERELL INFORMASJON OM KREDITTRISIKO

Kreditt risiko er risikoen for at Statkraft lider tap som følge av at motparten ikke innfrir sine økonomiske forpliktelser. Statkraft står overfor kreditt risiko ved inngåelse av transaksjoner med finansinstitusjoner og til leverandører av clearing tjenester. Kreditt risiko oppstår fra transaksjoner som involverer rentebærende verdipapirer, bankinnskudd, derivattransaksjoner, innkommende garantier og kommitterte men ikke trukne kredittlinjer. Statkraft påtar seg i tillegg motpartsrisiko i forbindelse med finansiell og fysisk krafthandel. Den totale risikoen for at motparten ikke har økonomisk evne til å oppfylle sine forpliktelser anses for å være begrenset. Historisk har det vært lave tap på fordringer.

For finansielle energikontrakter som gjøres opp mot energibørs, vurderes motpartsrisiko å være svært lav. For alle andre inngåtte energikontrakter fastsettes rammene mot den enkelte motpart med utgangspunkt i en intern kredittvurdering. Motpartene blir her gruppert i ulike klasser. Den interne kredittvurderingen er basert på finansielle nøkkeltall. Bilaterale kontrakter er underlagt rammer for hver motpart både med hensyn til volum, beløp og varighet.

Statkraft har motregningsavtaler med flere av sine motparten innenfor energihandelen. Ved mislighold av forpliktelsen gir avtalene en rett til sluttoppgjør hvor alle fremtidige kontraktsposisjoner motregnes og gjøres opp. Hvis en kontraktsmotpart får betalingsproblemer følges særskilte prosedyrer. Se note 10 for mer informasjon.

Plassering av konsernets overskuddslikviditet er i hovedsak fordelt på institusjoner med BBB-rating (Standard & Poor's) eller bedre. For plassering av overskuddslikviditet fastsettes rammene mot den enkelte motpart med utgangspunkt i en intern kredittvurdering.

For en betydelig andel av Statkrafts finansielle derivater er det inngått avtale om ukentlig kontantoppgjør av markedsverdien med motparten, (kontantsikkerhet), slik at motpartseksponeringen knyttet til disse avtalene er svært lav. Det er også etablert samme avtaler for enkelte motparten for finansielle kraftkontrakter. Kontantsikkerhet gjøres opp ukentlig og er ikke nødvendigvis sammenfallende med balansedagen. Det vil derfor kunne være utestående kreditt risiko på balansedagen.

For å redusere kreditt risikoen i forbindelse med investeringer benyttes i noen tilfeller bankgarantier eller morselskapsgarantier ved inngåelsen av en avtale. Banken som utsteder garantien må være en internasjonal forretningsbank med krav til minimumsrating. Ved morselskapsgarantier kategoriseres morselskapet på ordinær måte i den interne kredittvurderingen. Datterselskap kategoriseres ikke høyere enn morselskap. Ved bankgarantier og morselskapsgarantier vil motparten klassifiseres i samme klasse som garantiutsteder.

Rammene for eksponering mot enkeltmotparten overvåkes kontinuerlig og rapporteres jevnlig til ledelsen. I tillegg kvantifiseres motpartsrisikoen ved å kombinere eksponeringen med sannsynligheten for mislighold for de enkelte motpartene. Den samlede motpartsrisikoen beregnes og rapporteres for alle relevante enheter, i tillegg til at den konsolideres på konsernnivå og inngår i konsernriskostyringen.

Statkrafts brutto eksponering for kreditt risiko tilsvarer innregnede verdier av finansielle eiendeler. I den grad det er stilt relevant sikkerhet av vesentlig betydning er dette gjengitt nedenfor.

Beløp i mill. kroner	Note	2017	2016
Brutto eksponering kreditt risiko:			
Øvrige finansielle anleggsmidler	25	4 368	8 961
Derivater	28	10 559	9 684
Fordringer	27	15 388	10 219
Kortsiktige, finansielle plasseringer		918	532
Bankinnskudd, kontanter og lignende	29	14 226	7 356
Sum		45 459	36 751
Eksponering avdempet av sikkerheter (garantier, kontantsikkerhet mv):			
Kontantsikkerhet for derivater	31	-1 322	-1 408
Netto eksponering kreditt risiko		44 137	35 344

GENERELL INFORMASJON OM LIKVIDITETSRISIKO

Konsernets likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke har likviditet til å dekke sine løpende betalingsforpliktelser. Statkraft påtar seg likviditetsrisiko ved at løpetiden på finansielle forpliktelser ikke sammenfaller med den kontantstrømmen som eiendelene genererer. I tillegg har Statkraft likviditetsrisiko ved utlegg ved kontantsikkerhet knyttet til både handel i finansielle kraftkontrakter og finansielle derivater. Statkraft benytter også kontantutlegg for å dekke marginkrav knyttet til handelsvirksomhet. Likviditetsrisikoen minimeres gjennom følgende verktøy; likviditetsprognose, rapportering av kortsiktig likviditetsmåltall, krav til likviditetsreserve, krav til minimum kontantbeholdning, krav til garantier i forbindelse med krafthandel og tilgjengelige kommitterte bankfasiliteter.

Det utarbeides likviditetsprognoser for planlegging av fremtidige finansieringsbehov samt plassering av konsernets overskuddslikviditet

Et eget måltall for kortsiktig likviditetskapasitet, som reflekterer Statkrafts evne til å dekke sine fremtidige forpliktelser, er inkludert i konsernets balanserte målstyring. Målsetninger er knyttet opp mot Statkrafts ønske om en tilfredsstillende likviditetsreserve bestående av tilgjengelig kontantbeholdning, kortsiktige finansielle plasseringer og ubenyttede trekkfasiliteter for å dekke blant annet refinansieringsrisiko og i tillegg fungere som en buffer i forhold til volatilitet i konsernets kontantstrømmer.

Det er etablert garantirammer for å kunne møte svingninger i sikkerhetskrav overfor kraftbørser knyttet til finansielle kraftkontrakter. Garantiene reduserer volatiliteten i konsernets kontantstrømmer.

Forfallsplan eksterne langsiktige forpliktelser

Beløp i mill. kroner	0-1 år	1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5 år og senere
Avdrag på obligasjonslån i det norske markedet	-	400	-	-	-	-
Avdrag på eksterne lån i døtre og andre lån	2 172	6 287	3 183	1 072	8 546	16 797
Rentebetalinger	1 092	1 084	628	616	586	1 555
Sum 2017	3 264	7 772	3 811	1 687	9 132	18 352
Sum 2016	7 467	3 107	7 293	3 802	1 648	20 622

Fordeling av udiskontert verdi på tidsperioder

Konsernet har en stor beholdning av finansielle instrumenter, vist som derivater i balansen. For derivater med negativ markedsverdi der kontraktsmessige forfall er avgjørende for forståelsen av tidspunktet for kontantstrømmene, er de udiskonterte verdiene fordelt på tidsperioder som vist i tabellen under.

Beløp i mill. kroner	0-1 år	1-2 år	2-3 år	3-4 år	4-5 år	5 år og senere
Energiderivater	3 020	1 115	605	256	218	752
Rente- og valutaderivater	1 470	299	58	62	-5	880
Sum 2017	4 490	1 414	663	318	213	1 632
Sum 2016	3 773	1 369	664	182	100	620

GENERELL INFORMASJON

Finansielle instrumenter utgjør en stor del av Statkrafts totale balanse og har vesentlig betydning for konsernets finansielle stilling og resultat. Det største omfanget av finansielle instrumenter finnes i hovedkategoriene energihandel og finansaktiviteter. I tillegg har konsernet finansielle instrumenter i form av kundefordringer, leverandørgjeld, kontanter, kortsiktige likviditetsplasseringer og egenkapitalinvesteringer.

Finansielle instrumenter i energihandel Innenfor energihandel benyttes finansielle instrumenter i Trading- og Origination-aktivitetene. Trading- og Origination-aktivitetene forvaltes uavhengig av konsernets kraftproduksjon. Formålet er å oppnå gevinster på endringer i markedsverdier for energi- og energirelaterte produkter samt gevinster på ikke-standardiserte produkter. Finansielle instrumenter benyttes for å oppnå løpende optimalisering av fremtidige inntekter av forventet produksjonsvolum. Finansielle instrumenter innenfor energihandel består hovedsakelig av finansielle og fysiske avtaler om kjøp og salg av kraft, gass, olje, kull, CO₂-kvoter og grønne sertifikater. Balansførte derivater er vist på egne linjer i balansen og vurderes til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Som følge av at konsernets framtidige egenproduksjon av kraft ikke kvalifiserer for balanseføring vil effekten av verdiendringer på finansielle energiderivater kunne gi store resultateffekter uten at dette nødvendigvis gjenspeiler underliggende virksomhet.

Finansielle instrumenter i finansaktiviteter Finansielle instrumenter innenfor finansaktiviteter består hovedsakelig av lån, rentebytteavtaler, rente- og valutabytteavtaler og valutaterminer. Finansielle derivater benyttes som sikringsinstrumenter i henhold til konsernets økonomiske sikringsstrategi. Sikringsobjektene er eiendeler i fremmed valuta, fremtidige kontantstrømmer eller finansielle låneforhold vurdert til amortisert kost. Utvalgte låneforhold hvor det er byttet fra fast til flytende rente (virkelig verdisikring), sikring av enkelte nettoinvesteringer i utenlandske enheter samt kontantstrømsikringer, er vist som regnskapsmessig sikringsforhold. Verdiendringer på finansielle instrumenter som ikke er en del av et regnskapsmessig sikringsforhold, vil medføre volatilitet i resultatet uten at dette fullt ut gjenspeiler de økonomiske realiteter.

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Finansielle instrumenter regnskapsføres når konsernet blir part i kontraktsmessige betingelser knyttet til instrumentet. Finansielle eiendeler og finansiell gjeld klassifiseres på grunnlag av art av og formål med instrumentene til kategoriene «finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi over resultatet», «lån og fordringer», «eiendeler tilgjengelig for salg» og «finansielle forpliktelser».

1) Finansielle instrumenter som vurderes til virkelig verdi over resultatet

Ved første gangs innregning måles instrumentene til virkelig verdi.

- Fysiske energikontrakter, som lett kan omgjøres i kontanter og som ikke anses som «eget bruk»-kontrakt, måles som hovedregel til virkelig verdi.
- Finansielle kontrakter om kjøp og salg av energirelaterte produkter er klassifisert som derivater. Energiderivater består av både frittstående derivater, samt innebygde derivater som er skilt ut fra vertskontrakten og ført opp til virkelig verdi.
- Valuta- og rentederivater.
- Andre finansielle instrumenter holdt for handelsformål.

2) Lån og fordringer er finansielle fordringer og gjeld som ikke omsettes i et aktivt marked og måles ved førstegangs innregning til virkelig verdi tillagt direkte henførbare transaksjonskostnader. I senere perioder måles lån og fordringer til amortisert kost ved bruk av effektiv rentes metode, slik at effektiv rente blir lik over hele instrumentets løpetid. Tap ved verdifall innregnes i resultatet.

3) Eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg er eiendeler som ikke hører inn under noen av kategoriene ovenfor. Statkraft klassifiserer strategiske langsiktige aksjeposter til denne kategorien. Ved førstegangs innregning måles slike eiendeler til virkelig verdi inkludert direkte henførbare transaksjonskostnader. I senere perioder måles eiendelen til virkelig verdi med verdiendringer mot utvidet resultat.

4) Finansielle forpliktelser måles ved førstegangs innregning til virkelig

verdi inkludert direkte henførbare transaksjonskostnader. I senere perioder måles finansielle forpliktelser til amortisert kost ved bruk av effektiv rentes metode, slik at effektiv rente blir lik over hele instrumentets løpetid.

SKJØNNMESSIGE VURDERINGER

Statkraft har et betydelig volum av energikontrakter. Et kjennetegn med energikontrakter er at de kan bli regnskapsført som leieavtaler, finansielle instrumenter eller som kontrakter med kunder, avhengig av vilkår og betingelser

Leieavtaler Skjønn utøves for å vurdere hvorvidt en kraftkjøpsavtale inneholder en lease. En kraftkjøpsavtale inneholder en lease når oppfyllelsen av avtalen er avhengig av en spesifikk eiendel og avtalen gir en rett til å kontrollere den underliggende eiendelen. Se note 35 for mer informasjon.

«Eget bruk»-kontrakter Fysiske kraftkontrakter er inngått for Statkrafts eget bruk når formålet med krafthandelen er forbeholdt forventet kjøp, salg eller krav til eget bruk. Disse kontraktene kvalifiserer ikke for balanseføring. «Eget bruk»-kontrakter har typisk en stabil kundemasse (for eksempel bilaterale kontrakter) og er alltid gjort opp ved fysisk leveranse av kraft.

Ikke-finansielle energikontrakter som faller utenfor «eget bruk»-unntaket behandles som derivater (finansielle instrumenter). Dette vil typisk gjelde kontrakter om fysisk kjøp og salg av kraft og gass. Ledelsen har vurdert hvilke kontrakter som omfattes av definisjonen av finansielt instrument og hvilke kontrakter som ikke omfattes som følge av «eget bruk»-unntaket.

ESTIMATER OG FORUTSETNINGER

Virkelig verdi-hierarki Selskapet klassifiserer virkelig verdimalinger ved å bruke et virkelig verdi-hierarki som reflekterer betydningen av data som brukes i utarbeidelsen av målingene. Virkelig verdi-hierarkiet har følgende nivåer:

Nivå 1: Ikke-justerte noterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler og forpliktelser.

Nivå 2: Andre data enn de noterte prisene som inngår i nivå 1, som er observerbare for eiendelen eller forpliktelser enten direkte, det vil si priser, eller indirekte, det vil si avledet av priser.

Nivå 3: Data for eiendelen eller forpliktelser som ikke bygger på observerbare markedsdata.

Nivå 3 består av investeringer i aksjer og kraftkontrakter hvor observerbare markedsdata ikke dekker hele kontraktsperioden. Observerbare markedsdata (typisk noterte futures) for kraftkontrakter er normalt tilgjengelig for fem år fremover i tid. Kontrakten er en nivå 3-kontrakt hvis varigheten på kontrakten går utover perioden hvor markedsdata er tilgjengelig. Kraftkontrakter i nivå 3 er i hovedsak fysiske og finansielle kontrakter og innebygde derivater som stammer fra bilaterale kraftkontrakter. En vesentlig del av de innebygde derivatene knytter seg til valuta, og disse påvirkes ikke av estimater på fremtidige kraftpriser. Metode for diskontering av fremtidige kontantstrømmer er anvendt.

Verdssettelse av kraftkontrakter i nivå 3 er basert på Statkrafts syn på langsiktige kraftpriser på lang sikt og observerbare markedsdata på kort sikt der dette er tilgjengelig. For perioden mellom kort- og lang sikt interpoleres prisene. Som hovedregel blir kontantstrømmene neddiskontert med en risikofri rente. For innebygde derivater inkluderes et kredittpåslag i diskonteringsrenten.

Verdssettelse av aksjer i nivå 3 er basert på ledelsens markedskunnskap i den relevante bransjen. Endringer i virkelig verdi vurderes ikke å ha vesentlig effekt for konsernregnskapet.

Beskrivelse av kontrakter og forutsetninger for verdssettelse

Virkelig verdi av energiderivater fastsettes til noterte priser når markedspriser er tilgjengelig. Hvis observerbare priser ikke er tilgjengelige, beregnes virkelig verdi ved å neddiskontere fremtidige kontantstrømmer. I den grad det ikke eksisterer observerbar markedsdata, må det utøves skjønn. Dette skjønnnet inkluderer likviditetsrisiko, kredittisiko og volatilitet. Endringer i forutsetninger kan påvirke virkelig verdi av et finansielt instrument. Nedenfor følger en beskrivelse av forutsetninger og

parametere som anvendes ved fastsettelse av virkelig verdi.

Kraftkontrakter Kontrakter inngått med kraftbørser verdsettes ved å anvende noterte diskonterte sluttkurser på balansedagen. For andre bilaterale kraftkontrakter fastsettes forventet fremtidig kontantstrøm på basis av markedspriskurve på balansedagen. Markedspriskurven fastsettes på grunnlag av noterte sluttkurser på kraftbørser.

Flere kraftkontrakter refererer til områdepriser. Disse kontraktene verdsettes til noterte sluttkurser på kraftbørser. Egne modeller benyttes for områdepriser uten noterte sluttkurser.

Statkraft har energikontrakter hvor kontraktsprisen er indeksert til prisutviklingen på råvarer som metall, gass, oljeprodukter og kull. Ved verdsettelse av disse kontraktene benyttes forwardpriser fra relevante råvarebørser og større finansinstitusjoner.

Flere kraftkontrakter har priser i ulike valutaer. Noterte valutakurser fra European Central Bank (ECB) anvendes ved verdsettelsen av kontrakter i utenlandsk valuta. Dersom det ikke finnes kvoteringer for hele den aktuelle tidshorizonten, benyttes rentepariteten for beregning av valutakurser

Markedsrentekurven er lagt til grunn ved diskonteringen av derivater. Markedsrentekurven utarbeides basert på tilgjengelige swap-renter.

Kredittpåslag legges til markedsrentekurven i tilfeller hvor kredittrisiko er relevant. Dette gjelder alle eksterne bilaterale kontrakter klassifisert som eiendel og forpliktelse.

Miljøsertifikatderivater

- CO₂-kontrakter vurderes på grunnlag av forwardprisen på EU Allowance (EUA)-kvoter og Certified Emission Reduction (CER)-kvoter.
- Grønne sertifikater verdsettes til forwardpris med mindre prisen er fast.

Rente- og valutaderivater Virkelig verdi av rentebytteavtaler, samt rente- og valutabytteavtaler fastsettes ved å diskontere forventede fremtidige kontantstrømmer til nåverdier ved bruk av tilgjengelige markedsrenter og noterte valutakurser fra ECB. Verdsettelse av valutaterminer er basert på noterte valutakurser, hvorav forward valutakurser avledes. Beregnede nåverdier rimelighetsvurderes mot beregninger foretatt av motpartene i kontraktene.

Sertifikater og obligasjoner Sertifikater og obligasjoner er vurdert til noterte priser.

Aksjer og andeler Aksjer og andeler er vurdert til noterte priser for likvide verdipapirer. For andre verdipapirer er verdsettelse foretatt ved diskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer.

2017

Beløp i mill. kroner	Note	Virkelig verdi måling ved periodeslutt i henhold til:			Virkelig verdi
		Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	
Finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi					
Energiderivater	28	437	6 186	1 396	8 019
Valuta- og rentederivater	28	-	2 541	-	2 541
Kortsiktige finansielle plasseringer		918	-	-	918
Pengemarkedsfond, sertifikater, gjeldsbrev, obligasjoner	29	3 154	-	-	3 154
Sum		4 509	8 726	1 396	14 632
Tilgjengelig for salg finansielle eiendeler					
Andre aksjer og andeler	25	22	-	278	299
Sum		22	-	278	299
Finansielle forpliktelser vurdert til virkelig verdi					
Energiderivater	28	-85	-3 370	-2 105	-5 560
Valuta- og rentederivater	28	-	-2 430	-	-2 430
Sum		-85	-5 799	-2 105	-7 990

2016

Beløp i mill. kroner	Note	Virkelig verdi måling ved periodeslutt i henhold til:			Virkelig verdi
		Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	
Finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi					
Energiderivater	28	1 036	3 604	2 627	7 268
Valuta- og rentederivater	28	-	2 416	-	2 416
Kortsiktige finansielle plasseringer		532	-	-	532
Pengemarkedsfond, sertifikater, gjeldsbrev, obligasjoner	29	-	20	-	20
Sum		1 568	6 041	2 627	10 236
Tilgjengelig for salg finansielle eiendeler					
Andre aksjer og andeler	25	90	-	248	338
Sum		90	-	248	338
Finansielle forpliktelser vurdert til virkelig verdi					
Energiderivater	28	-182	-2 420	-1 787	-4 389
Valuta- og rentederivater	28	-181	-2 372	-	-2 553
Sum		-364	-4 792	-1 787	-6 942

Note 10 fortsettelse

Urealiserte verdiendringer totalt

Beløp i mill. kroner	Note	0	0
Energikontrakter	20	-378	-1 364
Finansposter	20	-791	1 064
Sum		-1 168	-300

Eiendeler og forpliktelser målt til virkelig verdi basert på nivå 3

Beløp i mill. kroner	Finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi	Finansielle forpliktelser vurdert til virkelig verdi	Totalt
Inngående balanse 01.01.2017	2 875	-1 787	1 088
Urealiserte verdiendringer, inkludert omregningseffekter	-1 253	-199	-1 453
Tilganger og realisasjon	44	-	44
Flyttet til/fra nivå 3	8	-119	-111
Utgående balanse 31.12.2017	1 674	-2 105	-431

Netto realisert gevinst (+)/tap (-) for 2017 **367**

Inngående balanse 01.01.2016	3 614	-3 020	594
Urealiserte verdiendringer, inkludert omregningseffekter	-718	1 131	413
Tilganger og realisasjon	5	96	100
Flyttet til/fra nivå 3	-25	7	-19
Utgående balanse 31.12.2016	2 875	-1 787	1 088

Netto realisert gevinst (+)/tap (-) for 2016 **-82**

Sensitivitetsanalyse av faktorer klassifisert til nivå 3

Beløp i mill. kroner	10% reduksjon	10% økning
Netto effekt fra kraftpriser	-375	391

Årsaken til at endringene ikke er symmetriske er volumfleksibilitet i kontraktene som begrenser nedside.

Eiendeler og forpliktelser innregnet til amortisert kost

Beløp i mill. kroner	Note	2017 Innregnet verdi	2017 Virkelig verdi	2016 Innregnet verdi	2016 Virkelig verdi
Finansielle eiendeler vurdert til amortisert kost					
Langsiktige lån til selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden	25	2 223	2 223	6 740	6 831
Obligasjoner og øvrige langsiktige fordringer ¹⁾	25	1 366	1 366	1 283	1 283
Kundefordringer	27	8 201	8 201	7 335	7 335
Kortsiktige lån til selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden	27	3 959	3 959	381	381
Fordringer knyttet til kontantsikkerhet	27	1 931	1 931	1 226	1 226
Andre fordringer ²⁾	27	1 039	1 039	1 178	1 178
Kontanter og bankinnskudd	29	11 071	11 071	7 336	7 336
Sum		29 790	29 790	25 779	26 324

Finansielle forpliktelser vurdert til amortisert kost

Obligasjonslån i det norske markedet	31	-7 450	-7 749	-7 450	-7 813
Eksterne lån i datterselskaper og andre lån	31	-28 835	-30 488	-24 436	-26 382
Gjeld knyttet til kontantsikkerhet	31	-1 322	-1 322	-1 408	-1 408
Første års avdrag på langsiktig gjeld	31	-2 172	-2 175	-6 126	-6 348
Kredittfasiliteter	31	-4	-4	-	-
Andre kortsiktig lån	31	-39	-39	-569	-569
Leverandørgjeld	32	-1 950	-1 950	-1 730	-1 730
Øvrig rentefri gjeld ³⁾	32	-6 775	-6 775	-9 265	-9 265
Sum		-48 547	-50 502	-51 958	-57 098

¹⁾ Beløpet avviker fra note 25 på grunn av at pensjonsmidler ikke er inkludert i note 10.

²⁾ Beløpet avviker fra note 27 på grunn av at forskuddsbetalt skatt og skyldige offentlige avgifter ikke er inkludert i note 10.

³⁾ Beløpet avviker fra note 32 på grunn av at skyldige offentlige avgifter ikke er inkludert i note 10.

Note 10 fortsettelse

MOTREGNINGSAVTALER

2017

Finansielle eiendeler

NOK millioner	Note	Bruttobeløp	Beløp motregnet	Bokført beløp	Motregnings-avtaler, ikke nettopresentert i balansen	Finansiell sikkerhet mottatt	Nettoverdi
Energiderivater	28	31 547	23 528	8 019	-	141	7 878
Valuta- og rentederivater	28	2 541	-	2 541	-	1 181	1 360
Sum derivater (lang- og kortsiktig)		34 087	23 528	10 559	-	1 322	9 237
Fordringer	27	21 272	5 884	15 388	-	-	15 388

Finansielle forpliktelser

NOK millioner	Note	Bruttobeløp	Beløp motregnet	Bokført beløp	Motregnings-avtaler, ikke nettopresentert i balansen	Finansiell sikkerhet avgitt	Nettoverdi
Energiderivater	28	-29 088	-23 528	-5 560	-	-901	-4 658
Valuta- og rentederivater	28	-2 430	-	-2 430	-	-1 030	-1 400
Sum derivater (lang- og kortsiktig)		-31 517	-23 528	-7 990	-	-1 931	-6 058
Rentebærende langsiktig gjeld	31	-36 285	-	-36 285	-	-151	-36 134
Rentefri gjeld fordelt på sysselsatt kapital	32	-14 998	-5 884	-9 114	-	-	-9 114

2016

Finansielle eiendeler

NOK millioner	Note	Bruttobeløp	Beløp motregnet	Bokført beløp	Motregnings-avtaler, ikke nettopresentert i balansen	Finansiell sikkerhet mottatt	Nettoverdi
Energiderivater	28	20 586	13 318	7 268	-	69	7 199
Valuta- og rentederivater	28	2 416	-	2 415	-	1 292	1 125
Sum derivater (lang- og kortsiktig)		23 002	13 318	9 684	-	1 361	8 323
Fordringer	27	15 297	5 078	10 219	-	-	10 219

Finansielle forpliktelser

NOK millioner	Note	Bruttobeløp	Beløp motregnet	Bokført beløp	Motregnings-avtaler, ikke nettopresentert i balansen	Finansiell sikkerhet avgitt	Nettoverdi
Energiderivater	28	-17 706	-13 318	-4 389	-	-253	-4 136
Valuta- og rentederivater	28	-2 553	-	-2 553	-	-935	-1 618
Sum derivater (lang- og kortsiktig)		-20 259	-13 318	-6 942	-	-1 187	-5 755
Rentebærende langsiktig gjeld	31	-31 886	-	-31 886	-	-210	-31 675
Rentefri gjeld fordelt på sysselsatt kapital	32	-15 661	-5 078	-10 583	-	-	-10 583

Tabellene viser en avstemming av bruttobeløp, bokførte verdier og nettoverdi (nettoeksponering) av finansielle instrumenter hvor det foreligger motregningsavtaler eller lignende avtaler.

En finansiell eiendel og en finansiell forpliktelse vises netto i balansen hvis Statkraft har en juridisk håndhevbar rett til å motregne eiendelen og forpliktelsen, og hvor hensikten er å gjøre opp netto eller realisere eiendelen og forpliktelsen samtidig.

For energiderivater, futures-kontrakter og spot-transaksjoner inngår Statkraft som regel bransjestandardiserte avtaler. Generelt åpner avtalene for nettooppgjør mellom partene hvis enkelte kriterier er oppfylt, for eksempel felles valuta og forfallsdato.

Standardavtalene har som hensikt å redusere partenes kredittrisiko ved å tillate nettooppgjør hvis en avtale termineres, for eksempel ved konkurs eller mislighold av avtalen. Nettooppgjør ved terminering av avtalen

forutsetter at det er tillatt innenfor motpartens jurisdiksjon. Denne typen nettooppgjør åpner ikke for nettopresentasjon i balansen.

Valuta- og rentederivater bokføres brutto per kontrakt i balansen.

Finansiell sikkerhet er typisk inn- og utbetalinger av kontantsikkerhet (cash collateral) til/fra motpart, normalt en bank. Finansiell sikkerhet kan også være bankinnskudd som er satt av på en sperret konto som sikkerhet for fremtidige renter og avdrag på lån.

I tabellen er energi-, valuta- og rentederivater fordelt på eiendeler og forpliktelser. Kontantsikkerhet er bokført netto per motpart og presenteres som kortsiktige eiendeler/forpliktelser i balansen, uavhengig av levetiden på det tilhørende derivatet. Derivater, både lang- og kortsiktige, er derfor presentert på samme linje i tabellen ovenfor.

Note 11 Regnskapsmessig sikring

GENERELL INFORMASJON

Virkelig verdisikring Tre låneforhold er behandlet som virkelig verdisikring. Utstedte obligasjonslån er utpekt som sikringsobjekt i sikringsforholdene, og tilhørende rentebytteavtaler er pekt ut som sikringsinstrumenter.

Sikringsobjektene er utstedte fastrenteobligasjoner pålydende totalt 850 millioner euro. Sikringsinstrumentene er rentebytteavtaler pålydende 850 millioner euro inngått med større banker som motpart. Avtalene bytter rente fra fast til flytende 3-måneders EURIBOR.

Sikring av nettoinvestering i utenlandsk virksomhet 220 millioner britiske pund i syntetisk gjeld i Statkraft AS inngår i regnskapsmessig sikring av nettoinvesteringen i Statkraft UK Ltd. Gjeld i britiske pund er syntetisk konstruert ved å kombinere gjeld i norske kroner sammen med rente- og valutabytteavtaler eller valutaterminkontrakter. Valutaeffektene fra gjelden føres mot utvidet resultat. Den akkumulerte effekten av sikringen er at 369 millioner kroner er ført mot utvidet resultat som en negativ effekt ved utgangen av 2017. I 2017 er 105 millioner kroner ført mot utvidet resultat som en negativ effekt.

1000 millioner euro av eksternt gjeld i Statkraft AS inngikk i regnskapsmessig sikring av nettoinvesteringen i Statkraft Treasury Center. I 2017 ble forretningsaktivitetene i Statkraft Treasury Center SA overført til Statkraft AS, og sikringen av nettoinvesteringen ble avvirket. Som følge av overføringen av forretningsaktivitetene ble effektene fra sikringen av nettoinvesteringen (-1484 millioner kroner) resirkulert fra utvidet resultat til resultat.

Kontantstrømsikring Som hovedregel etableres ikke regnskapsmessig kontantstrømsikring. Det er imidlertid unntak knyttet til gjeld i et datterselskap og et selskap klassifisert som felles drift.

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Finansielle instrumenter som inngår i sikringsbøkerføring Finansielle instrumenter som inngår som sikringsinstrument eller sikringsobjekt i et sikringsforhold identifiseres ut i fra intensjonen med anskaffelsen av det finansielle instrumentet. I en virkelig verdisikring vil verdiendringen møte motsvarende verdiendring på sikringsobjektet, og presenteres på samme linje i finansregnskapet. Verdiendringene for kontantstrømsikringer og sikringer av nettoinvesteringer i utenlandsk virksomhet føres mot utvidet resultat. Gevinster og tap som følge av endringer i valutakurser på gjeld, inngått for å sikre nettoinvesteringer i utenlandsk virksomhet, føres direkte mot utvidet resultat og resirkuleres til resultat ved avhendelse av utenlandsk enhet.

Det er tilnærmet full korrelasjon mellom de kritiske betingelser i sikringsobjekt og sikringsinstrument, og det legges til grunn 90–110 % sikringseffektivitet. Ineffektiviteten i sikringen innregnes i resultatregnskapet.

Virkelig verdi av sikringsinstrumenter

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Sikringsinstrumenter i virkelig verdisikring	213	476
Sikringsinstrumenter i kontantstrømsikring ¹⁾	-94	-181
Sikringsinstrumenter i nettoinvestering i utenlandsk virksomhet ²⁾	-105	-1 144
Sum virkelig verdi av sikringsinstrumenter	15	-848

¹⁾ Verdien representerer virkelig verdi på sikringsinstrumentene. Endring i virkelig verdi er ført mot utvidet resultat.

²⁾ Verdien representerer valutaeffekten fra sikringsinstrumentene. Valutaeffekten er ført mot utvidet resultat. Det er ikke regnskapsført noen ineffektivitet i 2017 eller 2016.

Andre opplysninger om virkelig verdisikring

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Netto gevinst (+)/tap (-) i resultatregnskapet på sikringsinstrumenter	-224	-136
Netto gevinst (+)/tap (-) i resultatregnskapet på sikringsobjekter, relatert til den sikrede risiko	219	136
Sikringsineffektivitet	-5	-

Note 12 Salgsinntekter og energikjøp

GENERELL INFORMASJON

Konsernets salgsinntekter og energikjøp er inndelt i fire kategorier:

Produksjon inkluderer salgsinntekter og energikjøp relatert til Statkrafts kraftproduserende fysiske eiendeler og i tillegg fjernvarme. Denne kategorien inkluderer spotsalg, bilaterale industrikontrakter, konsesjonskraft og grønne sertifikater.

Salgs- og tradingvirksomhet inkluderer trading-porteføljer, finansielle kraftavtaler, finansielle risikoreducerende porteføljer og dynamiske forvaltningsporteføljer.

Kunder inkluderer salgsinntekter og energikjøp relatert til origination-porteføljer, markedsadgang og sluttbrukeraktiviteter. Aktiviteter innen markedsadgang knytter seg primært til det nordiske, britiske og tyske kraftmarkedet. Sluttbrukeraktivitetene inkluderer Fjordkraft.

Annet består primært av salgsinntekter og energikjøp fra nettvirksomhet i Norge og Peru og kraftutvekslingskabelen Baltic Cable (mellom Sverige og Tyskland).

VIKTIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Inntekter Inntektsføring ved salg av energiprodukter og tjenester skjer når hoveddelen av risiko og kontroll går over til kjøper samtidig som inntekten kan måles pålitelig.

Engergiinntekter inntektsføres ved levering, og presenteres som hovedregel brutto i resultatregnskapet. Realiserte gevinster og tap fra handelsporteføljer presenteres imidlertid netto under salgsinntekter.

Realiserte inntekter fra fysisk og finansiell handel i energikontrakter presenteres på regnskapslinjen for salgsinntekter sammen med urealiserte verdiendringer knyttet til fysiske og finansielle kontrakter. Se note 20 for mer informasjon.

Miljøsertifikater innregnes til virkelig verdi på produksjonstidspunktet. Endring i virkelig verdi føres som en justering av salgsinntekter. Se note 26 for mer detaljer om regnskapsprinsipper for miljøsertifikater.

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Produksjon - salgsinntekter ¹⁾	22 056	18 976
Produksjon - energikjøp	-1 408	-368
Produksjon - netto	20 648	18 608
Salgs- og tradingvirksomhet - salgsinntekter	3 456	3 634
Salgs- og tradingvirksomhet - energikjøp	-2 804	-3 249
Salgs- og tradingvirksomhet - netto	652	386
Kunder - salgsinntekter	34 747	24 913
Kunder - energikjøp	-32 568	-24 897
Kunder - netto	2 179	16
Annet - salgsinntekter	2 291	1 925
Annet - energikjøp	-766	-579
Annet - netto	1 525	1 345
Salgsinntekter	62 550	49 448
Energikjøp	-37 546	-29 093
Salgsinntekter justert for energikjøp	25 005	20 355

1) Inkluderer inntekter fra miljøsertifikater på 90 millioner kroner i 2017 (207 millioner kroner i 2016).

Note 13 Andre driftsinntekter

Beløp i mill. kroner	Note	2017	2016
Inntekter ved utleie av kraftverk ¹⁾		518	489
Gevinst ved oppkjøp/salg av forretningsvirksomhet	5	5 909	16
Øvrige driftsinntekter		461	559
Sum		6 888	1 064

¹⁾ Inntekter fra kraftverk som er utleid til tredjepart er rapportert som andre driftsinntekter, mens kostnader relatert til drift i kraftverkene blir bokført under driftskostnader.

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som avskrives, vurderes for verdifall ved utgangen av hvert kvartal. Når det er indikatorer på at framtidig inntjening ikke kan forsvare balanseført verdi beregnes gjenvinnbart beløp for å kunne vurdere om nedskrivning for verdifall må gjennomføres. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi fratrukket salgskostnader og bruksverdi. Immaterielle eiendeler med udefinert utnyttbar levetid avskrives ikke, men vurderes for verdifall en gang i året og når det er forhold som tilsier at en verddivurdering må gjennomføres.

Ved vurdering av verdifall grupperes anleggsmidlene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige kontantstrømmer (kontantgenererende enheter (KGE)). Det øverste nivået på en KGE er et rapportert driftssegment. KGE i Statkraft er definert som følger:

Vannkraftverk Kraftverk som ligger i samme vassdrag og som styres samlet for å optimalisere kraftproduksjonen.

Vindkraftverk Det enkelte vindkraftverk.

Gasskraftverk Normalt utgjør et gasskraftverk en KGE med mindre to eller flere verk styres og optimaliseres sammen slik at inntektene ikke er uavhengig av hverandre.

Fjernvarmeanlegg Det enkelte anlegg sammen med tilhørende infrastruktur, inklusiv overføringslinjer.

Biomassekraftverk Det enkelte biomassekraftverk.

Goodwill Ved nedskrivningstest av goodwill benyttes segment som laveste KGE.

Investeringer i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden testes for nedskrivning når det foreligger indikatorer på mulig verdifall. Investeringer nedskrives om gjenvinnbart beløp, estimert som det høyeste av virkelig verdi fratrukket salgskostnader og bruksverdi, er lavere enn balanseført verdi.

Ved hver rapporteringsdato vurderes grunnlaget for reversering av tidligere nedskrivninger på ikke-finansielle eiendeler unntatt goodwill.

SKJØNNSMESSIGE VURDERINGER

Vurdering av indikator Nedskrivning av balanseført verdi av eiendeler vurderes kvartalsvis som en del av den ordinære rapporteringsprosessen i konsernet. Indikatorer som kan tyde på et nedskrivningsbehov analyseres og diskuteres med segmentene og Statkrafts ekspertmiljø. Dersom det avdekkes indikasjon på verditap, gjennomføres beregninger. I tilfelle beregningene viser at balanseført verdi er høyere enn gjenvinnbart beløp regnskapsføres verdinedgangen i resultat og balanse. Tilsvarende prosedyrer gjennomføres ved tilbakeføring av tidligere nedskrivninger. Statkrafts revisjonsutvalg blir hvert kvartal informert om forhold som kan medføre nedskrivning av eiendeler. Særlig oppmerksomhet rettes mot eiendeler hvor en eller flere av de følgende situasjonene er til stede:

- Forskjellen mellom bokført verdi og gjenvinnbart beløp er lav
- Lavere forventninger til markedet, usikre regulatoriske rammebetingelsene eller usikkerhet knyttet til prosjektgjennomføring
- Strukturelle endringer i markedsforhold som medfører endret forventning til langsiktige kraftpriser
- Nedskrivning er gjennomført i tidligere perioder

ESTIMATER OG FORUTSETNINGER

Bruksverdi blir beregnet som nåverdien av fremtidige forventede kontantstrømmer diskontert ved bruk av et avkastningskrav som tilsvarer markedets avkastningskrav for tilsvarende eiendeler innenfor samme bransje. Driftskostnadene baseres på årets faktiske kostnader og budsjett for det kommende året. Restruktureringsaktiviteter som Statkraft enda ikke har forpliktet seg til og betydelige fremtidige investeringer som vil øke eiendelens ytelse blir ikke hensyntatt i disse kontantstrømmene. Forventede vedlikeholdskostnader blir inkludert for kraftverk som er i drift. Fjerningsforpliktelser er normalt ikke inkludert i beregningen av bruksverdien.

Når bruksverdi beregnes for varige driftsmidler som er under bygging inkluderes gjenværende investeringskostnad som er godkjent av Statkrafts ledelse.

Antagelser når bruksverdi vurderes Gjenvinnbart beløp er sensitiv mot fremtidige kraftpriser, forventet produksjonsvolum og diskonteringsrenten.

Kraftpriser:

- På kort sikt, typisk de første fem årene, legges observerbare priser i markedet til grunn for å estimere fremtidige inntekter
- På lang sikt, typisk ti år etter balansedatoen, er de estimerte inntekter basert på Statkrafts syn på de langsiktige kraftprisene. Se note 2 for nærmere beskrivelse.
- For perioden mellom kort- og lang sikt blir prisene interpolert.

Produksjonsvolum Produksjonsvolum som inngår i de neddiskonterte kontantstrømmene er den langsiktige forventede produksjonen fra ulike kraftverk. Redusert produksjon på grunn av tekniske utfordringer, hydrologiske faktorer og nedetid hensyntas i den langsiktige forventede produksjonen. Volumestimatene er en kombinasjon av informasjon fra turbinleverandører, eksterne konsulenter og Statkrafts interne estimat.

Diskonteringsrente Beregnet bruksverdi er basert på nominelle diskonteringsrenter etter skatt, hvorav skatteeffekten hensyntas i de beregnede kontantstrømmene. Dette betyr at beregnet gjenvinnbart beløp tilsvarer den teoretiske før-skatt modellen. Diskonteringsrentene som benyttes tar hensyn til eiendelens eller gruppe av eiendelers risikoprofil i det relevante markedet.

Antakelser når virkelig verdi fratrukket salgskostnader vurderes Om en eiendel opererer i et marked hvor det er et aktivt marked for tilsvarende eiendeler kan virkelig verdi fratrukket salgskostnader legges til grunn i beregning av eiendelens gjenvinnbare beløp. For landbasert vindkraftverk i Storbritannia er det lagt til grunn at det eksisterer et aktivt marked. Virkelig verdi for disse KGE'ene ble avledet av sammenlignbare transaksjoner for landbaserte vindparker i det britiske markedet. Verdsettelsesmodellen som ble lagt til grunn var basert på multipler av årlig kraftproduksjon.

Note 14 fortsettelse

Nedskrivninger innregnet i resultatregnskapet

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	1 800	4 283
Reversering av nedskrivninger av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-914	-
Selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden	1 187	189
Sum nedskrivninger	2 073	4 472

NEDSKRIVNINGER I 2017

Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler:

Vannkraftverk i Chile Investeringen i Pilmaiquén i Chile, som består av ett operativt vannkraftverk og to prosjekter under utvikling, ble nedskrevet med 1219 millioner kroner. Eiendelene er del av segmentet Internasjonal kraft. Hovedindikatoren var lavere forventet langsiktig kraftpris. Beregnet bruksverdi er basert på en nominell etter-skatt-diskonteringsrente på 6,8-7,3 % (tilsvarende en før-skatt-diskonteringsrente på 7,8-9,5 %).

Estimert bruksverdi er spesielt sensitiv for endringer i fremtidige kraftpriser og avkastningskrav. En endring i fremtidig kraftpris på 10 % vil gi en endring på tilnærmet 430 millioner kroner i bruksverdi. En reduksjon på ett prosentpoeng i diskonteringsrenten etter skatt gir en endring på tilnærmet 1010 millioner kroner. En økning på ett prosentpoeng i diskonteringsrenten etter skatt gir en endring på tilnærmet 728 millioner kroner.

Reversering av nedskrivning på gasskraftverk i Tyskland Det ble bokført 914 millioner kroner i reversering av nedskrivning som en følge av økt behov for fleksibel kraftproduksjon i det tyske markedet og forventinger om bedre marginer i forholdet mellom gasspris og kraftpris. Eiendelene er del av segmentet Europeisk fleksibel kraftproduksjon. Beregnet bruksverdi er basert på en nominell etter-skatt-diskonteringsrente på 5,6 % (tilsvarende en før-skatt-diskonteringsrente på 7,7 %).

Estimert bruksverdi er spesielt sensitiv for endringer i fremtidige kraftpriser og avkastningskrav. En økning i fremtidig kraftpris på 10 % vil gi en endring på tilnærmet 2007 millioner kroner i bruksverdi. En reduksjon i fremtidig kraftpris på 10 % vil gi en endring på tilnærmet 1378 millioner kroner i bruksverdi. En reduksjon på ett prosentpoeng i diskonteringsrenten etter skatt gir en endring på tilnærmet 118 millioner kroner. En økning på ett prosentpoeng i diskonteringsrenten etter skatt gir en endring på tilnærmet 266 millioner kroner.

Pumpekraftverk Et pumpekraftverk i Tyskland ble nedskrevet med 197 millioner kroner. Eiendelen er del av segmentet Europeisk fleksibel kraftproduksjon.

Vindprosjekter i Norden Vindprosjekter i Norge og Sverige ble nedskrevet med 187 millioner kroner. Eiendelene er del av segmentet Vindkraft.

Vann- og vindkraftverk i Brasil Vannkraftverk og vindparker ble nedskrevet med til sammen 101 millioner kroner. Eiendelene er del av segmentet Internasjonal kraft.

Vannkraftverk i Peru Et vannkraftverk ble nedskrevet med 66 millioner kroner. Eiendelen er del av segmentet Internasjonal kraft.

Annet Det ble nedskrevet totalt 30 millioner kroner knyttet til andre eiendeler. Dette knytter seg i hovedsak til fjerning av et gasskraftverk på Kårstø i Norge.

Investeringer i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden:

Hidroelectrica La Higuera S.A (HLH) Investeringen i HLH i Chile ble nedskrevet med 689 millioner kroner på grunn av lavere forventet fremtidig kraftpris. Eiendelen er del av segmentet Internasjonal kraft. Beregnet bruksverdi er basert på en nominell etter-skatt-diskonteringsrente på 7,6 % (tilsvarende en før-skatt-diskonteringsrente på 8,7 %).

Estimert bruksverdi er spesielt sensitiv for endringer i fremtidige kraftpriser og avkastningskrav. En endring i fremtidig kraftpris på 10 % vil gi en endring på tilnærmet 360 millioner kroner i bruksverdi. En reduksjon på ett prosentpoeng i diskonteringsrenten etter skatt gir en endring på tilnærmet 618 millioner kroner. En økning på ett prosentpoeng i diskonteringsrenten etter skatt gir en endring på tilnærmet 462 millioner kroner.

Hidroelectrica La Confluencia S.A (HLC) Investeringen i HLC i Chile ble nedskrevet med 446 millioner kroner på grunn av lavere forventet fremtidig kraftpris. Eiendelen er del av segmentet Internasjonal kraft. Beregnet bruksverdi er basert på en nominell etter-skatt-diskonteringsrente på 7,8 % (tilsvarende en før-skatt-diskonteringsrente på 8,6 %).

Estimert bruksverdi er spesielt sensitiv for endringer i fremtidige kraftpriser og avkastningskrav. En endring i fremtidig kraftpris på 10 % vil gi en endring på tilnærmet 282 millioner kroner i bruksverdi. En reduksjon på ett prosentpoeng i diskonteringsrenten etter skatt gir en endring på tilnærmet 478 millioner kroner. En økning på ett prosentpoeng i diskonteringsrenten etter skatt gir en endring på tilnærmet 352 millioner kroner.

Et aksjonærlån fra Statkraft ble nedskrevet med 117 millioner kroner og bokført som finanskostnader.

Malana og Allain Duhangan To vannkraftverk i India ble nedskrevet med til sammen 52 millioner kroner. Eiendelene er del av segmentet Internasjonal kraft.

NEDSKRIVNINGER I 2016

Varige driftsmidler:

Gasskraftverk i Tyskland Statkraft opprettholder synet på at kraftproduksjon basert på gass er en teknologi som vil bli etterspurt i det tyske markedet i overgangen mellom fossile kraftverk og fornybar kraftproduksjon. Sammenlignet med hva som har vært tidligere forventninger viser operasjonelle analyser at etterspørselen vil bli ytterligere utsatt i tid. Dette, i tillegg til indikasjoner på at kapasitetsprisene kan bli bestemt basert på billigere teknologier enn tidligere forventet resulterte i en nedskrivning på 1947 millioner kroner. Kraftverkene er del av segmentet Europeisk fleksibel kraftproduksjon. Beregnet bruksverdi er basert på en nominell etter-skatt diskonteringsrente på 6,0 % (tilsvarende en før-skatt diskonteringsrente på 8,7 %).

Estimert bruksverdi er spesielt sensitiv for endringer i fremtidige kraftpriser og avkastningskrav. En endring i fremtidig kraftpris på 10 % vil gi en endring på tilnærmet 930 millioner kroner i bruksverdi. Tilsvarende vil 1 % endring i diskonteringsrenten etter skatt gi en endring på tilnærmet 930 millioner kroner.

Vannkraftverk i Albania Devoll prosjektet i Albania, som omfatter vannkraftverkene Banja og Moglice, ble i 2016 nedskrevet med 1071 millioner kroner. Eiendelene er del av segmentet Internasjonal kraft. Hovedindikatorerne var lavere forventet langsiktig kraftpris og en fornyet vurdering av markedet. Beregnet bruksverdi er basert på en nominell etter-skatt diskonteringsrente på 7,0 % (tilsvarende en før-skatt diskonteringsrente på 7,8 %).

Estimert bruksverdi er spesielt sensitiv for endringer i fremtidige kraftpriser og avkastningskrav. En endring i fremtidig kraftpris på 10 % vil gi en endring på tilnærmet 430 millioner kroner i bruksverdi. Tilsvarende vil 1 % endring i diskonteringsrenten etter skatt gi en endring på tilnærmet 900 millioner kroner.

Det nordiske markedet

På grunn av lavere forventet langsiktig kraftpris i det nordiske markedet ble vannkraftverk og vindparker i Norden vurdert for nedskrivning ved estimering av bruksverdi..

Vindparker i Sverige Landbaserte vindparker i Sverige ble nedskrevet med 585 millioner kroner. Eiendelene er en del av segmentet Vindkraft. Beregnet bruksverdi er basert på en nominell etter-skatt diskonteringsrente på 6,7 % (tilsvarende en før-skatt diskonteringsrente på 8,5 %).

Estimert bruksverdi er spesielt sensitiv for endringer i fremtidige kraftpriser og avkastningskrav. En endring i fremtidig kraftpris på 10 % vil gi en endring

på tilnærmet 700 millioner kroner i bruksverdi. Tilsvarende vil 1 % endring i diskonteringsrenten etter skatt medføre en endring på tilnærmet 400 millioner kroner.

Vannkraftverk i Norge og Sverige Et mindre vannkraftverk i Norge ble nedskrevet med 56 millioner kroner og flere små vannkraftverk i Sverige ble nedskrevet med til sammen 132 millioner kroner. Samtlige verk er del av segmentet Europeisk fleksibel kraftproduksjon. Beregnet bruksverdi er basert på en nominell etter-skatt diskonteringsrente på 6,2 % (tilsvarende en før-skatt diskonteringsrente på 8,1 %).

Estimert bruksverdi er spesielt påvirket av økt eiendomsskatt relatert til Sønnå Høy saken (se note 33) og avkastningskrav. For eiendelene i både Norge og Sverige viser sensitivitetsanalysen kun mindre endringer.

Vindkraft i Brasil Produksjonskapasiteten til en av vindparkene i Brasil er lavere enn tidligere forventet. Beregnet bruksverdi førte til en nedskrivning på 58 millioner kroner. Eiendelen er del av Internasjonal kraft.

Fjernvarme Et norsk fjernvarmeanlegg ble nedskrevet med 18 millioner kroner.

Immaterielle eiendeler:

Goodwill i Brasil På grunn av beslutning om restrukturering av Enex i 2016 ble goodwill nedskrevet med 78 millioner kroner.

Investeringer i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden:

SN Power og BKK På grunn av lavere forventede kraftpriser på mellomlang sikt i Panama ble investeringen i SN Power nedskrevet med 76 millioner kroner og investeringen i BKK ble nedskrevet med 65 millioner kroner.

Hidroelectrica La Confluencia S.A (HLC) Investeringen i HLC ble nedskrevet med 48 millioner kroner på grunn av lavere forventede kraftpriser på lang sikt.

Wind UK Invest Ltd. Lavere forventede kraftpriser på lang sikt i Storbritannia ble vurdert til å være en indikator på mulig nedskrivning. Vindparkene ble vurdert for nedskrivning basert på virkelig verdi fratrukket salgskostnader. Verdsettelsesmetoden som ble benyttet var basert på multipler for årlig kraftproduksjon for eiendeler med tilsvarende støtteregime i UK. Balanseført verdi per MWh av årlig produksjon for eiendelene var lavere enn medianprisen på £750 - £800 per MWh oppnådd i sammenlignbare transaksjoner som er observert i markedet. Det ble på dette grunnlaget ikke gjennomført nedskrivning av eiendelene.

Note 15 Lønnskostnader og antall årsverk

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Lønn	2 564	2 604
Arbeidsgiveravgift	445	446
Pensjonskostnader ¹⁾	398	386
Andre ytelser	300	212
Sum	3 707	3 648

¹⁾ Pensjonskostnader er nærmere omtalt i note 16.

Gjennomsnittlig antall årsverk konsern	2017	2016
	3 397	3 639
Antall årsverk per 31.12.	3 310	3 484

Note 16 Pensjoner

GENERELL INFORMASJON

Statkrafts pensjonsplaner er etablert i samsvar med lokale lover, og omfatter både innskuddsplaner og ytelsesplaner.

Innskuddsplaner En innskuddsplan er en pensjonsordning hvor konsernet betaler faste bidrag til en forvalter uten ytterligere forpliktelser etter at innskuddet er betalt. Innskuddene kostnadsføres som lønnskostnad.

Statkrafts pensjonsordning for nyansatte i heleide selskaper i Norge er fra og med 1. januar 2014 en innskuddsordning. Innskuddssatsen er 6 % for pensjonsgivende lønn opp til 7,1 ganger folketrygdens grunnbeløp (G) og 18 % for pensjonsgivende lønn mellom 7,1G og 12G. Innskuddsplanen omfatter foruten sparing til alderspensjon, også risikodekninger.

Ytelsesplaner En ytelsesplan er en pensjonsordning som definerer den pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonen fastsettes normalt som en andel av den ansattes lønn. Kravet til full pensjonsopptjening er mellom 30 og 40 år. Ansatte som ikke har full opptjening får sin pensjon redusert forholdsmessig.

Ytelsesplaner i fondsbaserte ordninger Konsernselskaper i Norge har pensjonsordninger i Statens pensjonskasse (SPK), egne pensjonskasser, samt i forsikringselskaper. Ansatte i konsernets selskaper i Norge deltar i offentlige tjenstepensjonsordninger i henhold til Lov om Statens pensjonskasse, overføringsavtalen og regelverket for offentlige tjenstepensjoner.

Ytelsesplanene omfatter alders-, uføre- og etterlattepensjon. Majoriteten av selskapene har avtalefestet førtidspensjonsordning (AFP) for ansatte fra 62 år. Pensjonsytelsene samordnes med folketrygdens ytelser. Alderspensjonen utgjør ved full opptjening 66 % av pensjonsgrunnlaget for lønn opptil 12 G.

Ansatte som slutter før pensjonsalder får en oppsatt pensjonsrettighet ved en opptjeningstid på minst tre år.

Statens pensjonskasse (SPK) Selskapene som har sine ordninger i SPK betaler inn en årlig premie og er ansvarlig for finansieringen av ordningen. Pensjonsutbetalingene fra SPK er garantert av den norske stat.

SPK forvalter ikke et reelt fond, men det simuleres en forvaltning av fondsmidler som om midlene var plassert i statsobligasjoner med 1-, 3-, 5- eller 10-årige norske statsobligasjoner. I simuleringen legges det til grunn at obligasjonene holdes til forfall.

Pensjonsordningen i Statens pensjonskasse (SPK) ble lukket for nye ansatte fra og med 1. januar 2014.

Pensjonskassene og forsikringselskapene Pensjonskassene og forsikringselskapene har plassert pensjonsmidlene i en diversifisert portefølje av norske og utenlandske rentebærende papirer, norske og utenlandske aksjer, pantelån til medlemmer, hedgefond og eiendom gjennom eksterne forvaltere.

Ytelsesplaner i ikke fondsbaserte ordninger Noen konsernselskaper i Norge har i tillegg til de ovennevnte avtalene inngått en pensjonsavtale som gir ansatte med lønn over 12G rettighet til alders- og uførepensjon på 66 % av lønn overskytende 12G ved full opptjening. Ordningen ble lukket for nye ansatte fra og med 30. april 2012.

Medlemmer av den lukkede ordningen for ansatte med lønn over 12G som slutter før pensjonsalder får en oppsatt pensjonsrettighet basert på relativ opptjeningstid. Dette forutsetter en opptjeningstid på minst tre år.

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de fremtidige pensjonsytelsene redusert for virkelig verdi av pensjonsmidlene.

Netto pensjonsmidler for overfinansierte ordninger er balanseført til virkelig verdi, og klassifisert som langsiktig eiendel. Netto pensjonsforpliktelser for underfinansierte ordninger og ikke fondsbaserte ordninger som dekkes over drift er klassifisert som langsiktig gjeld.

Positive og negative estimatavvik som skyldes endringer i aktuarmessige forutsetninger eller grunnlagsdata føres løpende direkte mot utvidet resultat.

Periodens netto pensjonskostnad er inkludert i lønn og andre personalkostnader, og består av summen av periodens pensjonsopptjening, rentekostnad på den beregnede forpliktelsen og beregnet avkastning på pensjonsmidlene.

ESTIMATER OG FORUTSETNINGER

Beregning av pensjonsforpliktelse innebærer bruk av skjønn og estimater på en rekke parametere. Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner og nåverdi av årets pensjonsopptjening blir beregnet ved bruk av påløyte ytelsers metode. Netto pensjonsforpliktelse i balansen er justert for forventet fremtidig lønnsregulering frem til pensjonsalder. Beregningene tar utgangspunkt i medlemsbestand og lønnsdata ved utgangen av året.

Diskonteringsrenten er satt med grunnlag i obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Statkraft vurderer at OMF- markedet representerer et tilstrekkelig dypt og likvid marked med relevante løpetider som kvalifiserer for referanserente i henhold til IAS 19.

Årets estimatavvik innregnet i utvidet resultat skyldes i hovedsak endring i forutsetninger knyttet til diskonteringsrente og lønnsregulering.

Følgende forutsetninger er lagt til grunn ¹⁾	31.12.2017	31.12.2016
Diskonteringsrente og forventet avkastning	2,40%	2,30%
Lønnsregulering	2,50%	2,25%
Regulering av pensjoner under utbetaling	1,50%	1,25%
Regulering av folketrygdens grunnbeløp (G)	2,25%	2,00%
Demografiske forutsetninger om dødelighet og utførhet	K2013/IR73	K2013/IR73

¹⁾ De oppgitte forutsetningene gjelder norske enheter. Utenlandske enheter har forutsetninger tilpasset lokale forhold.

Note 16 fortsettelse

Medlemmer av ytelsesplaner	2017	2016
Ansatte	1 838	1 852
Pensjonister og personer med oppsatte pensjonsrettigheter	2 802	2 732

Spesifikasjon av netto innregnet ytelsesbasert pensjonsforpliktelse

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i fondsbaserte ordninger	6 749	6 368
Virkelig verdi på pensjonsmidler	5 653	5 254
Netto pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i fondsbaserte ordninger	1 096	1 115
Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i ikke fondsbaserte ordninger	685	589
Arbeidsgiveravgift	279	243
Netto pensjonsforpliktelse i balansen	2 059	1 947
Herav netto pensjonsmidler - se note 25	480	300
Herav netto pensjonsforpliktelse	2 539	2 247

Bevegelse i brutto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Brutto ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser per 01.01.	6 957	6 541
Netto endring i forpliktelser ved tilgang/avgang	-6	-
Nåverdien av årets pensjonsopptjening	250	253
Rentekostnader	152	160
Estimatavvik	212	204
Utbetalte ytelser	-186	-160
Omregningseffekter	54	-41
Brutto ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser per 31.12.	7 433	6 957

Bevegelse i virkelig verdi på pensjonsmidler for ytelsesbaserte pensjonsordninger

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 01.01.	5 254	4 896
Netto endring i pensjonsmidler ved tilgang/avgang	-4	-
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	116	120
Estimatavvik	154	148
Totalt tilskudd	254	247
Utbetalte ytelser	-148	-127
Omregningseffekter	27	-30
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 31.12.	5 653	5 254

Pensjonsmidler består av

	2017	2016
Egenkapitalinstrumenter	1 243	955
Rentebærende instrumenter	3 850	3 722
Annet	559	577
Virkelig verdi pensjonsmidler per 31.12	5 653	5 254

Estimatavvik innregnet i utvidet resultat

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Akkumulert estimatavvik innregnet i utvidet resultat før skatt 31.12.	2 357	2 262

Pensjonskostnad innregnet i resultatregnskapet

Ytelsesplaner

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	250	253
Rentekostnad	152	160
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-116	-120
Tilskudd fra ansatte	-23	-24
Arbeidsgiveravgift	47	49
Netto pensjonskostnad ytelsesplaner	310	318

Innskuddsplaner

Arbeidsgivers tilskudd	88	68
Totale pensjonskostnader - se note 15	398	386

Sensitivitetsanalyse ved endring i forutsetninger	Diskonteringsrente		Lønnsregulering		Regulering av G	
	1%	-1%	1%	-1%	1%	-1%
Økning (+)/reduksjon (-) i periodens netto pensjonskostnad ytelsesplaner	-23%	25%	16%	-17%	12%	-13%
Økning (+)/reduksjon (-) i brutto pensjonsforpliktelse per 31.12.	-16%	21%	6%	-7%	12%	-11%

Note 17 Eiendomsskatt og konsesjonsavgifter

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Eiendomsskatt	995	1 420
Konsesjonsavgifter	317	341
Sum	1 312	1 761

Eiendomsskatt og konsesjonsavgifter var lavere hovedsakelig på grunn av lavere eiendomsskatt i Norge og Sverige. Nedgangen i Norge var knyttet til reduserte kraftpriser og derfor lavere skattegrunnlag, mens i Sverige var nedgangen knyttet til lavere eiendomsskattesats.

Konsesjonsavgifter er i all hovedsak relatert til vannkraftverk i Norge. Nåverdien av forpliktelser knyttet til framtidige konsesjonsavgifter, som ikke er regnskapsført, er for konsernet beregnet til 9056 millioner kroner. Det er benyttet en diskonteringsrente på 3,5 % i henhold til forskrift om justering av konsesjonsavgifter, årlige erstatninger og fond med videre. I 2016 var tilsvarende tall 8823 millioner kroner med en rente på 3,9 %.

Note 18 Andre driftskostnader

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Kjøp av eksterne tjenester ¹⁾	1 353	1 335
Materialer	419	487
Kraftverk drevet av andre	256	263
Erstatninger	131	141
Husleie	365	351
IT	346	245
Markedsføring	145	116
Reise	159	161
Forsikring	139	139
Øvrige driftskostnader	533	657
Sum	3 847	3 895

¹⁾ Kjøp av eksterne tjenester består i all hovedsak av innleie av konsulenter, entreprenørkostnader og andre tjenester.

Note 19 Finansposter

Beløp i mill. kroner	Vurderingsbasis			Bank	Sum
	Virkelig verdi over resultat	Amortisert kost	Tilgjengelig for salg		
Finansinntekter					
Renteinntekter	19	212	-	143	374
Andre finansinntekter	-	46	37	-	83
Sum	19	258	37	143	457
Finanskostnader					
Rentekostnader eksternt gjeld	-520	-741	-	-	-1 261
Andre rentekostnader	-	-40	-	-	-40
Balanseførte lånekostnader	-	76	-	-	76
Andre finanskostnader	-	-208	-	-	-208
Sum	-520	-912	-	-	-1 433
Netto valutaeffekter	-839	-1 260	-	19	-2 079
Andre finansposter					
Netto gevinster og tap på derivater og verdipapirer	1 204	520	-	-	1 724
Netto finansposter	-136	-1 394	37	162	-1 331

I 2017 ble forretningsaktivitetene i Statkraft Treasury Center (STC) overført til Statkraft AS. Som følge av overføringen av forretningsvirksomheten ble akkumulerte omregningseffekter fra investeringen i STC (2003 MNOK) og valutaeffekter fra sikringen av nettoinvesteringen i STC (-1484 MNOK) resirkulert fra utvidet resultat til netto gevinster og tap på derivater og verdipapirer. Inntil likvidasjonen av STC er fullført, innregnes løpende valutakurseffekt fra investeringen i resultatregnskapet som netto valutaeffekter.

Note 19 fortsettelse

2016	Vurderingsbasis			Bank	Sum
	Virkelig verdi over resultatet	Amortisert kost	Tilgjengelig for salg		
Beløp i mill. kroner					
Finansinntekter					
Renteinntekter	7	156	-	160	323
Andre finansinntekter	13	41	4	-	58
Sum	20	196	4	160	381
Finanskostnader					
Rentekostnader eksternt gjeld	-489	-895	-	-	-1 384
Andre rentekostnader	-	-56	-	-9	-65
Balanseførte lånekostnader	-	139	-	-	139
Andre finanskostnader	-	-117	-	-	-117
Sum	-489	-929	-	-9	-1 427
Netto valutaeffekter	1 778	1 053	-	14	2 845
Andre finansposter					
Netto gevinster og tap på derivater og verdipapirer	321	-	-	-	321
Netto finansposter	1 630	321	4	165	2 120

Note 20 Urealiserte effekter presentert i resultatet

Beløp i mill. kroner	2017			2016		
	Urealisert	Realisert	Sum	Urealisert	Realisert	Sum
Produksjon	1 023	21 033	22 056	-426	19 402	18 976
Salgs- og tradingvirksomhet	-2 015	5 471	3 456	-493	4 128	3 634
Kunder	144	34 603	34 747	-849	25 762	24 913
Annet	-	2 291	2 291	-	1 925	1 925
Sum salgsinntekter	-848	63 398	62 550	-1 768	51 216	49 448
Produksjon	-	-1 408	-1 408	-	-368	-368
Salgs- og tradingvirksomhet	472	-3 276	-2 804	338	-3 586	-3 249
Kunder	-1	-32 567	-32 568	66	-24 963	-24 897
Annet	-	-766	-766	-	-579	-579
Sum energikjøp	471	-38 016	-37 546	404	-29 497	-29 093
Netto valutaeffekter	-109	-1 970	-2 079	557	2 288	2 845
Andre finansposter	-681	2 406	1 724	507	-186	321
Sum finansposter	-791			1 064		
Sum urealiserte effekter	-1 168			-300		

Note 21 Resultatskatter

GENERELL INFORMASJON

Konsernets kraftproduksjonsvirksomhet i Norge er underlagt de særskilte reglene for beskatning av kraftforetak. Konsernets skattekostnad omfatter derfor i tillegg til ordinær resultatskatt også naturressursskatt og grunnrenteskatt.

Resultatskatt blir beregnet etter ordinære skatteregler og anvender til enhver tid vedtatt skattesats. Skattekostnaden knyttes til det regnskapsmessige resultatet og består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt/skattefordel. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Utsatt skatt/skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi, samt skattevirkninger av underskudd til fremføring.

Naturressursskatt er en overskuddsuavhengig skatt og beregnes på grunnlag av det enkelte kraftverkets gjennomsnittlige produksjon de siste syv årene. Skattesatsen er satt til 1,3 øre per kWh. Betalbar resultatskatt kan avregnes mot betalt naturressursskatt.

Grunnrenteskatt er overskuddsavhengig og beregnes på grunnlag av netto grunnrenteinntekt for hvert enkelt kraftverk. Grunnrenteinntekten blir beregnet på grunnlag av det enkelte verkets produksjon time for time, multiplisert med spotprisen i den korresponderende timen. Faktisk kontraktspris anvendes for leveranser av konsesjonskraft og for kraft på langsiktige fysiske kontrakter med en varighet på over syv år. Inntekter fra grønne sertifikater inngår i brutto grunnrenteinntekt. Det innrømmes fradrag for faktiske driftskostnader, avskrivninger og en friinntekt.

Friinntekten fastsettes årlig på grunnlag av skattemessig verdi av driftsmidlene i kraftverket multiplisert med en normrente.

Negativ grunnrenteinntekt per kraftverk fra inntektsåret 2006 eller tidligere år kan kun fremføres med renter mot senere positiv grunnrenteinntekt i samme kraftverk. Negativ grunnrenteinntekt per kraftverk beregnet fra og med inntektsåret 2007 kan samordnes med positiv grunnrenteinntekt for andre kraftverk.

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Skatt på poster ført mot utvidet resultat er også ført mot utvidet resultat, og skatt på poster knyttet til egenkapitaltransaksjoner føres mot egenkapitalen.

Utsatt skatt og utsatt skattefordel presenteres netto så langt de forventes å reversere i samme periode. Tilsvarende gjelder for utsatt skatt og utsatt skattefordel knyttet til grunnrenteskatt. Utsatte skatteposisjoner knyttet til betalbar resultatskatt kan ikke utlignes mot utsatte skatteposisjoner knyttet til grunnrenteskatt.

Den andelen av naturressursskatten som overstiger betalbar resultatskatt, kan fremføres med renter til senere år, og blir balanseført som forskuddsbetalt skatt.

Friinntekt behandles som en permanent forskjell i det året som den beregnes for, og påvirker således ikke beregningen av utsatt skatt knyttet til grunnrente.

ESTIMATER OG FORUTSETNINGER

Balanseføring av utsatt skattefordel innebærer bruk av skjønn, og foretas i den grad det er sannsynliggjort at fordelene vil bli utnyttet.

Utsatt skattefordel vedrørende grunnrenteinntekt til fremføring er balanseført med det beløp som forventes å komme til anvendelse innenfor en tidshorison på ti år. Tidspunkt for når negativ grunnrenteinntekt kan komme til anvendelse estimeres på grunnlag av forventinger om normalproduksjon og prisbaner.

Andre utsatte skattefordeler balanseføres dersom de forventes å komme til anvendelse innenfor en tidshorison på fem år.

Se note 33 for informasjon om usikre skatteposisjoner.

Norske skattesatser i resultatregnskapet	2017	2016
Resultatskatt	24%	25%
Grunnrenteskatt	34,3 %	33,0 %

Norske skattesatser i balansen (utsatt skatt)	2017	2016
Resultatskatt	23%	24%
Grunnrenteskatt	35,7 %	34,3 %

Skattekostnad i resultatregnskapet

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Betalbar resultatskatt (inkludert betalbar naturressursskatt)	1 806	2 762
Betalbar grunnrenteskatt	2 451	2 249
Betalbar kildeskatt	21	13
Betalbar skattekostnad tidligere år	-201	26
Endring i utsatt skatt netto etter konsernbidrag	-115	383
Skattekostnad i resultatregnskapet	3 962	5 433

Betalbar skatt i balansen

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Betalbar resultatskatt	818	1 478
Betalbar naturressursskatt	614	608
Betalbar grunnrenteskatt	2 451	2 249
Betalbar skatt tidligere år	249	618
Betalbar skatt i balansen	4 132	4 953

Skatt inkludert i fordringer

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Forskuddsbetalt skatt	52	99
Skatt inkludert i fordringer - se note 27	52	99

Note 21 fortsettelse

Avstemming av norsk nominell skattesats mot effektiv skattesats

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Resultat før skattekostnad	15 794	5 625
Forventet skattekostnad etter nominell sats 24% (25%)	3 790	1 406

Skatteeffekter av

Grunnrenteskatt	2 931	2 444
Satsforskjeller	-107	-244
Endring i skattesats	-62	-14
Resultatandel i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden	15	-126
Skattefrie inntekter ¹⁾	-1 689	-21
Endringer vedrørende tidligere år	-109	95
Endring nedvurdering av utsatt skattefordel ²⁾	-759	1 682
Andre permanente forskjeller ³⁾	-48	211
Skattekostnad	3 962	5 433
Effektiv skattesats	25,1 %	96,6 %

¹⁾ Skattefrie inntekter er hovedsakelig knyttet til nedsalg i havbasert vind, salg av SN Power og resirkulering av valutaeffekter fra utvidet resultat.

²⁾ Endring i nedvurdering av utsatt skattefordel er hovedsakelig knyttet til Sverige og Tyskland.

³⁾ Andre permanente forskjeller inneholder hovedsakelig ikke fradragsberettigede kostnader og resultatetelementer uten skatteeffekt. Resultatelementer uten skatteeffekt omfatter av-og nedskrivninger på merverdier og verdiendringer knyttet til egenkapitalinstrumenter.

Spesifikasjon av utsatt skatt

Beløp i mill. kroner	01.01.2017	Resultatført i perioden	Ført mot utvidet resultat	Kjøp og salg av selskaper	31.12.2017
Omløpsmidler/kortsiktig gjeld	274	-718	318	-	-126
Driftsmidler utenfor regimet for grunnrenteskatt ¹⁾	4 416	-554	-45	-1	3 816
Driftsmidler innenfor regimet for grunnrenteskatt	7 411	278	-	-	7 689
Pensjonsforpliktelser	-665	-11	-49	-	-724
Andre langsiktige poster	294	1 135	14	-	1 443
Fremførbare underskudd/godtgjørelse ¹⁾	-301	-147	16	8	-423
Fremførbare negativ grunnrenteinntekt ²⁾	-2 532	-98	-	-	-2 630
Sum netto utsatt skatt	8 897	-115	255	8	9 046
Herav presentert som utsatt skattefordel	684				962
Herav presentert som utsatt skatt	9 583				10 008

Beløp i mill. kroner	01.01.2016	Resultatført i perioden	Ført mot utvidet resultat	Kjøp og salg av selskaper	31.12.2016
Omløpsmidler/kortsiktig gjeld	437	-465	301	-	274
Driftsmidler utenfor regimet for grunnrenteskatt ¹⁾	4 397	151	-70	-62	4 416
Driftsmidler innenfor regimet for grunnrenteskatt	6 857	554	-	-	7 411
Pensjonsforpliktelser	-686	5	16	-	-665
Andre langsiktige poster	614	-334	14	-	294
Fremførbare underskudd/godtgjørelse ¹⁾	-755	440	15	-	-301
Fremførbare negativ grunnrenteinntekt ²⁾	-2 564	32	-	-	-2 532
Sum netto utsatt skatt	8 300	383	276	-62	8 897
Herav presentert som utsatt skattefordel	1 299				684
Herav presentert som utsatt skatt	9 600				9 583

¹⁾ Konsernet har i tillegg ikke balanseførte utsatte skattefordeler. I hovedsak gjelder dette Tyskland hvor utsatte skattefordeler på 1628 millioner kroner ikke er balanseført pr 31.12.2017 (1987 millioner kroner pr 31.12.2016).

²⁾ Konsernet har i tillegg ikke balanseførte utsatte skattefordeler knyttet til negativ grunnrenteinntekt til fremføring. Dette utgjorde 811 millioner kroner pr 31.12.2017 (1110 millioner kroner pr 31.12.2016).

Utsatt skatt ført mot utvidet resultat

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Estimatavvik pensjoner	-49	17
Omregningsdifferanser	-10	-61
Endring i verdi på finansielle instrumenter	313	320
Sum utsatt skatt ført mot utvidet resultat	255	276

Note 22 Immaterielle eiendeler

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Immaterielle eiendeler Immaterielle eiendeler er regnskapsført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger. Utgifter til immaterielle eiendeler, herunder goodwill, balanseføres når det er sannsynlig at eiendelen vil gi økonomiske fordeler og at den kan måles pålitelig. Goodwill og immaterielle eiendeler med ubegrenset levetid avskrives ikke, men testes årlig for verdifall.

Enkelte virksomhetssammenslutninger genererer «teknisk goodwill». Denne oppstår som en følge av at man ikke kan bokføre utsatt skatteforpliktelser til virkelig verdi. Virkelig verdi av utsatte skatteforpliktelser er normalt lavere enn nominell verdi. Differansen mellom virkelig verdi og nominell verdi gir en «teknisk goodwill».

Utgifter til forskning og utvikling Utgifter til forskning kostnadsføres løpende. Utgifter til utvikling balanseføres i den grad det kan identifiseres en fremtidig økonomisk fordel knyttet til utvikling av en identifiserbar immateriell eiendel.

Beløp i mill. kroner	Goodwill	Annet	Sum
2017			
Balanseført verdi per 01.01.	1 453	1 856	3 309
Tilgang	-	65	65
Overført til/fra varige driftsmidler	-	25	25
Valutaeffekter	-69	-100	-168
Avgang	-	-4	-4
Avskrivninger	-	-157	-157
Nedskrivninger ¹⁾	-333	-2	-335
Reversering av nedskrivninger	-	28	28
Avgang akkumulerte av- og nedskrivninger	-	1	1
Balanseført verdi per 31.12.	1 052	1 712	2 764
Anskaffelseskost per 31.12.	2 042	2 996	5 038
Akkumulerte av- og nedskrivninger per 31.12.	-990	-1 284	-2 274
Balanseført verdi per 31.12.	1 052	1 712	2 764

¹⁾ Nedskrivninger gjelder hovedsak goodwill i Chile. Se note 14 for mer informasjon.

Beløp i mill. kroner	Goodwill	Annet	Sum
2016			
Balanseført verdi per 01.01.	1 550	2 347	3 897
Tilgang	-	55	55
Tilgang ved oppkjøp	8	29	37
Overført til/fra varige driftsmidler	-29	81	52
Reklassifisering mellom immaterielle eiendeler og avsetning til forpliktelser	-	-428	-428
Valutaeffekter	83	230	313
Avgang	-5	-6	-11
Dekonsolidering av datterselskap eller felleskontrollerte ordninger	-57	-176	-233
Avskrivninger	-45	-135	-180
Nedskrivninger ²⁾	-121	-141	-262
Avgang akkumulerte av- og nedskrivninger	69	-	69
Balanseført verdi per 31.12.	1 453	1 856	3 309
Anskaffelseskost per 31.12.	2 094	2 934	5 028
Akkumulerte av- og nedskrivninger per 31.12.	-641	-1 078	-1 719
Balanseført verdi per 31.12.	1 453	1 856	3 309

²⁾ Nedskrivninger gjelder Enex i Brasil og gasskraftverk i Tyskland. Se note 14 for mer informasjon.

Forventet levetid

10–22 år

FORSKNING OG UTVIKLING

Konsernets forsknings- og utviklingsaktiviteter består av aktiviteter knyttet til nye energikilder og videreutvikling av eksisterende anlegg og teknologier. I forskningsaktiviteter knyttet til nye energikilder inngår generelle forskningsprosjekter. Prosjektene har som formål å gi mer viten om teknologi eller annet som kan gi grunnlag for fremtidige aktiviteter/prosjekter.

For å tilegne seg ny kunnskap og utvikle nye metoder innenfor energidisponering og vedlikehold, har konsernet også forsknings- og utviklingsaktiviteter rettet mot eksisterende anlegg/energikilder. Forsknings- og utviklingsaktiviteter som er gjennomført i 2017 og 2016 er kostnadsført med henholdsvis 42 millioner kroner og 92 millioner kroner. Balanseførte utviklingskostnader i 2017 og 2016 er 38 millioner kroner og 16 millioner kroner.

Note 23 Varige driftsmidler

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Investeringer i produksjonsanlegg og andre varige driftsmidler regnskapsføres til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Avskrivningene starter når eiendelene er ferdigstilt og kan tas i bruk. Anskaffelseskost for varige driftsmidler omfatter utgifter for å anskaffe eller utvikle eiendelen slik at den er klar for bruk. Direkte henførbare lånekostnader tillegges anskaffelseskost. Utgifter påløpt etter at driftsmidlet er tatt i bruk, slik som reparasjoner og vedlikehold, resultatføres løpende, mens øvrige utgifter som øker fremtidig produksjonskapasitet balanseføres. Estimert fjerningsforpliktelse er inkludert i anleggets balanseførte verdi.

Utgifter balanseføres når det er sannsynlig at eiendelen vil gi økonomiske fordeler og at den kan måles pålitelig

Pålopte kostnader til egne investeringsarbeider blir balanseført som anlegg under utførelse. Anskaffelseskost omfatter direkte henførbare kostnader inkludert lånerenter.

Avskrivning er beregnet ved bruk av lineær metode over forventet levetid. Restverdi hensyntas ved beregning av årlige avskrivninger. Periodisk

vedlikehold blir balanseført med avskrivning over perioden frem til neste vedlikehold planlegges gjennomført. Avskrivningstiden vil tilpasses konsesjonsperioden. Forventet levetid, avskrivningsmetode og restverdi vurderes årlig.

Tomter og vannfallsrettigheter avskrives ikke, da verdiene anses som evigvarende under forutsetning av at det ikke foreligger hjemfallsrett. Vannfallsrettigheter presenteres som varige driftsmidler ettersom Statkraft har en evigvarende avtale om rett til å bruke vannfallet.

ESTIMATER OG FORUTSETNINGER

Varige driftsmidler avskrives over forventet levetid. Forventet levetid estimeres på bakgrunn av erfaring, historikk og skjønnsmessige vurderinger og justeres dersom det oppstår endringer i forventningene. Det tas hensyn til restverdi ved fastsettelse av avskrivningene og vurdering av restverdi er også gjenstand for estimater. Estimater på fjerningsforpliktelser, som inngår som en del av anleggets balanseførte verdi, er gjenstand for løpende vurderinger.

Beløp i mill. kroner	Regu- lerings- anlegg	Turbiner, generatorer mv.	Fallrettigheter	Tomt, fjell- rom, bygg, vei, bru og kaianlegg	Anlegg under utførelse	Annet	Sum
2017							
Balanseført verdi per 01.01.	23 752	25 411	16 506	19 310	4 639	11 873	101 491
Tilgang	161	445	-	56	2 130	850	3 642
Overført mellom anleggsgrupper	5 355	-1 280	1 157	-3 926	-2 238	932	-
Overført til/fra immaterielle eiendeler	-12	-	-	-	-2	-11	-25
Avgang	-264	-460	-2	-75	-	-290	-1 091
Dekonsolidering av datterselskap eller felleskontrollerte ordninger	-	-47	-	-104	-9	-98	-258
Balanseførte låneutgifter	-	-	-	-	76	-	76
Valutaeffekter	4	331	-118	50	217	-14	470
Avskrivninger	-706	-1 229	-	-531	-	-1 005	-3 471
Nedskrivninger ¹⁾	-146	-296	-920	-67	-	-37	-1 466
Reversering nedskrivninger ¹⁾	1	766	-	119	-	-	886
Avgang akkumulerte av- og nedskrivninger	102	373	-	52	-	246	773
Balanseført verdi per 31.12.	28 247	24 014	16 623	14 884	4 813	12 446	101 027
Bokført verdi 31.12 av evigvarende eiendeler	n/a	n/a	16 623	67	n/a	40	16 730
Anskaffelseskost per 31.12.	41 821	49 447	18 318	21 754	7 048	25 088	163 476
Akkumulerte av- og nedskrivninger per 31.12.	-13 574	-25 433	-1 695	-6 870	-2 235	-12 642	-62 449
Balanseført verdi per 31.12.	28 247	24 014	16 623	14 884	4 813	12 446	101 027

¹⁾ Se note 14 for ytterligere informasjon.

Note 23 fortsettelse

Beløp i mill. kroner	Reguleringsanlegg	Turbiner, generatorer mv.	Fallrettigheter	Tomt, fjellrom, bygg, vei, bru og kaianlegg	Anlegg under utførelse	Annet	Sum
2016							
Balanseført verdi per 01.01.	24 053	27 760	17 054	19 817	8 727	11 641	109 052
Tilgang	326	507	-	284	3 575	650	5 342
Tilgang ved oppkjøp	-	50	-	-	96	1	147
Overført mellom anleggsgrupper	1 371	1 215	-	1 104	-4 337	647	-
Overført til/fra immaterielle eiendeler	-	-	-77	62	-37	-	-52
Avgang	-	-45	-	-28	-58	-155	-286
Dekonsolidering av datterselskap eller felleskontrollerte ordninger	-	-	-	-	-2 518	-	-2 518
Balanseførte låneutgifter	-	-	-	-	139	-	139
Valutaeffekter	-864	-760	-337	-645	-418	-86	-3 110
Avskrivninger	-633	-1 404	-	-486	-	-854	-3 377
Nedskrivninger	-501	-1 927	-135	-815	-554	-89	-4 021
Avgang akkumulerte av- og nedskrivninger	-	16	-	17	24	117	174
Balanseført verdi per 31.12.	23 752	25 412	16 505	19 310	4 639	11 872	101 490
Bokført verdi 31.12 av evigvarende eiendeler							
	n/a	n/a	16 505	231	n/a	14	16 750
Anskaffelseskost per 31.12.							
	34 219	52 257	16 799	25 093	7 025	23 348	158 741
Akkumulerte av- og nedskrivninger per 31.12.							
	-10 467	-26 845	-294	-5 783	-2 386	-11 476	-57 251
Balanseført verdi per 31.12.	23 752	25 412	16 505	19 310	4 639	11 872	101 490

INVESTERINGER I 2017

Tilgang i 2017 av varige driftsmidler på 3643 millioner kroner (eksklusiv balanseførte lånerenter på 76 millioner kroner) og av immaterielle eiendeler på 65 millioner kroner består av både investeringer i ny kapasitet, vedlikeholdsinvesteringer og andre investeringer. Vedlikeholdsinvesteringer og andre investeringer utgjør 1821 millioner kroner (1763 millioner kroner). Investeringene relaterer seg primært til vannkraftverk i Norge. Investeringene i økt kapasitet er 1964 millioner kroner (3736 millioner kroner). De største prosjektene er knyttet til vannkraft i Albania og vindkraft i Norge.

EIENDELER STILT SOM SIKKERHET TIL MOTPART

Statkraft har stilt varige driftsmidler som sikkerhet overfor motpart. Se note 34 for mer informasjon.

FORVENTET LEVETID FOR ULIKE DRIFTSMIDLER

Nedenfor følger en nærmere spesifisering av levetiden for de ulike driftsmidlene. Det er ikke gjort vesentlige endringer i avskrivningsplan fra tidligere:

	Avskrivningstid (år)		Avskrivningstid (år)
Reguleringsanlegg		Tomt, fjellrom, bygg, vei, bru og kaianlegg	
- fyllingsdammer, betongdammer	75	- tomter	evig
- øvrige dammer	30	- fjellrom	75
- tunnelsystemer	75	- veier, broer og kaier	75
		- kontrollanlegg	15
Turbiner, generatorer mv...		- driftssentral	15
- rørgater	40	- samband	10
- aggregater (turbin, ventil)	40		
- øvrige maskintekniske anlegg	15	Annet	
- transformator/generator	40	- transformator (nettanlegg)	35
- vindturbiner (landbasert)	20-22	- apparatanlegg, høyspent (nettanlegg)	35-40
- vindturbiner (havbasert)	25	- bygninger	25-50
- gass- og dampgenerator	20-25	- øvrige faste anlegg	10-20
- transformatorer gasskraftverk	20-25	- diverse løsøre	5
		- kontor- og datautstyr	3
Fallrettigheter	evig	- inventar og utstyr	5
		- transportmidler	8
		- anleggsmaskiner	12
		- småbåter	10
		- kjølevannsystem	20-25

Note 24 Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte ordninger

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Ved salg av eierandeler i felles drift der den regnskapsmessige behandling av investeringen endres fra brutto konsolidering til egenkapitalmetoden innregnes gevinst og tap delvis, basert på eierandel solgt til eksterne investorer. Bokført verdi på selskapets resterende eierandel videreføres. Endringen i den regnskapsmessige behandling kan også inntreffe når kontraktsmessige rettigheter og forpliktelser knyttet til ordningens underliggende eiendeler og gjeld endres eller når aksjonæravtaler endres. For Statkraft vil det være når deltakerne i den felles driften ikke er forpliktet til å kjøpe kraften og ikke er ansvarlig for ordningens forpliktelser.

ESTIMATER OG FORUTSETNINGER

Skjønnsmessige vurderinger er påkrevd for å vurdere klassifisering av investeringer sammen med tredjepart. Et nøkkelelement for å vurdere hvorvidt en investering er et datterselskap, felles drift, felles virksomhet eller tilknyttet selskap er graden av kontroll. For å vurdere kontrollgraden blir alle fakta og omstendigheter evaluert. Avgjørelsene knyttet til de relevante aktivitetene som i vesentlig grad påvirker avkastningen av investeringen er de elementene som krever høyest grad av skjønn.

For å konkludere på kontrollgraden har Statkraft systematisk definert de relevante aktivitetene og verdidrivere for hver enkelt teknologi. I tillegg blir det foretatt en vurdering av hver enkelt investering for å vurdere fakta og omstendigheter for øvrig. Det blir foretatt en nøye analyse av investeringer hvor Statkraft er operatør.

Når det foreligger avtaler som krever enstemmighet mellom partene for å påvirke de relevante aktivitetene i en investering, samt de øvrige kriteriene i IFRS 11 er oppfylt, blir investeringen klassifisert som felleskontrollert ordning. Skjønnsmessige vurderinger er påkrevd når man skal vurdere om en felleskontrollert ordning er felles drift eller felles virksomhet. Vurderingen er basert på hvilke rettigheter og plikter deltakerne har, samt underliggende faktum for øvrig. For å vurdere hvorvidt investeringen er felles drift vil aksjonæravtaler og avtaler mellom aksjonær og den legale enheten overstyre den legale formen en investering har. Virksomhet opprettet for kraftproduksjon og hvor deltakerne er de eneste kjøperne av kraftproduksjonen, i tillegg til å sørge for både kort- og langsiktig finansiering av virksomheten, vil som regel vurderes å være felles drift. Når Statkraft har rettigheter til netto eiendeler i virksomheten, vurderes virksomheten å være felles virksomhet.

Kraftverk med delt eierskap, hvor Statkraft har felles kontroll, er regnskapsført som felles drift.

Basert på en helhetsvurdering hvor størrelse og kompleksitet er tatt i betraktning er følgende selskaper gjengitt:

2017

Beløp i mill. kroner	BKK AS	Agder Energi AS	SN Power AS	Scira			Andre ³⁾	Sum
				Offshore Energy Ltd.	Wind UK Invest Ltd.			
Inngående balanse 01.01.	5 656	4 040	2 606	2 005	853	3 955	19 114	
Investering/salg ¹⁾	-	-	-2 539	-2 060	-	71	-4 529	
Resultatandel ²⁾	355	186	241	46	23	326	1 178	
Avskrivning og nedskrivning av merverdi ²⁾	-14	-66	-	-	-2	-1 158	-1 240	
Kapitalinnskudd	-	-	-	-	-	32	32	
Utbytte	-252	-276	-	-	-31	1	-558	
Omregningseffekter	-13	-	-307	9	39	-144	-416	
Føringer mot utvidet resultat	-219	29	-	-	-6	26	-170	
Utgående balanse 31.12.	5 513	3 914	-	-	875	3 108	13 410	
Merverdi 31.12.	2 168	1 912	-	-	46	652	4 778	
Herav fallrettigheter som ikke avskrives	1 818	314	-	-	-	370	2 502	

¹⁾ Se note 5 for mer informasjon om transaksjonene i 2017.

²⁾ Aksjene i Hidroeléctrica La Confluencia S.A., Hidroeléctrica La Higuera S.A og Malana presentert i kolonnen Andre er nedskrevet, se note 14.

³⁾ "Annet" inkluderer Statkrafts 30 % eierandel i vindparken Dudgeon Offshore Wind Ltd. med en bokført verdi på 895 millioner kroner. Vindparken er klassifisert som holdt for salg per 31. desember 2017. På grunn av den relative størrelsen på balanseført verdi er ikke investeringen presentert som eiendeler holdt for salg på en egen linje i balansen. Ingen nedskrivninger er innregnet. Et aksjonærlån på GBP 348 millioner er ikke en del av transaksjonen, men vil bli holdt til forfall i 2018.

2016

Beløp i mill. kroner	BKK AS	Agder Energi AS	SN Power AS	Scira			Andre	Sum
				Offshore Energy Ltd.	Wind UK Invest Ltd.			
Inngående balanse 01.01.	5 272	4 117	2 732	2 399	1 067	3 448	19 036	
Investering/salg	-	-	-	-	-	508	508	
Resultatandel ¹⁾	424	82	57	67	11	-2	639	
Avskrivning og nedskrivning av merverdi ²⁾	-14	-66	-	-	-2	-54	-137	
Kapitalinnskudd	-	-	-	-	-	138	138	
Utbytte	-224	-300	-	-	-15	-5	-545	
Omregningseffekter	-10	-	-189	-460	-204	-107	-970	
Føringer mot utvidet resultat	208	207	6	-1	-4	28	445	
Utgående balanse 31.12.	5 656	4 040	2 606	2 005	853	3 954	19 114	
Merverdi 31.12.	2 182	1 978	-	-	46	1 416	5 622	
Herav fallrettigheter som ikke avskrives	1 818	314	-	-	-	1 022	3 154	

¹⁾ SN Power og BKK har foretatt nedskrivning knyttet til vannkraftverk i Panama, se note 14.

²⁾ Aksjene i Hidroeléctrica La Confluencia S.A presentert i kolonnen Andre er nedskrevet, se note 14.

BESKRIVELSE AV VIRKSOMHETEN I VESENTLIGE TILKNYTTETE SELSKAPER OG FELLES VIRKSOMHET

BKK AS har sin virksomhet på Vestlandet. Konsernets hovedaktiviteter er produksjon, omsetning og overføring av elektrisk kraft. I tillegg til hovedaktivitetene selges også rådgivnings- og entreprenørtjenester. BKK tilbyr også sine kunder bredbånd, fjernvarme og fellesmåling av energi.

Agder Energi AS er et selskap innen fornybar energi på Sørlandet. Konsernets aktiviteter omfatter produksjon, omsetning og overføring av elektrisk kraft, samt andre energirelaterte tjenester.

SN Power AS har sin virksomhet innenfor fornybar energi i fremvoksende markeder i Latin-Amerika, Afrika og Sørøst-Asia. Konsernets hovedaktiviteter er produksjon, omsetning og overføring av elektrisk kraft, samt andre energirelaterte tjenester. Konsernet er en ledende kommersiell investor og utvikler av vannkraftprosjekter i fremvoksende markeder. SN Power AS ble solgt i 2017. Se note 5.

Wind UK Invest Ltd (WUKI) eier de landbaserte vindparkene Alltwalis, Baillie og Berry Burn i Storbritannia.

Scira Offshore Energy Ltd (Scira) eier den offshorebaserte vindparken Sheringham Shoal i Storbritannia. Scira ble solgt i 2017. Se note 5.

Se note 34 om pantstillelser, garantiansvar og forpliktelser for informasjon om bankgaranti og morselskapsgaranti vedrørende tilknyttede selskap og felleskontrollerte ordninger.

FINANSIELL INFORMASJON FOR VESENTLIGE TILKNYTTETE SELSKAPER

Etterfølgende tabell viser oppsummert finansiell informasjon om vesentlige tilknyttede selskaper. Tallene som gjengis gjelder 100 % av selskapenes virksomhet i henhold til IFRS 12.

2017

Beløp i mill. kroner	BKK AS	Agder Energi AS	SN Power AS	Scira	Wind UK
				Offshore Energy Ltd.	Invest Ltd.
Omløpsmidler	4 030	2 952	-	-	220
Anleggsmidler	19 067	17 423	-	-	3 237
Kortsiktig gjeld	5 391	4 747	-	-	211
Langsiktig gjeld	10 207	11 202	-	-	1 607
Brutto driftsinntekter	4 277	9 341	-	-	373
Resultat etter skatt	882	375	-	-	45
Totalresultat	838	449	-	-	45

2016

Beløp i mill. kroner	BKK AS	Agder Energi AS	SN Power AS	Scira	Wind UK
				Offshore Energy Ltd.	Invest Ltd.
Omløpsmidler	1 263	3 561	1 991	573	227
Anleggsmidler	19 862	16 526	8 226	11 627	3 296
Kortsiktig gjeld	4 493	5 071	162	221	220
Langsiktig gjeld	9 505	10 554	1 821	7 141	1 711
Brutto driftsinntekter	4 240	7 973	681	1 390	311
Resultat etter skatt	1 013	99	-315	110	21
Totalresultat	974	570	-290	110	21

FELLES VIRKSOMHET, FELLES DRIFT OG TILKNYTTETE SELSKAPER

Aksjer i selskaper klassifisert som felles virksomhet og tilknyttet selskaper er behandlet etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet.

Statkraft innregner sin andel av eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader i selskaper klassifisert som felles drift linje for linje i konsernregnskapet.

Navn	Forretningskontor	Eierandel	Stemmeandel
FELLES VIRKSOMHET			
Allain Duhangan Hydro Power Ltd.	New Dehli	43,12%	43,12%
Dudgeon Offshore Wind Ltd. ¹⁾	London	30,00%	30,00%
Dugar Hydro Power Ltd	Himachal Pradesh	50,00%	50,00%
Hidroelectrica La Confluencia S.A	Santiago	50,00%	50,00%
Hidroelectrica La Higuera S.A	Santiago	50,00%	50,00%
Malana Power Company Ltd.	New Dehli	49,00%	49,00%
Silva Green Fuel AS	Oslo	51,00%	51,00%
Statkraft BLP Solar Solutions Pte Ltd.	New Dehli	98,00%	98,00%
Windpark Kollweiler GmbH & Co	Düsseldorf	20,00%	20,00%
Wind UK Invest Ltd.	London	51,00%	51,00%

Note 24 fortsettelse

Navn	Forretningskontor	Eierandel	Stemmeandel
FELLES DRIFT			
Aktieselskabet Tyssefaldene ²⁾	Tyssedal	60,17%	60,17%
Fosen Vind DA	Oslo	52,10%	52,10%
Harrsele AB	Stockholm	50,57%	50,57%
Kraftwerksgesellschaft Herdecke, GmbH & Co. KG	Hagen	50,00%	50,00%
Naturkraft AS	Tysvær	50,00%	50,00%
Sira-Kvina Kraftselskap DA	Sirdal	46,70%	46,70%
Statkraft Agder Energi Vind DA	Kristiansand	62,00%	62,00%
Aurlandsverkene	Aurland	7,00%	7,00%
Grytten	Rauma	88,00%	88,00%
Gäddede	Stockholm	70,00%	70,00%
Kobbelv	Sørfold	82,50%	82,50%
Kraftverkene i Orkla	Rennebu	48,60%	48,60%
Sima	Eidfjord	65,00%	65,00%
Solbergfoss ³⁾	Askim	33,33%	33,33%
Stegaros	Tinn	50,00%	50,00%
Svartisen	Meløy	70,00%	70,00%
Svorka	Sumadal	50,00%	50,00%
Vikfalli	Vik	88,00%	88,00%
Volgsjöfors	Stockholm	73,10%	73,10%
Ulla-Førre	Suldal	73,48%	73,48%
TILKNYTTETE SELSKAPER			
Agder Energi AS	Kristiansand	45,50%	45,50%
BKK AS	Bergen	49,90%	49,90%
Energi og Miljøkapital AS	Skien	35,00%	35,00%
Istad AS	Molde	49,00%	49,00%
Nape Kraftverk AS	Grimstad	49,00%	49,00%
Passos Maia Energética S.A.	Caçador City	50,00%	50,00%
Laugstol AS	Porsgrunn	49,00%	49,00%
Viking Varme AS	Porsgrunn	50,00%	50,00%
Røldal-Suldal Kraft AS ⁴⁾	Suldal	4,79%	4,79%
Skagerak Naturgass AS	Porsgrunn	49,00%	49,00%
Statt-werk GmbH	Berlin	25,00%	25,00%
enQu GmbH	Berlin	50,00%	50,00%
Grønn Kontakt AS	Kristiansand	47,21%	47,21%

¹⁾ Se note 5.

²⁾ Statkraft disponerer 71,4% av produksjonen i Tysso II kraftverk.

³⁾ Statkraft eier 33,3 % av Solbergfoss, men disponerer 35,6 % av produksjonen.

⁴⁾ Statkraft eier 8,74 % av aksjene i Røldal-Suldal Kraft AS, som igjen eier 54,79 % av Røldal-Suldal anleggene. Statkrafts indirekte eierandel i kraftanleggene er dermed 4,79 %.

Ingen av selskapene har observerbare markedsverdier i form av børskurs eller lignende.

Note 25 Øvrige finansielle anleggsmidler

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Vurdert til amortisert kost		
Lån til selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden	2 223	6 740
Obligasjoner og øvrige langsiktige fordringer ¹⁾	1 845	1 883
Sum vurdert til amortisert kost	4 068	8 623
¹⁾ Beløpet inkluderer netto pensjonsmidler. Se note 16.		
Tilgjengelig for salg		
Andre aksjer og andeler	299	338
Sum	4 368	8 961

Note 26 Beholdninger

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Miljøsertifikater, herunder elsertifikater og Renewable Obligation Certificates (ROCs), er vurdert å falle inn under definisjonen av offentlig tilskudd etter IAS 20 Regnskapsføring av offentlig tilskudd og opplysninger om offentlig støtte og er i regnskapet behandlet som et driftstilskudd betinget av egen produsert kraft. Det vurderes å være rimelig sikkert at Statkraft oppfyller vilkårene for tilskuddet samt at tilskuddet vil bli mottatt, derfor innregnes sertifikatene til virkelig verdi på produksjonstidspunktet. Eiendelen presenteres som en fordring i balansen inntil sertifikatene tildeles. Ved tildeling blir sertifikatene klassifisert som varelager. Dersom det går mer enn en regnskapsperiode før elsertifikatene mottas vurderes fordringen til den laveste av virkelig verdi på produksjonstidspunktet og netto realisasjonsverdi der verdiendringen føres som salgsinntekter.

Produksjonsvirksomheten og sluttbrukervirksomheten er organisert som to helt separate virksomheter. Elsertifikater som mottas fra egen produksjon

benyttes således ikke til å dekke konsernets forpliktelse knyttet til sluttbrukervirksomheten. Sluttbrukervirksomhetens forpliktelser til å levere elsertifikater dekkes inn gjennom kjøpte elsertifikater. Kjøpte elsertifikater er klassifisert som varelager etter IAS 2 siden elsertifikater holdes for salg som en del av ordinær virksomhet og vurderes til det laveste av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi. I den grad beholdningen av elsertifikater dekker inn utslippsforpliktelsen, måles forpliktelsen til bokført verdi av elsertifikatbeholdningen. Eventuelt gjenstående forpliktelser vurderes til virkelig verdi av elsertifikater som trenges til å avgjøre forpliktelsen på balansedagen i henhold til netto metoden.

Miljøsertifikater holdt for handelsformål er innregnet som varelager og måles til netto realiserbar verdi. Netto realiserbar verdi måles som salgsverdi fratrukket forventede salgsutgifter.

Andre beholdninger måles til det laveste av kostpris og netto realiserbar verdi.

Beløp i mill. kroner	2017		2016	
	Innregnet verdi	Kostpris	Innregnet verdi	Kostpris
Beholdninger vurdert til netto realiserbar verdi:				
Miljøsertifikater	2 712	2 695	2 478	2 499
Sum	2 712	2 695	2 478	2 499
Beholdninger vurdert til laveste av kostpris og netto realiserbar verdi:				
Reservedeler	114		115	
Annet	45		60	
Sum	159		175	
Sum	2 871		2 653	

Note 27 Fordringer

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Kundefordringer	8 201	7 335
Kortsiktige lån til investeringer innregnet etter egenkapitalmetoden ^{1) 2)}	3 959	381
Forskuddsbetalt skatt	52	99
Fordringer knyttet til kontantsikkerhet ¹⁾	1 931	1 226
Andre fordringer	1 244	1 178
Sum	15 388	10 219

¹⁾ Rentebærende fordringer.

²⁾ I all hovedsak relatert til aksjonærlån gitt til Dudgeon som er blitt reklassifisert til kortsiktige fordringer. Se note 24.

Forfallsanalyse av fordringer

2017 Beløp i mill. kroner	Fordringer, forfalt med				Sum
	Ikke forfalt	Mindre enn 90 dager	Mer enn 90 dager	Fordringer, forfalt og nedskrevet	
Kundefordringer	7 443	567	221	-30	8 201
Andre fordringer	6 754	435	73	-74	7 187
Sum	14 197	1 002	294	-104	15 388

Tapsført i året 33

2016 Beløp i mill. kroner	Fordringer, forfalt med				Sum
	Ikke forfalt	Mindre enn 90 dager	Mer enn 90 dager	Fordringer, forfalt og nedskrevet	
Kundefordringer	6 787	400	163	-15	7 335
Andre fordringer	2 781	20	131	-49	2 883
Sum	9 567	420	294	-64	10 218

Tapsført i året 78

Note 28 Derivater

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Derivater utenfor sikringsforhold er presentert på egne linjer i balansen under eiendeler og gjeld. Derivater med henholdsvis positive og negative virkelige verdier presenteres brutto i balansen. Derivater presenteres netto når det foreligger juridisk rett til motregning av kontraktene, og motregningsretten faktisk benyttes.

Alle kraftkontrakter handlet over kraftbørsene er presentert netto i balansen. I resultatregnskapet vises endring i virkelig verdi av energiderivater på samme regnskapslinje som opptjente og realiserte salgssinntekter og påløpt og realisert energikjøp.

Endring i virkelig verdi av valuta- og rentederivater presenteres sammen med henholdsvis netto valutaeffekter og andre finansposter.

Energiderivater - nettoposisjon

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Produksjon	1 900	845
Salgs- og tradingvirksomhet	675	2 063
Kunder	-116	-29
Sum	2 459	2 879

Av dette er følgende:

- Anleggsmidler	2 081	1 439
- Omløpsmidler	5 938	5 829
- Langsiktig gjeld	-177	-299
- Kortsiktig gjeld	-5 383	-4 090
Sum	2 459	2 879

Valuta- og rentederivater - nettoposisjon

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Rentebytteavtaler	399	216
Valutaterminkontrakter	-1 072	-733
Rente- og valutabytteavtaler	784	381
Sum	111	-137

Av dette er følgende:

- Anleggsmidler	1 942	1 608
- Omløpsmidler	599	808
- Langsiktig gjeld	-924	-1 506
- Kortsiktig gjeld	-1 505	-1 047
Sum	111	-137

Derivater - nettoposisjon konsern

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Energiderivater	2 459	2 879
Valuta- og rentederivater	111	-137
Sum	2 570	2 742

Av dette er følgende:

- Anleggsmidler	4 023	3 047
- Omløpsmidler	6 537	6 637
- Langsiktig gjeld	-1 101	-1 805
- Kortsiktig gjeld	-6 888	-5 137
Sum	2 570	2 742

Note 29 Bankinnskudd, kontanter og lignende

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Bankinnskudd, kontanter og lignende På linjen bankinnskudd, kontanter og lignende inngår sertifikater og obligasjoner som normalt omsettes innenfor en tidsperiode på 3 måneder. På linjen ligger også bundne midler. Klassifisering av depositum for å dekke marginkrav knyttet til handelsvirksomheten, avhenger av egenskapene til clearing tjenesten. Dersom leverandøren ikke er en finansinstitusjon, ikke en del av Statkrafts

daglige likviditetsstyring og har ingen bankkontoer i navnet til Statkraft, er depositumet klassifisert som andre fordringer. For andre tjenesteleverandører klassifiseres depositumet som bankinnskudd, kontanter og lignende.

Markedsoppgjør for derivater tilknyttet finansaktiviteter (kontantsikkerhet) balanseføres som enten fordring eller gjeld. Bankinnskudd, kontanter og lignende fra felles drift presenteres også på denne linjen.

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Kontanter og bankinnskudd ¹⁾	11 071	7 336
Pengemarkedsfond, sertifikater, gjeldsbrev og obligasjoner	3 154	20
Sum	14 226	7 356

¹⁾ Inneholder 129 millioner kroner og 110 millioner kroner for henholdsvis 2017 og 2016 fra selskaper rapportert som felles drift.

Bokført verdi av likvide midler som er stilt som garanti for forpliktelser

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Depotkonti i forbindelse med kraftomsetning på kraftbørs	62	40
Andre bundne midler	8	9
Sum	70	49

Note 30 Avsetning for forpliktelser

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Avsetninger, betingede eiendeler og betingede forpliktelser Det innregnes en avsetning bare når det er en eksisterende plikt som er resultat av en tidligere hendelse og det er mer enn 50 % sannsynlighet for at en forpliktelse har oppstått, samt at avsetningen kan måles pålitelig. Ved lavere sannsynlighet opplyses det om forholdene i notene til regnskapet med mindre sannsynligheten for utbetaling er svært lav. Avsetninger innregnes med et beløp som er uttrykk for beste estimat av de utgifter som kreves for å gjøre opp den eksisterende forpliktelsen på balansedagen.

Vesentlige tapskontrakter Forpliktelser som følge av vesentlige tapskontrakter innregnes og måles som avsetninger.

En vesentlig tapskontrakt oppstår når konsernet har inngått en uoppsigelig kontrakt og kontantstrømmene for å oppfylle betingelsene under kontrakten overstiger de forventede inntektene som kan relateres til den samme kontrakten.

Konsesjonskraft Det blir årlig levert konsesjonskraft til kommuner til myndighetsbestemte priser fastsatt av Stortinget. Levering av konsesjonskraft inntektsføres løpende i henhold til fastsatt konsesjonskraftpris. For enkelte konsesjonskraftavtaler er det inngått avtaler om finansielt oppgjør, der Statkraft dekker forskjellen mellom spot- og konsesjonsprisen. Konsesjonskontrakter er ikke innregnet i regnskapet. Kapitalisert verdi av fremtidig konsesjonsforpliktelser er estimert og vist i note 34.

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Fjerningsforpliktelser ¹⁾	598	566
Andre avsetninger for forpliktelser ^{2) 3)}	2 799	6 936
Sum avsetninger for forpliktelser	3 397	7 501

2017

Beløp i mill. kroner	Fjerningsforpliktelser ¹⁾	Andre avsetninger til forpliktelser ^{2) 3)}	Total
Bokført verdi 01.01.	566	6 936	7 501
Avsetninger i løpet av året	33	140	174
Avsetninger brukt/reversert i løpet av året	-1	-4 621	-4 622
Valutaeffekter	-	-	-
Overført til/fra andre balansekontoaer	-	140	140
Andre bevegelser	-	204	204
Bokført verdi 31.12.	598	2 799	3 397

2016

Beløp i mill. kroner	Fjerningsforpliktelser ¹⁾	Andre avsetninger til forpliktelser ^{2) 3)}	Total
Bokført verdi 01.01.	502	9 166	9 668
Avsetninger i løpet av året	82	371	452
Avsetninger brukt/reversert i løpet av året	-18	-1 090	-1 108
Valutaeffekter	-	82	82
Overført til/fra andre balansekontoaer	-	-1 594	-1 594
Andre bevegelser	-	-	-
Bokført verdi 31.12.	566	6 936	7 501

¹⁾ Fjerningsforpliktelser oppstår normalt når Statkraft har rettigheter til tidsbegrensede konsesjoner. Dette er i all hovedsak relatert til gasskraftverk i Tyskland og vindkraftverk i Sverige.

²⁾ I andre avsetninger for forpliktelser i 2016 inngikk forpliktelse knyttet til egenkapitalinstrumenter som ble realisert i 2017. I tillegg var det i 2016 regnskapsført en avsetning på 720 millioner kroner knyttet til Cetin-prosjektet i Tyrkia. Selskapet ble solgt i 2017 og forpliktelsen er fraregnet og inkludert som en del av gevinsten ved salget. Se note 5.

³⁾ Hvorav 2799 millioner kroner er allokert til sysselsatt kapital. I 2016 var 3423 millioner kroner allokert til sysselsatt kapital.

Note 31 Rentebærende gjeld

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Rentebærende kortsiktig gjeld		
Første års avdrag på langsiktig gjeld	2 172	6 126
Gjeld knyttet til kontantsikkerhet	1 322	1 408
Kredittfasiliteter	4	-
Sertifikatgjeld	-	500
Andre kortsiktig lån	39	69
Sum	3 536	8 103
Rentebærende langsiktig gjeld		
Obligasjonslån i det norske markedet utstedt av Statkraft SF	400	400
Obligasjonslån i det norske markedet utstedt av Statkraft AS	7 050	7 050
Øvrige lån i utenlandske markeder	26 427	21 673
Eksterne lån i datterselskaper og andre lån	2 408	2 762
Sum	36 285	31 886
Sum rentebærende gjeld	39 821	39 989

Beløp i mill. kroner

Kontantstrømmer fra rentebærende gjeld

Total rentebærende gjeld 01.01.2017	39 989
Opptak av ny gjeld (innbetaling)	5 250
Nedbetaling av gjeld (utbetaling)	-7 635
Kontantsikkerhet (inn-/utbetaling) ¹⁾	-95
Dekonsolidering av virksomhet (ingen kontanteffekt)	-11
Valutaendringer (ingen kontanteffekt)	2 119
Annet (ingen kontanteffekt)	204
Total rentebærende gjeld 31.12.2017	39 821

¹⁾ Del av endring i kortsiktige poster i kontantstrømoppstillingen.

Note 32 Rentefri kortsiktig gjeld

Rentefri gjeld fordelt på sysselsatt kapital

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Leverandørgjeld	1 950	1 730
Skyldig offentlige avgifter	981	974
Påløpt rentefri gjeld	4 722	5 929
Øvrig rentefri gjeld	1 460	7 878
Sum	9 114	16 512

Note 33 Betingede utfall, tvistesaker m.m.

MER-/MINDREINNTTEKT

I nettvirksomheten kan det oppstå forskjeller mellom inntektsrammen bestemt av NVE og hva som faktisk utfaktureres i nettleie. Dersom fakturert beløp er lavere enn inntektsrammen, oppstår det mindreinntekt, og dersom fakturert beløp er høyere, oppstår det merinntekt. Mer-/mindreinntekt vil utlignes over tid i tråd med at faktisk fakturering justeres.

Inntektsføringen i regnskapet baseres på faktisk fakturering. Akkumulert mer-/mindreinntekt regnskapsføres i fremtidige perioder.

TVISTESAKER

Konsernet er involvert i tvistesaker av ulik karakter. Det er usikkerhet knyttet til tvistesakene, men basert på tilgjengelig informasjon er konsernet av den oppfatning at sakene vil bli løst uten vesentlig negativ påvirkning, verken individuelt eller samlet, på konsernets resultat eller likviditet. For tvistesaker hvor konsernet vurderer at det er mer enn 50 % sannsynlighet for at en økonomisk forpliktelse vil oppstå, har konsernet foretatt avsetninger basert på ledelsens beste estimat.

Statkraft Treasury Centre SA

Den 9. oktober mottok Statkraft AS et utkast til vedtak om endring av likning fra norske skattemyndigheter. Utkastet til vedtak gjelder årene 2008-2014 og investeringen i datterselskapet Statkraft Treasury Center SA (STC) i Belgia. Hovedspørsmålet gjelder STCs kapitalstruktur og forholdet til armlengdeprinsippet.

Statkraft er sterkt uenig i at det er et rettslig grunnlag for å endre ligningene, og har ikke foretatt noen avsetning til dekning for et potensielt skattekrav. Hvis alle krav fra norske skattemyndigheter skulle vinne frem, estimeres den finansielle eksponeringen for perioden 2008-2017 til 4 milliarder kroner i økte skatt- og rentekostnader. Den 24. april 2017 ble det vesentlige av virksomheten i STC overført til Statkraft AS i Norge.

Brasil

Statkraft kjøpte en kontrollerende eierandel i det brasilianske selskapet Desenvix Energias Renováveis S.A. den 13. juli 2015. Selskapet har i etterkant av transaksjonen endret navn til Statkraft Energias Renováveis (SKER). Brasil har de siste årene opplevd store, alvorlige korrupsjonssaker. Statkraft iverksatte derfor på eget initiativ en intern granskning knyttet til datterselskapet som ble kjøpt i 2015. Basert på granskningen har Statkraft kontaktet brasilianske myndigheter. Det er på dette stadiet ikke mulig å forutsi om utfallet kan ha potensielle negative økonomiske konsekvenser.

De føderale påtalemyndighetene i Brasil etterforsker mulige kriminelle handlinger begått av representanter for de fire største pensjonskassene i Brasil og representanter for selskaper som pensjonskassene har investert i, samt andre enkeltpersoner som kan ha vært involvert i de påståtte mislighetene, knyttet til historiske investeringer foretatt av pensjonskassene. FUNCEF, som investerte i Desenvix (nå SKER) i 2009 og 2010, og som nå eier 18,7% av SKER, er en av disse pensjonskassene. Påtalemyndighetene har avsluttet etterforskningen knyttet til FUNCEF og reist straffesak mot individer, inkludert aksjonærene i Jackson og tidligere ansatte i FUNCEF. I august utstedte den føderale dommeren ansvarlig for straffesakene en resolusjon om at ingen informasjon som knyttet SKER til de påståtte ulovlige handlingene hadde blitt avdekket og det ble derfor besluttet å frigi garantier og andre sikkerheter krevet av SKER. I tillegg er det reist et sivil søksmål mot pensjonskassene, bedrifter og enkeltpersoner knyttet til pensjonskassenes investeringer, herunder SKER. SKER har også nylig mottatt en forespørsel om informasjon fra det brasilianske børstilsynet (CVM) relatert til de historiske investeringene. Det er på dette stadiet ikke mulig å forutsi om utfallet kan gi negative effekter for SKER.

Note 34 Pantstillelser, garantiansvar og forpliktelser

PANTSTILLELSER

Fylkeskommuner og offentlig eide energiselskaper har i visse tilfeller oppnådd en rett til å disponere en andel av kraftproduksjonen i kraftverk som tilhører Statkraft mot å dekke en andel av byggekostnadene. Fylkeskommunene/selskapene har fått anledning til å stille pant i kraftverket for å finansiere slike rettigheter. Pantegjeld som fylkeskommunene har tatt opp under denne ordningen, utgjør til sammen 375 millioner kroner. I tillegg har andre datterselskaper pantstillelser på til sammen 2348 millioner kroner.

Balansført verdi i Statkraft Energi AS av pantsatte eiendeler utgjør 4892 millioner kroner per 31. desember 2017, og tilsvarende 5865 millioner kroner i andre datterselskaper, hovedsakelig Statkraft IH Invest-konsernet. Pantsatte eiendeler i Statkraft IH Invest-konsernet, består hovedsakelig av eiendommer, anlegg og utstyr som sikkerhet for langsiktig gjeld. Fjordkraft har tilgjengelig kassekreditt på 1000 millioner kroner som kan pantsettes inntil 600 millioner kroner i kundefordringer. Per 31. desember 2017 var det ikke trukket på kassekreditten.

GARANTIANSVAR

Konsernet har følgende garantier som ikke er balansført:

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Morselskapsgarantier på vegne av datterselskaper ¹⁾	16 306	17 592
Morselskapsgarantier på vegne av tilknyttede selskaper og felleskontrollerte ordninger	2 500	4 071
Øvrige	1 728	1 766
Sum garantier i Statkraft AS	20 534	23 429
¹⁾ Hvorav de vesentligste garantiene er knyttet til energihandel med 15 787 millioner kroner og forpliktelser ovenfor leverandører med 1 061 millioner kroner.		
Garantier utstedt av datterselskaper	2 646	2 928
Garantier utstedt av tilknyttede selskaper og felleskontrollerte ordninger	469	976
Sum garantier i datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte ordninger	3 115	3 904
Sum garantier	23 649	27 333

KONTRAKTSFORPLIKTELSE

Statkraftkonsernet har følgende forpliktelser som ikke er balansført:

- Konesjonsavtale om utvikling, bygging og drift av ett vannkraftverk som innebærer et ansvar estimert til å være i størrelsesorden 1349 millioner kroner.
- Forpliktelser knyttet til vedlikeholdsavtaler og lignende for drift av gasskraftverk på 889 millioner kroner.
- Kraftkjøpsavtale med 15 års horisont. Kjøpsforpliktelsen er 1422 millioner kroner.

KONSESJONSKRAFTKONTRAKTER

Konsernet innregner konesjonskraft som normalt kjøp og salg i henhold til fastsatt konesjonskraftpris ved levering, uavhengig av om oppgjøret skjer ved fysisk levering eller finansielt oppgjør. Normalt er konesjonskraftkontrakter evigvarende. Partene kan imidlertid avtale finansielt oppgjør for en periode.

Ved utgangen av 2017 utgjorde konesjonskraftkontrakter med finansielt oppgjør et årlig volum i størrelsesorden 85,1 GWh og gjennomsnittspris fra OED var 11,48 øre per kWh. Estimert virkelig verdi per 31. desember 2017 for gjenværende kontrakter med finansielt oppgjør er negativ med 424 millioner kroner.

Note 35 Leieavtaler

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Operasjonelle leieavtaler resultatføres som hovedregel lineært over leieperioden. Ved leie av produksjonsanlegg der bruk er nært relatert til produksjonen måles leieutgiftene etter forbruk og presenteres som energikjøp.

SKJØNNSMESSIGE VURDERINGER

Kraftkjøpsavtaler Skjønnsmessige vurderinger er påkrevd når det skal vurderes hvorvidt kraftkjøpsavtaler inneholder en lease. En kraftkjøpsavtale inneholder en lease når oppfyllelsen av avtalen er avhengig av en spesifikk eiendel og avtalen gir en rett til å kontrollere den underliggende eiendelen og hvor Statkraft tar en betydelig del av produksjonen til en pris som verken er fast eller lik den nåværende markedsprisen.

Sum framtidig minsteleie i henhold til uoppsigelige leieavtaler for hver av de følgende periodene er:

Beløp i mill. kroner	Inntil 1 år etter periodens slutt	Mellom 1 og 5 år etter periodens slutt	Mer enn 5 år etter periodens slutt	Sum
Husleieavtaler	151	636	945	1 732
Kjøretøy	11	17	-	28
Øvrige leieavtaler	2	26	7	34
Sum	163	679	952	1 795

Leiebeløp knyttet til leieavtaler kostnadsført i perioden og spesifisert på følgende måte:

Beløp i mill. kroner	Minsteleie	Variabel leie	Fremleiebetalinger
Husleieavtaler	178	-	17
Kjøretøy	13	-	-
Øvrige leieavtaler	11	11	-
Sum	202	11	17

Statkraft tilbyr markedsadgang til små produsenter av fornybar energi. Noen av disse kontraktene er definert som operasjonelle leieavtaler med variabel betaling av leie, og er presentert som energikjøp, se note 12. Leieavtalene har en varighet opp til 20 år og betalt leie for 2017 er på 9446 millioner kroner. Betalt leie for 2016 var 4529 millioner kroner.

Statkraft har ved utgangen av 2017 ingen betydelige finansielle leieavtaler.

Note 36 Honorar til ekstern revisor

Deloitte AS er revisor for Statkraft-konsernet og reviderer alle revisjonspliktige datterselskaper, med unntak av de brasilianske selskapene i 2016. Honorar til ekstern revisor i Brasil var 2.2 millioner kroner for 2016.

Totale honorarer (eksklusiv merverdiavgift) for revisjon og øvrige tjenester utgjør som følger:

Beløp i tusen kroner	2017	2016
Lovpålagt revisjon	16 009	18 290
Andre attestasjonstjenester	829	1 044
Skatterådgivning	2 364	2 719
Øvrige tjenester ¹⁾	1 690	1 638
Sum	20 892	23 691

¹⁾ Honorar for øvrige tjenester i 2017 er hovedsakelig knyttet til en potensiell børsnotering av Fjordkraft samt attestasjon av rapport for samfunnsansvar. Tilsvarende tall i 2016 er hovedsakelig knyttet til bistand til kartlegging av diverse prosesser og rutiner samt attestasjon av rapport for samfunnsansvar.

Note 37 Ytelser til ledende ansatte og styret

Statkraft er organisert i resultatenheter og i støtteenheter. Lederne for disse rapporterer til konsernledelsen som består av konserndirektører og konsernsjef.

Lønn og andre ytelser til ledende ansatte

2017

Beløp i hele kroner	Lønn	Bonus ¹⁾	Natural- ytelser	Lønn og andre ytelser
Christian Rynning-Tønnesen, konsernsjef	5 144 192	883 000	188 641	6 215 832
Irene Egset, konserndirektør	2 417 438	510 000	192 069	3 119 507
Hallvard Granheim, konserndirektør	3 068 615	550 000	193 024	3 811 639
Steinar Bysveen, konserndirektør	2 702 892	466 000	214 003	3 382 895
Hilde Bakken, konserndirektør	2 711 629	473 000	196 970	3 381 599
Jürgen Tzschoppe, konserndirektør	3 430 575	547 000	142 117	4 119 692
Jon Vatnaland, konserndirektør ²⁾	1 679 588	386 000	89 130	2 154 718

¹⁾ Bonus opptjent 2017, men utbetalt i 2018.

²⁾ Jon Vatnaland tiltrådte konsernledelsen 24. januar 2017. Han var også ansatt som administrerende direktør i Statkraft UK Ltd. frem til august 2017, og var i den perioden ansatt på en utenlandskontrakt.

2016

Beløp i hele kroner	Lønn	Bonus ¹⁾	Natural- ytelser	Lønn og andre ytelser
Christian Rynning-Tønnesen, konsernsjef	4 978 414	677 875	173 511	5 829 800
Hallvard Granheim, konserndirektør	2 542 616	552 500	193 630	3 288 746
Steinar Bysveen, konserndirektør	2 647 150	539 500	213 598	3 400 248
Hilde Bakken, konserndirektør	2 616 080	474 500	189 585	3 280 165
Jürgen Tzschoppe, konserndirektør	3 219 510	420 375	166 915	3 806 800
Irene Egset, konserndirektør ²⁾	2 062 868	369 600	180 154	2 612 622
Asbjørn Grundt, konserndirektør ³⁾	2 930 022	360 000	193 057	3 483 079
Jon Brandsar, konserndirektør ⁴⁾	2 208 380	-	72 369	2 280 749

¹⁾ Bonus opptjent 2016, men utbetalt i 2017.

²⁾ Irene Egset tiltrådte konsernledelsen 4. februar 2016.

³⁾ Asbjørn Grundt fratrådte konsernledelsen 16. november 2016.

⁴⁾ Jon Brandsar fratrådte konsernledelsen 4. februar 2016.

Konsernledelsen har ikke mottatt godtgjørelser eller økonomiske fordeler fra andre foretak i samme konsern enn det som er vist over. Det er ikke gitt tilleggsgodtgjørelse for spesielle tjenester utenfor de normale funksjoner for en leder. For 2017 var total lønn og andre ytelser til ledende ansatte 26 185 882 kroner. Tilsvarende beløp i 2016 var 27 982 209 kroner.

Kostnadsført pensjon til ledende ansatte

Beløp i hele kroner	2017	2016
Christian Rynning-Tønnesen, konsernsjef	2 384 012	2 413 137
Irene Egset, konserndirektør ¹⁾	1 282 081	849 380
Hallvard Granheim, konserndirektør	273 691	254 496
Steinar Bysveen, konserndirektør	1 145 485	926 091
Hilde Bakken, konserndirektør	1 385 858	1 035 227
Asbjørn Grundt, konserndirektør	-	1 032 592
Jürgen Tzschoppe, konserndirektør	136 896	117 804
Jon Brandsar, konserndirektør ²⁾	-	91 192
Jon Vatnaland, konserndirektør ³⁾	822 594	-

¹⁾ Irene Egset tiltrådte i konsernledelsen 4. februar 2016.

²⁾ Jon Brandsar fratrådte konsernledelsen 4. februar 2016.

³⁾ Jon Vatnaland tiltrådte konsernledelsen 24. januar 2017.

Årets regnskapsførte pensjonskostnad reflekterer perioden hvor den ansatte har vært i konsernledelsen.

For 2017 var total pensjonskostnader til ledende ansatte 7 430 617 kroner. I 2016 var tilsvarende beløp 6 719 919 kroner.

Note 37 fortsettelse

Godtgjørelse til styret, revisjons- og kompensasjonsutvalg samt deltakelse på styremøter

2017

Beløp i hele kroner	Styregodtgjørelse	Revisjonsutvalg	Kompensasjonsutvalg	Deltakelse på styremøter ³⁾
Thorild Widvey, styreleder	484 000	-	49 900	13
Halvor Stenstadvold, nestleder	341 000	93 300	-	13
Hilde Drønen, styremedlem	281 000	67 600	-	10
Peter Mellbye, styremedlem	281 000	-	31 000	13
Ingelise Arntsen, styremedlem ¹⁾	140 500	33 800	-	4
Bengt Ekenstierna, styremedlem	281 000	-	-	13
Thorbjørn Holøs, ansattevalgt styremedlem	281 000	67 600	-	13
Vilde Eriksen Bjerknes, ansattevalgt styremedlem	281 000	-	-	13
Asbjørn Sevløjordet, ansattevalgt styremedlem	281 000	-	31 000	13
Helene Biström, styremedlem ²⁾	140 500	33 800	-	8

¹⁾ Tiltrådte styret i juni 2017.

²⁾ Fratrådte styret i juni 2017.

³⁾ Antall styremøter for Statkraft AS og Statkraft SF.

2016

Beløp i hele kroner	Styregodtgjørelse	Revisjonsutvalg	Kompensasjonsutvalg	Deltakelse på styremøter
Thorild Widvey, styreleder ¹⁾	242 000	-	24 950	6
Halvor Stenstadvold, nestleder ²⁾	311 000	93 300	-	11
Hilde Drønen, styremedlem	281 000	67 600	-	10
Peter Mellbye, styremedlem ¹⁾	140 500	-	15 500	6
Helene Biström, styremedlem ¹⁾	140 500	33 800	-	5
Bengt Ekenstierna, styremedlem ¹⁾	140 500	-	-	6
Thorbjørn Holøs, ansattevalgt styremedlem	281 000	67 600	-	10
Vilde Eriksen Bjerknes, ansattevalgt styremedlem	281 000	-	-	11
Asbjørn Sevløjordet, ansattevalgt styremedlem	281 000	-	31 000	10
Olav Fjell, styreleder ³⁾	242 000	-	24 950	5
Berit J. Rødseth, nestleder ³⁾	170 500	33 800	-	5
Elisabeth Morthen, styremedlem ³⁾	140 500	-	-	5

¹⁾ Tiltrådte styret i juni 2016.

²⁾ Ble valgt til nestleder juni 2016 etter å ha vært styremedlem før det.

³⁾ Fratrådte styret i juni 2016.

Styret har ikke avtaler om annet vederlag enn styrehonorar og vederlag for deltakelse i utvalgsarbeid, og det er heller ikke gitt lån eller stilt sikkerhet til fordel for medlemmer av styret. For 2017 var total godtgjørelse til styret, revisjonsutvalg og kompensasjonsutvalg henholdsvis 2 792 000 kroner, 296 100 kroner og 111 900 kroner. Tilsvarende beløp i 2016 var 2 651 500 kroner, 296 100 kroner og 96 400 kroner.

STYRETS ERKLÆRING OM LEDERLØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE – 2017

Styret vil bidra til en moderat, men konkurransedyktig utvikling av ledergodtgjørelse i Statkraft. Prinsipper og retningslinjer for lederlønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte er utformet i henhold til dette. Den eneste vesentlige endringen i retningslinjer med hensyn til lønn og andre godtgjørelser i 2017 var en klargjøring av praksis for nye konserndirektørers pensjonsordning ved internt opprykk.

Statkraft AS følger Nærings- og fiskeridepartementets retningslinjer for lønn og andre ytelser til konsernledelsen i statlige selskaper.

Statkrafts policy er å tilby konkurransedyktige betingelser, men ikke være lønnsledende. Ved fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse i Statkraft benyttes et eksternt stillingsvurderingssystem som rangerer stillingene etter en anerkjent og utbredt metodikk. Det foretas årlig en undersøkelse av hvordan tilsvarende rangerte stillinger i det norske arbeidsmarkedet er avlønnet.

Denne informasjonen sammen med øvrig lønnsutvikling i Statkraft danner grunnlaget for fastsettelse av godtgjørelse.

Organisasjonen

Styret i Statkraft har etablert et eget kompensasjonsutvalg. Mandatet til utvalget er:

- Forberede styrebehandling av lønn og vilkår for konsernsjef en gang per år.
- Utarbeide styrets erklæring om lederlønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte.
- Forberede styrebehandling av prinsipielle spørsmål knyttet til lønnsnivå, bonussystemer, pensjonsvilkår, ansettelsesavtaler og liknende for ledere i Statkraft.
- Behandle særlige spørsmål knyttet til kompensasjon for ansatte i Statkraft-konsernet i den utstrekning utvalget finner at disse berører forhold av særlig betydning for konsernets eksterne profil og konkurransevne, og dets attraktivitet som arbeidsgiver.
- Konsernsjefen skal rådføre seg med styrets kompensasjonsutvalg vedrørende sin innstilling for lønnsregulering av konserndirektører og leder for konsernrevisjonen før endelig beslutning.

Redegjørelse for lederlønnspolitik

Konsernsjefen og konserndirektørene godtgjøres med fastlønn og variabel lønn.

Fast lønn

Fastlønn fastsettes etter en stillings- og markedsvurdering vurdert opp mot Statkrafts policy om å tilby konkurransedyktige betingelser, men ikke være lønnsledende. Ved fastsettelsen av den årlige reguleringen vektlegges også gjennomsnittlig lønnsvekst for øvrige ansatte i konsernet.

Variabel lønn

Statkraft har en ordning for variabel godtgjørelse av ledende ansatte basert på nøkkelindikatorer for resultatoppnåelse og individuelle mål. Formålet er å sikre god drift og håndtere risikoer for å oppnå målene i strategien.

Statkraft har innført en resultatstyringsprosess for å sikre en klar forbindelse mellom konsernets overordnede strategiske plattform og definerte mål. Resultatene rapporteres og følges opp gjennom nøkkelindikatorer for resultatoppnåelse (KPIer) i konsernmålekortet. Nøkkelindikatorene er basert på de mest relevante verdidrivere og strategiske ambisjoner for konsernet. Målene fastsettes for å sikre verdiskaping.

Ordnningen med variabel godtgjørelse for Statkrafts ledende ansatte er utviklet for å støtte resultatstyringsprosessen og etablere en tydelig forbindelse mellom verdiskapende aktiviteter og individuell variabel godtgjørelse.

Nedenfor følger en beskrivelse av de aktuelle KPI-kategoriene som brukes i ordningen for variabel godtgjørelse. Målet vektet i henhold til den enkeltes ansvarsområde:

i) Hensyn til mennesker og miljø
Innenfor denne kategorien følger Statkraft opp at rettslige, miljømessige, sosiale og etiske standarder i industrien følges. Hovedfokus er på helse-, miljø- og sikkerhetsrisiko for ansatte og reduksjon av negativ miljøvirkning. Felles helse- og sikkerhetsmål er inkludert for alle ledende ansatte.

ii) Finansielle indikatorer
Statkrafts finansielle resultater fra markedsaktiviteter måles ved hjelp av KPIer for lønnsomhet, der Statkrafts merverdi fra energidisponering og andre markedsaktiviteter måles mot markedet. Hovedfokuset er på å øke verdiskapingen for Statkraft, fastsatt ved hjelp av forskjellige KPIer med strekksmål.

iii) Driftsrelaterte indikatorer

Flere KPIer benyttes for å følge opp de operasjonelle aktivitetene. Statkraft måler kraftverkenes nyttejusterte tilgjengelighet, dvs. om selskapets kraftverk er tilgjengelige når det er mest lønnsomt å produsere. Statkraft følger også opp kostnader ved å måle utvikling i kostnadsbasen. Også for disse indikatorene er hovedfokus å øke verdiskapingen for Statkraft; målt ved hjelp av forskjellige KPIer med strekksmål.

For konsernsjefen og konserndirektørene har variabel godtgjørelse en maksimal opptjening på 25 prosent av brutto grunnlønn. Den individuelle bonusen kan variere fra 0 til 100 prosent, med utgangspunkt i en vurdering av resultatene opp mot definerte mål.

For konsernsjefen og konserndirektørene defineres strategiske mål samt mål for finansielle og driftsrelaterte resultater. Konsernsjefens variable godtgjørelse er fullt ut basert på disse målene mens konserndirektørene har en kombinert vektning av 70 prosent på disse målene og 30 prosent på individuelle mål relatert til lederskap og organisatorisk utvikling.

Andre variable elementer

Andre variable elementer inkluderer ordninger for firmabil, aviser, mobiltelefon og dekning av bredbåndskommunikasjon i samsvar med etablerte standarder.

Pensjonsordninger

For heleide norske virksomheter har Statkraft opprettet en innskuddsplan i Gjensidige Pensjonsforsikring AS, og selskapet har en lukket ytelsesbasert pensjonsordning i Statens pensjonskasse (SPK).

Konsernsjef Christian Rynning-Tønnesen har en pensjonsalder på 67 år med en pensjonsytelse på 66 prosent av årslønnen forutsatt full opptjeningstid på 30 år. De øvrige konserndirektørene har pensjonsalder fra tidligst 65 år, med en pensjonsytelse på 66 prosent av årslønnen basert på 30 års opptjening.

I 2003 etablerte Statkraft en pensjonsordning over driften for inntekt over 12G. Ordningen omfattet alle ansatte med lønn over 12G – inkludert konsernsjef og konserndirektører.

Denne ordningen ble i 2012 lukket for nye ansatte. Det er ikke etablert ny alderspensjonsordning for lønn over 12G, men det er etablert et system med tilleggslønn som kan benyttes til supplerende, privat pensjonssparing. Tilleggslønnen er satt til 18 prosent av ordinær lønn over 12G. Det er også etablert en kollektiv uføredekning knyttet til lønn over 12G.

Ansatte med lønn over 12 G og ansettelsestidspunkt før 30.april 2012 beholdt sine pensjonsavtaler i den lukkede ordningen. Tilknytningen ble også beholdt ved inntreden i konsernledelsen etter internt opprykk. Medlemmer i lukket ordning over 12G omfattet i 2017 konsernsjef og fire konserndirektører. Statkraft vil ved fremtidige interne opprykk legge til grunn at 12G – begrensning for pensjoner skal gjelde for alle nye medlemmer av konsernledelsen, uavhengig av når den enkelte ble ansatt i selskapet.

Stillingsendingsavtaler

Konsernsjef og en av konserndirektørene har avtale om stillingsendring etter fylte 62 år. Dette er avtaler om at det på ethvert tidspunkt etter at den ansatte har fylt 62 år, foreligger en gjensidig rett for den ansatte eller selskapet til å be om, eller bli bedt om, å fratre direktørstillingen uten nærmere begrunnelse. Gjør en av partene denne retten gjeldende, skal den ansatte tilbys en annen stilling med en lønn på 75 prosent av direktørlønnen – og en arbeidstid på inntil 50 prosent frem til avtalt pensjonsalder. Lederlønnspolitikken er endret og ordningen er lukket for nye ansatte.

Etterlønnordninger

Gjensidig oppsigelsestid for konsernsjefen er avtalt til 6 måneder. For konserndirektørene er det en gjensidig oppsigelsestid på 3 måneder. Ved mer enn 2 års ansettelsestid er arbeidsgivers oppsigelsestid 6 måneder.

For konsernsjefen og to av konserndirektørene er det avtalt en særskilt etterlønn ved oppsigelse fra arbeidsgiver med kortere frist enn de ovennevnte. I avtalen fraskriver den ansatte seg rettighetene i arbeidsmiljølovens bestemmelser om oppsigelsesvern. Dersom arbeidsgiver benytter denne oppsigelsesadgangen, har den ansatte rett på et sluttvederlag på inntil 12 månedslønner utover avtalt oppsigelsestid. Beløpet skal utbetales månedlig. Sluttvederlaget skal reduseres etter fastsatte regler dersom arbeidstaker oppbeholder annen inntekt innenfor utbetalingsperioden. Disse avtalene er inngått i henhold til retningslinjer for ansettelsesvilkår for ledere i heleide statlige foretak og selskaper av 28. juni 2004. Lederlønnspolitikken er endret og ordningen er lukket for de øvrige konserndirektørene og ved ansettelse av nye konserndirektører.

Vilkår for konsernsjef

Fastlønn til konsernsjefen for 2018 er 5 154 000 kroner, med øvrige vilkår slik det fremgår av denne erklæringen.

Note 38 Nærstående parter

Alle datterselskaper, tilknyttede selskaper og felles virksomhet som angitt i note 24 og note 39 er nærstående parter av Statkraft. Mellomværende og transaksjoner mellom konsoliderte selskaper elimineres i Statkrafts konsernregnskap og vises ikke i denne note.

Personer som angitt i note 37 inngår i konsernets ledelse eller styre og er også nærstående parter av Statkraft.

Tabellen nedenfor viser transaksjoner og mellomværender med nærstående parter klassifisert som tilknyttede selskaper eller felles virksomhet og som ikke er eliminert i konsernregnskapet.

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Inntekter	309	324
Kostnader	1 318	1 518
Fordringer ved periodens slutt	5 616	7 207
Gjeld ved periodens slutt	24	16

Vesentlige transaksjoner med eier og selskaper kontrollert av eier

Aksjene i Statkraft SF eies 100 % av den norske stat.

Beløp i mill. kroner	2017	2016
I brutto driftsinntekter inngår		
Konsesjonskraft til myndighetsbestemte priser	373	348
I netto driftsinntekter inngår:		
Energikjøp fra Statoil	607	409
Overføringskostnader til Statnett	1 239	1 120
I driftskostnader inngår:		
Eiendomsskatt og konsesjonsavgift til norske myndigheter	931	1 288
I skattekostnader inngår:		
Betalbar skatt til norske myndigheter etter effekt av konsernbidrag	3 511	4 762
Foreslått utbytte til den norske stat	6 040	2 400

Energikjøpet fra Statoil vist ovenfor omfatter kjøp av gass som enten benyttes i konsernets produksjon av elektrisitet eller som videreselges i markedet. Volum og pris er basert på langsiktige kontrakter fremforhandlet på markedsmessige betingelser. Overføringskostnader til Statnett omfatter hovedsakelig nettleie. Prisene i dette markedet fastsettes av Norges vassdrags- og energidirektorat. Øvrige transaksjoner med nærstående parter skjer på markedsmessige vilkår.

Statkraft har også transaksjoner og mellomværender med andre foretak som er kontrollert av den norske stat. Størrelsen på disse er verken enkeltvis eller samlet av vesentlig betydning for Statkrafts regnskaper.

Note 39 Konsoliderte selskaper

Aksjer i konsoliderte datterselskaper

Navn	Segment ¹⁾	Land	Forretnings- kontor	Morselskap	Eier- og stemmeandel
Statkraft AS		Norge	Oslo	Statkraft SF	100,00%
Hitra Vind AS	WP	Norge	Oslo	Statkraft AS	100,00%
Kjøllefjord Vind AS	WP	Norge	Oslo	Statkraft AS	100,00%
Smøla Vind 2 AS	WP	Norge	Oslo	Statkraft AS	100,00%
Statkraft Asset Holding AS	EF,OA	Norge	Oslo	Statkraft AS	100,00%
Statkraft France SAS	EF	Frankrike	Lyon	Statkraft Asset Holding AS	100,00%
Statkraft Markets BV	MO	Nederland	Amsterdam	Statkraft Asset Holding AS	100,00%
Devoll Hydropower Sh.A.	IP	Albania	Tirana	Statkraft Markets BV	100,00%
Statkraft Sweden AB	EF, WP	Sverige	Stockholm	Statkraft Asset Holding AS	100,00%
Gidekraft AB	EF	Sverige	Stockholm	Statkraft Sweden AB	90,10%
Statkraft US Holding AS	MO	Norge	Oslo	Statkraft Asset Holding AS	100,00%
Statkraft US LLC	MO	USA	San Francisco	Statkraft US Holding AS	100,00%
Statkraft Värme AB	DH	Sverige	Kungsbacka	Statkraft Asset Holding AS	100,00%
Statkraft Vind AB	WP	Sverige	Stockholm	Statkraft Asset Holding AS	100,00%
Statkraft Leasing AB	WP	Sverige	Stockholm	Statkraft Vind AB	100,00%
Statkraft SCA Vind AB	WP	Sverige	Stockholm	Statkraft Vind AB	100,00%
Statkraft SCA Vind Elnät AB	WP	Sverige	Stockholm	Statkraft SCA Vind AB	100,00%
Statkraft SCA Vind II AB	WP	Sverige	Stockholm	Statkraft Vind AB	100,00%
Statkraft Södra Vindkraft AB	WP	Sverige	Stockholm	Statkraft Vind AB	90,10%
Statkraft Carbon Invest AS	MO	Norge	Oslo	Statkraft AS	100,00%
Statkraft Elektrik Enerjisi Toptan Satis Ltd. Sti	MO	Tyrkia	Istanbul	Statkraft AS	100,00%
Statkraft Energi AS	MO, EF, WP	Norge	Oslo	Statkraft AS	100,00%
Baltic Cable AB	EF	Sverige	Malmö	Statkraft Energi AS	100,00%
Statkraft Tofte AS	OA	Norge	Oslo	Statkraft Energi AS	100,00%
Statkraft Varme AS	DH	Norge	Trondheim	Statkraft Energi AS	100,00%
Stjørdal Fjernvarme AS	DH	Norge	Trondheim	Statkraft Varme AS	85,00%
Statkraft Enerji A.S.	IP	Tyrkia	Istanbul	Statkraft AS	100,00%
Çakit Enerji A.S.	IP	Tyrkia	Istanbul	Statkraft Enerji A.S.	100,00%
Kargi Kizirlimak Enerji A.S.	IP	Tyrkia	Istanbul	Statkraft Enerji A.S.	100,00%
Statkraft Financial Energy AB	MO	Sverige	Stockholm	Statkraft AS	100,00%
Statkraft Forsikring AS	OA	Norge	Oslo	Statkraft AS	100,00%
Statkraft Germany GmbH	MO	Tyskland	Düsseldorf	Statkraft AS	100,00%
Statkraft Markets GmbH	MO	Tyskland	Düsseldorf	Statkraft Germany GmbH	100,00%
Statkraft Holding Herdecke GmbH	EF	Tyskland	Düsseldorf	Statkraft Markets GmbH	100,00%
Statkraft Holding Knapsack GmbH	EF	Tyskland	Düsseldorf	Statkraft Markets GmbH	100,00%
Knapsack Power GmbH & Co KG	EF	Tyskland	Düsseldorf	Statkraft Holding Knapsack GmbH	100,00%
Knapsack Power Verwaltungs GmbH	EF	Tyskland	Düsseldorf	Knapsack Power GmbH & Co KG	100,00%
Statkraft Markets Financial Services GmbH	MO	Tyskland	Düsseldorf	Statkraft Markets GmbH	100,00%
Statkraft South East Europe EOOD	MO	Bulgaria	Sofia	Statkraft Markets GmbH	100,00%
Statkraft Trading GmbH	MO	Tyskland	Düsseldorf	Statkraft Markets GmbH	100,00%
Statkraft Ventures GmbH	MO	Tyskland	Düsseldorf	Statkraft Markets GmbH	100,00%
Statkraft Solar Deutschland GmbH	MO	Tyskland	Düsseldorf	Statkraft Germany GmbH	100,00%
Zonnepark Runde Lange B.V.	MO	Nederland	Amsterdam	Statkraft Germany GmbH	100,00%
Statkraft IH Invest AS	IP	Norge	Oslo	Statkraft AS	100,00%
Statkraft Brasil AS	IP	Norge	Oslo	Statkraft IH Invest AS	100,00%
Statkraft Investimentos Ltda.	IP	Brasil	Florianopolis	Statkraft Brasil AS	100,00%
Statkraft Energia do Brasil Ltda.	IP, MO	Brasil	Florianopolis	Statkraft Investimentos Ltda.	100,00%
Statkraft Energias Renováveis S.A.	IP	Brasil	Florianopolis	Statkraft Investimentos Ltda.	81,31%
Esmeralda S.A.	IP	Brasil	Florianopolis	Statkraft Energias Renováveis S.A.	100,00%
Enex O&M de Sistemas Eléctricos Ltda.	IP	Brasil	Florianopolis	Statkraft Energias Renováveis S.A.	100,00%
Santa Laura S.A.	IP	Brasil	Florianopolis	Statkraft Energias Renováveis S.A.	100,00%
Santa Rosa S.A.	IP	Brasil	Florianopolis	Statkraft Energias Renováveis S.A.	100,00%
Moinho S.A.	IP	Brasil	Florianopolis	Statkraft Energias Renováveis S.A.	100,00%
Macaúbas Energética S.A.	IP	Brasil	Florianopolis	Statkraft Energias Renováveis S.A.	100,00%
Novo Horizonte Energética S.A.	IP	Brasil	Florianopolis	Statkraft Energias Renováveis S.A.	100,00%
Seabra Energética S.A.	IP	Brasil	Florianopolis	Statkraft Energias Renováveis S.A.	100,00%
Energen Energias Renováveis S.A.	IP	Brasil	Florianopolis	Statkraft Energias Renováveis S.A.	99,99%
Monel Monjolinho Energética S.A.	IP	Brasil	Florianopolis	Statkraft Energias Renováveis S.A.	100,00%

Note 39 fortsettelse

Navn	Segment ¹⁾	Land	Forretnings- kontor	Morselskap	Eier- og stemmeandel
Statkraft IH Holding AS	IP	Norge	Oslo	Statkraft IH Invest AS	100,00%
Statkraft Holding Singapore Pte. Ltd.	IP	Nederland	Amsterdam	Statkraft IH Holding AS	100,00%
Himal Power Ltd.	IP	Nepal	Kathmandu	Statkraft Holding Singapore Pte. Ltd.	57,07%
Statkraft Holding Chile Pte. Ltd.	IP	Nederland	Amsterdam	Statkraft Holding Singapore Pte. Ltd.	100,00%
Statkraft Chile Inversiones Electricas Ltd.	IP	Chile	Santiago	Statkraft Holding Chile Pte. Ltd.	100,00%
Empresa Eléctrica Pilmaiquén S.A.	IP	Chile	Santiago	Statkraft Chile Inversiones Electricas Ltd.	99,39%
Empresa Eléctrica Rucatayo S.A.	IP	Chile	Santiago	Empresa Eléctrica Pilmaiquén S.A.	100,00%
Transrucatayo S.A.	IP	Chile	Santiago	Empresa Eléctrica Rucatayo S.A.	100,00%
Eléctrica del Sur S.A.	IP	Chile	Santiago	Empresa Eléctrica Pilmaiquén S.A.	100,00%
Hidrotransmision del Sur S.A.	IP	Chile	Santiago	Empresa Eléctrica Pilmaiquén S.A.	100,00%
Statkraft Chile Tinguiririca SCC	IP	Chile	Santiago	Statkraft Chile Inversiones Electricas Ltd.	100,00%
Statkraft Market Services Chile S.A.	IP	Chile	Santiago	Statkraft Chile Inversiones Electricas Ltd.	100,00%
Statkraft Holding Nepal Ltd.	IP	Nepal	Kathmandu	Statkraft Holding Singapore Pte. Ltd.	100,00%
Statkraft Holding Peru Pte. Ltd.	IP	Nederland	Amsterdam	Statkraft Holding Singapore Pte. Ltd.	100,00%
Statkraft Peru Holding S.A.C.	IP	Peru	Lima	Statkraft Holding Peru Pte. Ltd.	100,00%
Statkraft Peru S.A.	IP	Peru	Lima	Statkraft Peru Holding S.A.C.	100,00%
Inversiones Shaqsa S.A.C.	IP	Peru	Lima	Statkraft Peru S.A.	100,00%
Statkraft India Pvt. Ltd.	IP	India	New Dehli	Statkraft Holding Singapore Pte. Ltd.	100,00%
Statkraft Markets Pvt. Ltd.	MO	India	New Dehli	Statkraft Holding Singapore Pte. Ltd.	100,00%
Statkraft Industrial Holding AS	IO	Norge	Oslo	Statkraft AS	100,00%
Fjordkraft AS ²⁾	IO	Norge	Oslo	Statkraft Industrial Holding AS	3,15%
Trondheim Kraft AS	IO	Norge	Trondheim	Fjordkraft AS	100,00%
Skagerak Energi AS	IO	Norge	Porsgrunn	Statkraft Industrial Holding AS	66,62%
Skagerak Kraft AS	IO	Norge	Porsgrunn	Skagerak Energi AS	100,00%
Grunnåi Kraftverk AS	IO	Norge	Porsgrunn	Skagerak Kraft AS	55,00%
Sauland Kraftverk AS	IO	Norge	Hjartdal	Skagerak Kraft AS	67,00%
Skagerak Nett AS	IO	Norge	Porsgrunn	Skagerak Energi AS	100,00%
Skagerak Varme AS	IO	Norge	Porsgrunn	Skagerak Energi AS	100,00%
Skien Fjernvarme AS	IO	Norge	Skien	Skagerak Varme AS	51,00%
Statkraft Brussel sprl	OA	Belgia	Brussels	Statkraft AS	100,00%
Statkraft Treasury Centre SA	OA	Belgia	Brussels	Statkraft AS	100,00%
Statkraft UK Ltd.	WP, MO	Storbritannia	London	Statkraft AS	100,00%
Andershaw Wind Power Ltd.	WP	Storbritannia	London	Statkraft UK Ltd.	100,00%
Statkraft Energy Ltd.	EF	Storbritannia	London	Statkraft UK Ltd.	100,00%
Rheidol 2008 Trustees Ltd.	EF	Storbritannia	London	Statkraft Energy Ltd.	100,00%
Statkraft Pure Energy Ltd.	MO	Storbritannia	London	Statkraft UK Ltd.	95,00%
Bryt Energy Storage	MO	Storbritannia	London	Statkraft Pure Energy	100,00%
Bryt Energy Ltd.	MO	Storbritannia	London	Statkraft Pure Energy	100,00%
Statkraft Vind Holding AS	WP	Norge	Oslo	Statkraft AS	100,00%
Statkraft Western Balkans d.o.o.	MO	Serbia	Beograd	Statkraft AS	100,00%

¹⁾ EF: Europeisk fleksibel kraftproduksjon, MO: Markeds operasjoner, IP: Internasjonal kraft, WP: Vindkraft, DH: Fjernvarme, IO: Industrielt eierskap, OA: Annen virksomhet

²⁾ Fjordkraft AS eies av Statkraft Industrial Holding AS (3,15 %), Skagerak Energi AS (48 %) og BKK AS (48,85 %).

Vesentlige ikke-kontrollerende eierinteressers andel av konsernets aktiviteter

Det er vesentlige ikke-kontrollerende eierinteresser i SKIHI Konsern og Skagerak Energi Konsern. I september 2017 økte imidlertid Statkraft sin eierandel i SKIHI Konsernet opp til 100%. Se note 5 for ytterligere informasjon

Beløp i mill. kroner	SKIHI Konsern ¹⁾		Skagerak Energi Konsern	
	2017	2016	2017	2016
Brutto inntekter	1 775	2 297	2 817	2 257
Totalresultat	1 061	1 098	631	374
- herav allokert til ikke-kontrollerende eierinteresser	252	-49	-71	-85
Eiendeler	-	34 045	16 414	15 899
Gjeld	-	7 110	9 141	9 079
Egenkapital	-	26 935	7 272	6 821
- herav akkumulerte ikke-kontrollerende eierinteresser	-	1 239	2 464	2 525
Utbytte utdelt til ikke-kontrollerende eierinteresser	940	118	38	-
Netto kontantstrøm fra virksomheten	N/A	N/A	931	986

¹⁾ SKIHI Konsern ble dannet ved restruktureringen av tidligere SN Power og eies 100 % av Statkraft.

Regnskap Statkraft SF

Resultatregnskap

Statkraft SF morselskap

Beløp i mill. kroner	Note	2017	2016
Andre driftskostnader	2, 11	29	-29
Driftskostnader		29	-29
Driftsresultat		29	-29
Inntekt på investering i datterselskap	3, 5, 13	6 100	4 397
Finansinntekter	3, 13	35	32
Finanskostnader	3, 13	-19	-49
Netto finansposter		6 116	4 380
Resultat før skatt		6 145	4 350
Skattekostnad	4	58	-58
Resultat etter skatt		6 203	4 292
Disponeringer			
Avsatt utbytte		6 040	2 400
Overføring til opptjent egenkapital	8	163	1 892

Balanse

Statkraft SF morselskap

Beløp i mill. kroner	Note	31.12.2017	31.12.2016
EIENDELER			
Utsatt skattefordel	4	2	10
Investering i datterselskaper	5	58 448	56 308
Øvrige finansielle anleggsmidler	6,13	400	400
Anleggsmidler		58 850	56 718
Fordringer	7,13	6 276	4 656
Bankinnskudd, kontanter og lignende		9	47
Omløpsmidler		6 285	4 703
Eiendeler		65 135	61 421
EGENKAPITAL OG GJELD			
Innskutt egenkapital	8	48 250	48 250
Opptjent egenkapital	8	10 292	10 129
Egenkapital		58 542	58 379
Rentebærende langsiktig gjeld	9	400	400
Langsiktig gjeld		400	400
Betalbar skatt	4	122	189
Annen rentefri gjeld	10,13	6 070	2 454
Kortsiktig gjeld		6 193	2 642
Egenkapital og gjeld		65 135	61 421

Styret i Statkraft SF
Oslo, 14. februar 2018

Thorhild Widvey
Styreleder

Halvor Stenstadvold
Nestleder

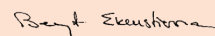
Hilde Drønen
Styremedlem

Peter Mellbye
Styremedlem

Ingelise Arntsen
Styremedlem

Bengt Ekenstierna
Styremedlem

Vilde Eriksen Bjerknes
Styremedlem

Thorbjørn Holøs
Styremedlem

Asbjørn Sevejordet
Styremedlem

Christian Rynning-Tønnesen
Konsernsjef

Kontantstrømoppstilling

Statkraft SF morselskap

Beløp i mill. kroner	2017	2016
LIKVIDITETSENRING FRA DRIFTEN		
Resultat før skatt	6 145	4 350
Endring i kortsiktige poster	265	55
Bokført inntekt fra utbytte uten kontanteffekt	-6 100	-4 350
Mottatt utbytte	2 052	-
Betalt skatt	-	-9
Likviditetsendring fra driften	2 362	46
LIKVIDITETSENRINGER FRA INVESTERINGER		
Investeringer i datterselskap	-	-
Innbetaling ved salg av aksjer	-	-
Likviditetsendringer fra investeringer	-	-
LIKVIDITETSENRINGER FRA FINANSIERING		
Kapitalinnskudd fra eier	-	-
Utdelt utbytte	-2 400	-
Likviditetsendringer fra finansiering	-2 400	-
Netto endring i likvider gjennom året	-38	46
Bankinnskudd, kontanter og lignende 01.01.	47	1
Bankinnskudd, kontanter og lignende 31.12.	9	47
Ubenyttet kassakreditt	200	200

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet med basis i den indirekte metoden. Dette innebærer at man i oppstillingen tar utgangspunkt i selskapets årsresultat for å kunne presentere kontantstrømmer tilført fra henholdsvis ordinær drift, investeringsvirksomheten og finansieringsvirksomheten.

Noter

Statkraft SF selskapsregnskapet

Oversikt over noter til selskapsregnskapet

	Side		Side		
Note 1	Vesentlige regnskapsprinsipper	82	Note 8	Egenkapital	84
Note 2	Lønnskostnader og antall årsverk	82	Note 9	Rentebærende gjeld	85
Note 3	Finansposter	82	Note 10	Annen rentefri gjeld	85
Note 4	Resultatskatter	83	Note 11	Honorar til ekstern revisor	85
Note 5	Eierandeler i datterselskaper	84	Note 12	Forpliktelse og garantiansvar	85
Note 6	Øvrige finansielle anleggsmidler	84	Note 13	Nærstående parter	86
Note 7	Fordringer	84	Note 14	Hendelser etter balansedagen	86

Note 1 Vesentlige regnskapsprinsipper

GENERELL INFORMASJON

Årsregnskapet til Statkraft SF er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge (GRS).

Beskrivelsene av regnskapsprinsipper i morselskapets noter og oppstillinger utgjør sammen med beskrivelsen av prinsipper i denne noten helheten av regnskapsprinsipper for morselskapets regnskap. Følgende beskrivelser er plassert utenfor note 1:

- Kontantstrømoppstilling
- Resultatskatter Note 4
- Investeringer i datterselskaper Note 5
- Fordringer Note 7
- Rentebærende gjeld Note 9

VURDERINGS- OG KLASSIFISERINGSPRINSIPPER

Usikkerhet i estimater Regnskapet er basert på forutsetninger og estimater som påvirker regnskapsført verdi av eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. Beste estimater ved tidspunkt for avleggelse av regnskapet legges til grunn, men faktiske tall kan avvike fra opprinnelige estimater.

Prinsipper for innteks- og kostnadsføring Inntektsføring foretas ved opptjening, mens kostnadsføring skjer etter sammenstillingsprinsippet.

Klassifisering og vurdering av eiendeler og gjeld Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år, klassifiseres som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig lån er analoge kriterier lagt til grunn.

Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktige lån balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet.

Usikre forpliktelser Usikre forpliktelser blir regnskapsført dersom det er sannsynlighetsovervekt for at de kommer til oppgjør. Beste estimat benyttes ved beregning av oppgjørsverdi.

Valuta Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til balansedagens kurs. Realiserte og urealiserte valutaeffekter presenteres netto i resultatregnskapet som finansinntekt eller finanskostnad. Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet.

Note 2 Lønnskostnader og antall årsverk

Selskapet hadde ingen ansatte i 2017. For informasjon om lønn og personalkostnader for konsernledelsen og styret henvises til note 37 i konsernregnskapet.

Note 3 Finansposter

Inntekt på investering i datterselskap

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Utbytte fra foretak i samme konsern	6 100	4 397

Finansinntekter

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Renteinntekter fra foretak i samme konsern	35	32
Sum	35	32

Finanskostnader

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Rentekostnader	-26	-40
Andre finanskostnader	7	-9
Sum	-19	-49

Netto finansposter	6 116	4 380
--------------------	-------	-------

Note 4 Resultatskatter

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Statkraft SF er underlagt overskuddsbeskatning som blir beregnet etter ordinære skatteregler. Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt/skattefordel. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Utsatt

skatt/skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi, samt skattevirkninger av underskudd til fremføring. Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fordelen vil bli realisert i fremtiden. Skatt knyttet til egenkapitaltransaksjoner føres mot egenkapitalen.

Skattekostnad består av

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Resultatskatt	1	-
Korleksjoner knyttet til tidligere års betalbar skattekostnad ¹⁾	-68	68
Endring i utsatt skatt	8	-10
Skattekostnad i resultatregnskapet	-58	58

Betalbar skatt i balansen

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Betalbar resultatskatt	1	-
Betalbar skatt tidligere år	121	189
Betalbar skatt i balansen	122	189

Avstemming av nominell skattesats mot effektiv skattesats

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Resultat før skattekostnad	6 145	4 350
Forventet skattekostnad etter nominell sats på 24% (25%)	1 475	1 088

Skatteeffekter av:

Skattefrie inntekter	-1 464	-1 100
Andre permanente forskjeller, netto	-	2
Endringer vedrørende tidligere år ¹⁾	-68	68
Skattekostnad	-57	58
Effektiv skattesats	-1%	1%

Spesifikasjon av utsatt skatt

Nedenfor er det gitt en spesifikasjon av netto utsatt skatt:

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Omløpsmidler / kortsiktig gjeld	-7	-40
Sum midlertidige forskjeller og fremførbart underskudd	-7	-40
Total utsatt skatt (+) /utsatt skattefordel (-)	-2	-10
Anvendt skattesats	23%	24%
Total utsatt skatt (+)/utsatt skattefordel (-) 01.01.	-10	-1
Resultatført i perioden	8	-10
Total utsatt skatt (+)/utsatt skattefordel (-) 31.12.	-2	-10

¹⁾ Skatteeffekt av endringer vedrørende tidligere år er knyttet til tvisten om skattemessig eierskap i Sønnå Høy. Høyesterett avgjorde saken i dom av 22. juni 2017, og konklusjonen medførte i 2017 en reversering av kostnadsført betalbar skatt i 2016.

Note 5 Eierandeler i datterselskaper

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Investeringer i datterselskaper Datterselskap er selskaper hvor Statkraft SF har bestemmende innflytelse over finansielle og driftsmessige prinsipper. Bestemmende innflytelse oppnås normalt når selskapet eier mer enn 50 % av de stemmeberettigede aksjene. Investeringen er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig. Det foretas nedskrivning til virkelig verdi når verdifall skyldes årsaker som ikke kan antas å være forbigående. Nedskrivninger

reverseres når grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede. Utbytte og andre utdelinger inntektsføres samme år som de er avsatt i datterselskapet. Overstiger utbyttet andel av tilbakeholdt resultat etter kjøpet, representerer den overskytende del tilbakebetaling av investert kapital og utdelingene fratrekkes investeringens verdi i balansen. Gevinst eller tap ved salg av aksjer i datterselskaper klassifiseres som finansposter.

Beløp i mill. kroner	Forretningskontor	Eier- og stemmeandel	Egenkapital 31.12.2017	Resultat 2017	Balanseført verdi
Datterselskaper					
Statkraft AS	Oslo	100,00%	69 777	19 538	58 448

Note 6 Øvrige finansielle anleggsmidler

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Lån til konsernselskaper ¹⁾	400	400
Sum	400	400

¹⁾ Fordringer på Statkraft AS gjennom back to back-avtaler. For mer informasjon se note 9.

Note 7 Fordringer

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Andre fordringer ¹⁾	16	-
Kortsiktige fordringer konsernselskap ²⁾	6 260	4 656
Sum	6 276	4 656

¹⁾ I 2016 ble det avsatt for tap på fordringene vedrørende krav på å få tilbakebetalt eiendomsskatt relatert til Sønnå Høy kraftverk. Høyesterett avgjorde skattemessig eierskap ved dom av 22. juni 2017. Deler av avsetningen for tap på fordringen reverseres i 2017.

²⁾ Kortsiktig fordringer konsernselskap knytter seg hovedsakelig til utbytte fra Statkraft AS.

Note 8 Egenkapital

Beløp i mill. kroner	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.16	48 250	8 237	56 487
Resultat 2016	-	4 292	4 292
Avsatt utbytte 2016	-	-2 400	-2 400
Egenkapital 31.12.16	48 250	10 129	58 379
Resultat 2017	-	6 203	6 203
Avsatt utbytte 2017	-	-6 040	-6 040
Egenkapital 31.12.17	48 250	10 292	58 542

Statkraft SF er et norsk statsforetak, stiftet og hjemmehørende i Norge. Statkraft SF er eiet 100 % av den norske stat, ved Nærings- og fiskeridepartementet.

Note 9 Rentebærende gjeld

VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

Langsiktig gjeld Opptakskostnader og over- eller underkurs regnskapsføres i henhold til effektiv rentemetoden (amortisert kost) for fastrentelån. Første års avdrag på langsiktig gjeld er presentert som kortsiktig gjeld.

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Rentebærende langsiktig gjeld		
Obligasjonslån i det norske markedet	400	400
Sum	400	400

Avdragsplan

Beløp i mill. kroner	2018	2019	2020	2021	2022	Etter 2022	Total
Obligasjonslån i det norske markedet	-	400	-	-	-	-	400
Sum	-	400	-	-	-	-	400

Statkraft SF er debitor for statsgaranterte lån på til sammen 400 millioner kroner. Statkraft SF har identiske fordringer på Statkraft AS gjennom back to back-avtaler (se note 6 for mer informasjon) og har således ingen netto eksponering knyttet til lånet.

Note 10 Annen rentefri gjeld

Beløp i mill. kroner	2017	2016
Avsatt utbytte	6 040	2 400
Periodiserte kostnader	30	26
Skyldig eiendomsskatt og tilhørende renter ¹⁾	-	28
Sum	6 070	2 454

¹⁾ Endringer i skyldig eiendomsskatt er knyttet til tvisten om skattemessig eierskap til Sønnå Høy. Høyesterett avgjorde saken ved dom 22. juni 2017 og Statkraft har reversert skyldig eiendomsskatt for tidligere år.

Note 11 Honorar til ekstern revisor

Deloitte AS er revisor for Statkraft SF konsern. Totale honorarer for revisjon og øvrige tjenester for Statkraft SF (eksklusiv merverdiavgift) utgjør som følger:

Beløp i tusen kroner	2017	2016
Lovpålagt revisjon	164	479
Skatterådgivning	14	17
Andre attestasjonstjenester	20	15
Sum	199	511

Note 12 Forpliktelses og garantiansvar

Statkraft SF har ingen garantier og forpliktelses som ikke er balanseført.

Note 13 Nærstående parter

Selskapets nærstående parter er vurdert å være:

- Statkraft AS
- Øvrige konsernselskaper, jf. spesifikasjon i note 39 i konsernregnskapet
- Konsernledelse og styret, jf. spesifikasjon i note 37 i konsernregnskapet

Datterselskapet Asian Power Invest AB ble likvidert og gjenværende midler delt ut til Statkraft SF og inntektsført som utbytte i 2016.

Alle konserninterne transaksjoner skjer til markedsmessige vilkår.

For informasjon om avlønning til konsernledelsen og styret som også er nærstående parter, henvises det til note 37 i konsernregnskapet.

Transaksjoner og mellomværende med nærstående parter er spesifisert i tabellen under:

Resultatregnskap - beløp i mill. kroner	2017	2016
Renteinntekter fra selskap i samme konsern		
Statkraft AS	35	32
Utbytte fra selskap i samme konsern		
Asian Power Invest AB	-	47
Statkraft AS	6 100	4 350
Sum	6 100	4 397
Balanse - beløp i mill. kroner	2017	2016
Øvrige finansielle anleggsmidler		
Lån til Statkraft AS back to back avtale	400	400
Omløpsmidler		
Fordring Statkraft AS	6 260	4 656

Note 14 Hendelser etter balansedagen

Det er ingen betydelige hendelser etter balansedagen.

Deloitte AS
Dronning Eufemias gate 14
Postboks 221 Sentrum
NO-0103 Oslo
Norway

Tel: +47 23 27 90 00
Fax: +47 23 27 90 01
www.deloitte.no

Til foretaksmøtet i Statkraft SF

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Statkraft SF¹ årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2017, totalresultat, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Statkraft SF per 31. desember 2017 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Statkraft SF per 31. desember 2017 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2017. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Sentrale forhold identifisert i revisjonen er:

- Nedskrivninger og reversering av tidligere års nedskrivninger
- Verdsettelse av energikontrakter

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Registrert i Foretaksregisteret
Medlemmer av Den norske Revisorforening
Organisasjonsnummer: 980 211 282

Nedskrivninger og reversering av tidligere års nedskrivninger

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
<p>Det vises til note 14 i konsernregnskapet hvor Statkraft beskriver nedskrivningsprosessen og vesentlige vurderinger. Det vises også til note 2 for en beskrivelse av prosessen for fastsettelse av langsiktige prisbaner for kraftpriser i de relevante markedene, og vurderingene og estimatene som er foretatt i den forbindelse.</p> <p>Balanseført verdi av immaterielle eiendeler, varige driftsmidler og investering i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden beløper seg per 31. desember 2017 til NOK 117,2 milliarder.</p> <p>For å vurdere gjenvinnbart beløp for disse anleggsmidlene, må ledelsen estimere fremtidige kraftpriser, diskonteringsrenter samt fremtidig produksjonsnivå og driftskostnader. For prosjekter under utvikling estimeres kostnader for å ferdigstille prosjektene, og konsekvenser ved eventuelle forsinkelser vurderes.</p> <p>Disse forutsetningene er spesielt viktige på grunn av usikkerhet som betinger at skjønsmessige vurderinger må legges til grunn. Nedskrivningsvurderingene kunne vært vesentlig annerledes dersom andre forutsetninger hadde vært benyttet.</p> <p>Fremtidige kraftpriser er basert på observerbare markedsdata for perioden hvor slik informasjon er tilgjengelig. For perioden hvor observerbare markedsdata ikke er tilgjengelig, benytter Statkraft interne modeller til å analysere og estimere priskurvene. Som beskrevet i note 2 i konsernregnskapet, er kraftmarkedene Statkraft opererer i utsatt for hurtige svingninger, påvirket av kostnadsnivået på konkurrerende teknologier og brensel, regulatoriske endringer (herunder det globale Co2 markedet), overføringskapasitet mellom markedene, hydrologi, generelt tilbud og etterspørsel osv. En konsekvens av dette er at vesentlig skjønn må utøves for å fastsette priskurven i perioden hvor det ikke er observerbare markedsdata, og følgelig var denne perioden spesielt viktig ved gjennomføring av våre revisjonshandlinger.</p> <p>På grunn av kompleksiteten knyttet til nedskrivninger og reversering av nedskrivninger og graden av skjønn som ledelsen må utøve, er nedskrivninger og reversering av nedskrivninger identifisert som et sentralt forhold i revisjonen.</p>	<p>Vi har vurdert Statkrafts nedskrivningsprosess og testet design og implementering av interne kontroller knyttet til estimater og bruk av skjønn for å fastsette balanseført verdi av immaterielle eiendeler, varige driftsmidler og investering i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden.</p> <p>Vi har utfordret ledelsens vurdering av hvorvidt det foreligger indikasjoner på nedskrivningsbehov og/eller reversering av tidligere nedskrivninger for disse eiendelene. Det er identifisert indikasjoner på nedskrivningsbehov for vannkraftanlegg i Brasil, Chile, India og Tyskland, vindkraft i Brasil og Sverige, og vannkraftanlegg under utførelse i Albania. Det er identifisert indikasjoner på reversering av tidligere års nedskrivninger for gasskraftverk i Tyskland. For disse eiendelene innhentet vi verdsettelsesmodellene som ble brukt til å fastsette gjenvinnbart beløp.</p> <p>Vi har vurdert og utfordret ledelsens skjønsmessige vurderinger, spesielt i forhold til:</p> <p>modellene ledelsen har brukt til å underbygge forutsetningene for kraftpriser; vesentlige forutsetninger som er brukt til å fremskrive kraftpriser; estimater på kapitalkostnader og operasjonelle kostnader; diskonteringsrenter; og estimater på produksjonsnivå og produksjonsprofiler.</p> <p>For prosjekter under utførelse har vi utfordret estimatet på totale byggekostnader, og testet at disse samsvarer med prosjektrapporter og godkjente budsjetter. Vi har også vurdert om konsekvenser av forsinkelser var hensyntatt.</p> <p>For eiendeler hvor det er indentifisert indikatorer for reversering av tidligere års nedskrivninger har vi utfordret ledelsen på de positive effektene som har funnet sted gjennom året og som har medført reversering. Vi har spesielt utfordret oppdaterte forutsetninger for gasskraftverk i Tyskland.</p>

Nedskrivninger og reversering av tidligere års nedskrivninger, forts.

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
	<p>For å vurdere estimatet på langsiktige kraftpriser har vi sammenlignet forutsetninger mot analyserapporter for råvarepriser og annen</p> <p>relevant informasjon fra tredjepart dersom tilgjengelig, benyttet oss av Deloitte's verdsettelsesekspert og vurdert sensitivitetsanalyser for å utfordre ledelsens estimater.</p> <p>Vi har testet matematisk integritet av modellene som er brukt til å fastsette gjenvinnbart beløp.</p> <p>Videre har vi vurdert om de tilknyttede noteopplysningene i konsernregnskapet er dekkende</p>

Verdsettelse av energikontrakter

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
<p>Det vises til note 10 i konsernregnskapet hvor det er gitt en beskrivelse av Statkrafts portefølje av energikontrakter, prosessen og vurderingene for å estimere virkelig verdi, presentasjonen i regnskapet og vurderingene knyttet til hvordan bruk av produsert energi påvirker den regnskapsmessige behandlingen.</p> <p>Balanseført verdi av energiderivater som måles til virkelig verdi beløper seg per 31. desember 2017 til NOK 2,5 milliarder (netto). Det vises til note 28 i konsernregnskapet for fordelingen av nettoposisjonen per 31. desember 2017.</p> <p>Energikontraktenes art og risiko varierer. Hovedfokusområdet i revisjonen har vært langsiktige industrikontrakter og langsiktige kontrakter om kjøp og salg av energirelaterte produkter, med høy grad av estimeringsusikkerhet og som krever ledelsens skjønnsmessige vurderinger.</p>	<p>Vi har vurdert Statkrafts prosess for identifisering, klassifisering og verdsettelse av energikontrakter, og testet design og implementering av relevante interne kontroller.</p> <p>Vi har benyttet Deloitte's verdsettelseksperter til å vurdere om ledelsens verdsettelsesmodeller er hensiktsmessige, og til å teste matematisk integritet av modellene som er benyttet.</p> <p>Vi har benyttet Deloitte's eksperter på finansielle instrumenter til å vurdere regnskapsføringen av innebygde derivater, spesielt med hensyn til innbygde derivater i langsiktige industrikontrakter.</p> <p>Vi har testet at Statkrafts klassifisering av kontrakter knyttet til eget bruk er i overensstemmelse med akseptert regnskapsmessig behandling.</p> <p>Vi har testet et utvalg av kontrakter som måles til virkelig verdi, spesielt med hensyn til kildene som er lagt til grunn for beregning av verdier i nivå 2 og 3 i virkelig verdi-hierarkiet, som beskrevet i note 10 i konsernregnskapet.</p>

Verdsettelse av energikontrakter, forts.

Beskrivelse av sentrale forhold	Hvordan vår revisjon adresserte sentrale forhold
<p>Det er spesielt knyttet risiko til:</p> <ul style="list-style-type: none"> identifisering og verdsettelse av innebygde derivater, herunder valutaderivater i kontrakter som er nominert i valutaer som vanligvis ikke benyttes i transaksjoner mellom kjøper og selger. skjønnsmessige vurderinger for å fastsette om fysiske langsiktige kontrakter er knyttet til eget bruk. verdsettelse av strukturerte energikontrakter, og kontrakter knyttet til grenseoverskridende transportkapasitet. <p>På grunn av kompleksiteten i regnskapsføringen av energikontrakter og graden av ledelsens skjønn, er dette identifisert som et sentral forhold i revisjonen.</p>	<p>Videre har vi vurdert om de tilknyttede noteopplysningene i konsernregnskapet er dekkende</p>

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjonen i årsrapporten og redegjørelsen om foretaksstyring, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og konsernsjefens ansvar for årsregnskapet

Styret og konsernsjefen (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettvisende bilde, for selskapsregnskapet i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for konsernregnskapet i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og på tilbørlig måte opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for selskapsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for

konsernregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle konsernet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimater og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets og konsernets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 14. februar 2018
Deloitte AS

Aase Aa. Lundgaard
statsautorisert revisor

Alternative resultatmål

Som definert i ESMA's retningslinjer vedrørende alternative resultatmål (APM eller «alternative performance measures»), er APM ment som et finansielt måltall for historiske eller framtidige økonomiske resultater, balanse, eller kontantstrøm, til forskjell fra et økonomisk måltall som er definert eller spesifisert i det anvendte rammeverket for finansiell rapportering.

Statkraft endret definisjonen av sitt underliggende driftsresultat med virkning fra første kvartal 2017. Den vesentligste endringen relaterer seg til posten «urealiserte verdiendringer fra energiderivater». Fra og med 2017 så er de eneste unrealiserte endringene som det justeres for «Innebygde derivater i energikontrakter» og «Derivater ervervet med risikoreduserende formål» hvor de relaterte postene føres til historisk kost. I tillegg så vil underliggende driftsresultat justeres for «Nedskrivninger og reversering av nedskrivninger» og «Gevinst/tap fra oppkjøp/salg av forretningsvirksomhet». Den viktigste årsaken til at definisjonen ble endret er for å rapportere tall som er mer i samsvar med hvordan ledelsen følger opp forretningsaktivitetene. De urealiserte postene som det justeres for er beskrevet mer detaljert nedenfor.

Fra og med året 2017 har Statkraft også endret definisjonen av sysselsatt kapital. I den nye definisjonen er utsatt skattefordel og forpliktelser, pensjonsforpliktelser og forpliktelser relatert til egenkapitalinstrumenter ikke lenger definert som sysselsatt kapital. I tillegg så er det noen andre uvesentlige poster som blir enten allokert til eller som blir allokert fra sysselsatt kapital. Den viktigste årsaken til at definisjonen av sysselsatt kapital endres er for å sikre mer konsistens av postene når man beregner avkastning av sysselsatt kapital. Sammenlignbare tall er omarbeidet.

Fra og med året 2018 vil Statkraft integrere underliggende EBIT i konsernets totalresultat. I tillegg så vil Statkrafts resultatandel i selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden fra og med 2018 bli bokført under driftsresultat som en separat regnskapslinje i totalresultatoppstillingen.

Statkraft benytter følgende alternative resultatmål:

EBITDA er definert som driftsresultat før renter, skatt, avskrivninger og nedskrivninger. Denne APM'en blir brukt for å måle resultat fra operasjonell virksomhet. EBITDA skal ikke vurderes som et alternativ til driftsresultat og resultat før skatt som en indikator på selskapets drift i samsvar med generelle regnskapsprinsipper. Heller ikke er EBITDA et alternativ til likviditetsendring fra driften i samsvar med generelle regnskapsprinsipper.

EBIT er definert som driftsresultat. Denne APM'en blir brukt for å måle resultat fra operasjonell virksomhet.

Poster som justeres fra underliggende driftsresultat:

Statkraft justerer for følgende poster i forbindelse med rapportering av underliggende driftsresultat:

1. Urealiserte verdiendringer fra energiderivater

- **Innebygde derivater** er ekskludert fra underliggende driftsresultat fordi de kun utgjør en del av en energikontrakt og de øvrige delene av disse energikontraktene blir ikke rapportert basert på markedsverdier.
- **Derivater ervervet med risikoreduserende formål** er ekskludert. Dette gjøres for å sikre konsistent rapportering av disse postene.

2. Nedskrivning og reversering av nedskrivninger og relaterte kostnader er ekskludert fra det underliggende driftsresultatet.

Bakgrunnen for dette er at en nedskrivning påvirker avkastningen av en eiendel over hele dens levetid, ikke bare i den perioden eiendelen blir nedskrevet eller en nedskrivning blir reversert.

3. Gevinst/tap i forbindelse med oppkjøp/salg av forretningsvirksomhet er eliminert ettersom gevinsten ikke gir noen indikasjon på fremtidig- eller periodisk avkastning. En gevinst er relatert til den kumulative verdiskapningen fra tidspunktet eiendelen er anskaffet frem til salgstidspunktet.

Tilknyttede selskaper og felles virksomhet blir ikke justert for noen av de tre postene som er beskrevet ovenfor.

Avkastning på sysselsatt kapital (ROACE) er definert som underliggende EBIT eksklusiv gevinst/tap fra tilknyttet virksomhet og felles virksomhet dividert på sysselsatt kapital. ROACE beregnes basert på rullerende 12 måneders gjennomsnitt og brukes for å måle avkastning på konsernets operasjonelle virksomhet og også for å sammenligne avkastning med tilsvarende selskaper.

Sysselsatt kapital er kapital som er tildelt for å utøve operasjonell virksomhet og er presentert i tabell på neste side.

Netto rentebærende gjeld brukes for å måle gjeldens utnyttelsegrad og er presentert i tabell på neste side.

Netto kontanttilførsel er definert som kontantstrøm fra drift eksklusiv betalte skatter og kontantstrøm fra tilknyttede selskaper og felles virksomhet. Denne brukes for å måle likviditetsendring fra drift av konsolidert virksomhet i konsernet.

Netto rentebærende gjeld/ egenkapital er kalkulert som netto rentebærende gjeld relative til egenkapital.

EBITDA margin, underliggende (%) er kalkulert som underliggende EBITDA relativ to underliggende brutto driftsinntekter.

Produksjonskostnad, vannkraftproduksjon (Øre/Kwh) er en APM som brukes for å måle produksjonskostnader pr kWh for vannkrafteiendeler i segmentet Europeisk fleksibel kraftproduksjon. APM'en beregnes kun for konsoliderte vannkrafteiendeler i norden, Tyskland og Storbritannia. Total produksjonskostnad divideres med sjuårs snittproduksjon fra egendrevne kraftverk i segmentet. Produksjonskostnadene inkluderer ikke salgskostnader, finansposter eller skatt relatert til disse eiendelene. Og heller ikke kostnader relatert til andre teknologier i segmentet Europeisk fleksibel kraftproduksjon eller selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden.

ALTERNATIVE RESULTATMÅL

Beløp i mill. kroner	2017	2016
AVSTEMNING FRA BOKFØRT BRUTTO DRIFTSINNEKTER TIL UNDERLIGGENDE		
Brutto driftsinntekter, bokført	69 376	51 015
- Urealiserte verdiendringer energiderivater	1 289	-1 270
- Gevinst fra kjøp/salg av virksomheter	5 909	16
Brutto driftsinntekter, underliggende	62 179	52 269
AVSTEMNING FRA BOKFØRT NETTO DRIFTSINNEKTER TIL UNDERLIGGENDE		
Netto driftsinntekter, bokført	30 505	20 649
- Urealiserte verdiendringer energiderivater	1 289	-1 270
- Gevinst fra kjøp/salg av virksomheter	5 909	16
Netto driftsinntekter, underliggende	23 307	21 903
AVSTEMMING AV DRIFTSRESULTAT MOT EBITDA		
Driftsresultat (EBIT), bokført	17 124	3 504
Poster som justeres fra underliggende driftsresultat ¹⁾	6 282	-5 676
Driftsresultat (EBIT), underliggende	10 843	9 180
Avskrivninger	-3 629	-3 523
EBITDA, underliggende	7 214	5 658
EBITDA-margin (%)	10,4 %	11,1 %
AVSTEMMING AV KONTANTSTRØM FRA DRIFTSAKTIVITETER TIL NETTO KONTANTER		
Kontantstrøm fra driftsaktiviteter	8 419	8 353
- Betalt skatt	-4 843	-2 574
- Utbytte fra investering i datterselskap og tilknyttet selskap	558	545
Netto kontanter	12 704	10 383
BALANSEPOSTER INKLUDERT I SYSSELSATT KAPITAL		
Immaterielle eiendeler	2 764	3 309
Varige driftsmidler	101 027	101 487
Øvrige finansielle anleggsmidler	4 368	8 961
- Lån til tilknyttede selskaper og felles virksomhet ²⁾	2 223	6 740
- Obligasjoner og øvrige langsiktige investeringer ²⁾	291	76
- Pensjonseieendeler ²⁾	480	300
- Andre aksjer og andeler ²⁾	299	338
Beholdninger	2 871	2 653
Fordringer	15 388	10 219
- Fordringer relatert til kontantsikkerhet ³⁾	1 931	1 313
- Kortsiktige lån til tilknyttede selskaper og felles virksomhet ³⁾	3 959	381
- Øvrige fordringer som ikke er allokert til sysselsatt kapital ³⁾	-15	5
Avsetning for forpliktelser allokert til sysselsatt kapital	-2 799	-3 423
Betalbar skatt	4 132	4 953
Rentefrie forpliktelser allokert til sysselsatt kapital	9 114	10 583
Sysselsatt kapital	146 034	147 894
Gjennomsnittlig sysselsatt kapital ⁴⁾	100	101
AVSTEMMING AV TOTALE EIENDELER MOT SYSSELSATT KAPITAL		
Sysselsatt kapital	146 034	147 894
Utsatt skattefordel	962	684
Investering i datterselskap, tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	13 410	19 114
Øvrige finansielle anleggsmidler ³⁾	-3 293	-7 454
Derivater, langsiktig	4 023	3 047
Fordringer ⁴⁾	-5 876	-1 699
Kortsiktige finansielle investeringer	918	532
Derivater, kortsiktig	6 537	6 637
Bankinskudd, kontanter og lignende	14 226	7 356
Forpliktelser allokert til sysselsatt kapital, se tabell ovenfor	-10 447	-12 113
Totale eiendeler fra balansen	166 493	163 998
AVKASTNING PÅ GJENNOMSNI TT LIG SYSSELSATT KAPITAL (ROACE)		
Underliggende EBIT, 12 måneders rullerende	10 905	8 678
Gjennomsnittlig sysselsatt kapital	99 729	101 153
ROACE	10,9 %	8,6 %
NETTO RENTEBÆRENDE GJELD		
Rentebærende langsiktig gjeld	36 285	31 886
Rentebærende kortsiktig gjeld	3 536	8 103
Bankinskudd, kontanter og lignende (inkludert bundne midler)	-14 226	-7 356
Kortsiktige finansielle investeringer	-918	-532
Netto rentebærende gjeld	24 678	32 101

NETTO RENTEBÆRENDE GJELD/ EGENKAPITAL

Netto rentebærende gjeld	54 965	47 876
Total egenkapital	88 898	80 813
Netto rentebærende gjeld/ egenkapital	38,2 %	37,2 %

PRODUKSJONSKOSTNAD, VANNKRAFT I SEGMENTET EUROPEISK FLEKSIBEL KRAFTPRODUKSJON (EF)

Netto driftsinntekter, underliggende	14 508	14 187
- driftsresultat, underliggende	8 447	7 701
Driftskostnader, underliggende	6 062	6 486
- elementer i EF som ikke er relatert til vannkraftproduksjon ⁵⁾	1 476	2 071
= Produksjonskostnad vannkraft	4 586	4 415
Gjennomsnittlig produksjon siste 7 år (GWh)	48 407	48 457
= Produksjonskostnad, vannkraft i EF (Øre/kWh)	9,5	9,1

¹⁾ Se note 4 for mer detaljer om disse postene.

²⁾ Posten er en del av øvrige finansielle anleggsmidler i balansen, men er ikke en del av sysselsatt kapital.

³⁾ Posten er en del av fordringer i balansen, men er ikke en del av sysselsatt kapital.

⁴⁾ Gjennomsnittlig sysselsatt kapital er basert på gjennomsnittet av de siste fire kvartalene.

⁵⁾ Inkluderer kostnader relatert til andre teknologier, salgskostnader og andre kostnader som ikke er direkte relatert til vannkraftproduksjon.

Foto: Statkraft, Johnér

Papir: 300 gr Scandia + 115 gr Profi Matt
Print: CopyCat

Miljømerket trykksak
2041 0952

Årsrapport 2017

Statkraft SF

Statkraft SF
Postboks 200 Lilleaker
0216 Oslo
Tlf.: 24 06 70 00
Faks: 24 06 70 01
Besøksadresse:
Lilleakerveien 6

Organisasjonsnummer:
Statkraft SF: 962 986 277

www.statkraft.no